

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΤΕΧΝΗ

Νά νικάει κανείς τόν έαυτό του
είναι άπ' όλες τίς νίκες ή πρώτη και
ή καλύτερη, όπως και νά νικιέται άπό
τόν ίδιο τόν έαυτό του, είναι άπ' όλα
τό άσχημότερο και τό χειρότερο.

Πλάτων - Νόμοι

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» Βουκουρεστίου 25
α' ὄροφος, Κωδ. Ταχ. 106 71 Τηλ. 3620702

H.P. Blavatsky	Τό κλειδί τῆς Θεοδοσίας	900
»	Ἡ φωνή τῆς σιγῆς	500
An. Besant	Ὁ Ἑσωτερικός Χριστιανισμός	900
»	Θάνατος καί Ὑπερπέραν	850
Besant-Leadbearer	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	800
C. W. Leadbeater	Ἡ μυστικὴ Ἱστορία τοῦ Τεκτονισμοῦ	1800
N. Sri Ram	Προσέγγις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	400
»	Αἱ βαθύτεραι ὄψεις τῆς Ζωῆς	400
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	500
Vivekananda	Κάρμα — Γιόγκα	400
Ἄντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι	900
»	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ζωὴ	900
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	600
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματάριο ἑνὸς Μύστου	600
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	300
Περιοδικόν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι	1200
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογή 1956-58, 1959-61, 1962-65	ἐκάστη δεμένη	1200
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογή 1966-1970	χαρτόδετος 900, δεμένη	1200

Τὰ ἔξοδα ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνουν τὸν ἀγοραστήν.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 200

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 1.200. Ἐξωτερ. Δρχ. 2.000, Ἀεροπ. Δρχ. 2.500

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Ἀθήναι Τηλ. 362.0702

Ἰδρυτής: †ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰδιοκτησία: Θεοσοφικὴ Ἐταιρία ἐν Ἑλλάδι

Ἐκδότης-Διευθυντής: Πόλ. Ἀντζακας

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ: Π. Ἀναγνώστου, Π. Παπασιώτης

Ἔτος 34ον • Ἰούλιος - Ὀκτώβριος 1989 • Τεύχος 191-192

Ο ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΝ

Σπυριδωνος Νάγου

(ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ)

Ἡ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ἔννοια τῶν θεῶν τῶν ἀρχαίων ἡμῶν Προγόνων, ἡ πνευματικὴ ἔννοια πάσης θρησκείας, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εὑρίσκειται εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν τελετῶν καὶ τῶν πανηγύρεων, εἰς τὰς ὁποίας πρωτίστως ζητεῖται νὰ θεραπευθῆται ἡ λαϊκὴ φαντασία καὶ νὰ δημιουργεῖται ἡ λαϊκὴ πίστις.

Αἱ μεγάλαι πνευματικαὶ ἔννοιαι πάντοτε ὑπάρχουσι κατὰ πολὺ θαυμαστόν τρόπον διατετυπωμένα εἰς τὰς ἀλληγορικὰς εἰκόνας τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς παραδόσεως καὶ τῶν ἐν γένει θρησκειῶν. Ἡ πνευματικὴ, κατ' ἀκολουθίαν, ἔννοια τοῦ θεοῦ Διονύσου δὲν δύναται παρά νὰ εἶναι τοποθετημένη εἰς τὴν ἀλληγορίαν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἔργον του ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἡ ἀλληγορικὴ ἔννοια τῆς γεννήσεως τοῦ Διονύσου καὶ τοῦ ἔργου του ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, φρονῶ, ὅτι περιέχει ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δύναται νὰ καταστήσῃ ἕναν ἀνθρωπον γνώστην τῶν λειτουργιῶν τοῦ πνεύματος καὶ διὰ τῆς ἀποκτωμένης ταύτης γνώσεως, εὐτυχῆ ἐν τῷ ἐπιγίῳ αὐτοῦ βίῳ.

Ὁ Διόνυσος κατὰ τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν ἦτο τέκνον τοῦ θεοῦ Διὸς καὶ τῆς Νύμφης Σεμέλης. Ἡ Σεμέλη ἦτο θυγάτηρ τοῦ κτίσαντος τὰς Ἑπταπύλους Θήβας Κάδμου. Ὁ Κάδμος, κατὰ τοὺς σοφωτέρους ἑρμηνευτὰς τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως, εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, τοῦ ἐρχομένου καὶ ἀπ' εὐθείας καὶ διὰ τῶν πλανητῶν πρὸς

δημιουργίαν τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑπτὰ πυλῶν τῶν Θηβῶν, καθιστᾶ κατάδηλον τὴν ἐξήγησιν ταύτην περὶ Κάδμου.

Ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ δὲν εἶναι παρά ἀποτέλεσμα συνεργασίας τῆς οὐσίας τῆς Γῆς καὶ τοῦ φωτός τοῦ Ἥλιου.

Ἡ Σεμέλη εἶναι τὸ ψυχικὸν ἀνθρώπινον πλάσμα, τὸ ὁποῖον ἔρχεται εἰς ἐρωτικές σχέσεις πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ Οὐρανοῦ Δία, πρὸς τὸ θεῖον δηλαδὴ οὐράνιον πρωτοποριακὸν πῦρ, εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν ἰσχύν ὀφείλονται πᾶσαι αἱ συγκροτήσεις, μεταβολαὶ καὶ μεταμορφώσεις τῶν κόσμων. Ἐκ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν Δία ἐπαφῆς τῆς Σεμέλης προκύπτει ἡ πρὸς αὐτὴν μετὰδοσις θείου πυρός, ἐξ' ἧς ἡ ἀπαρχὴ τοῦ ἐξελικτικοῦ σταδίου τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τοῦτο τὸ γεγονός ὀφείλεται ἡ προαγωγή καὶ βελτίωσις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἐκπόρευσις τῶν λειτουργιῶν τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως, τῆς ἐλευθέρας διανοήσεως καὶ τῶν μᾶλλον ἀρμονικῶν συναισθημάτων.

Ἄς τονίσωμεν τὸ σημεῖον τοῦτον περισσότερον. Εἰς τὴν ἀλληγορικὴν ταύτην εἰκόνα εὐρίσκεται ἡ ἔννοια, ὅτι ὁ Θεὸς Ζεὺς, ὅστις ἦλθεν εἰς μίξιν πρὸς τὴν νύμφην Σεμέλην, πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην δηλαδὴ ψυχικὴν ὑπόστασιν, δὲν εἶναι παρά αὐτὸ τοῦτο τὸ θεῖον πῦρ, τὸ πληροῦν τοὺς μεταξὺ τῶν οὐρανίων σωμάτων χώρους, ἐν οἷς δὲν ὑπάρχει τιτανικὴ οὐσία, δηλαδὴ ὑλική. Ἐκάστη ἀκτίς τοῦ πυρός τούτου ἐρχομένη εἰς τὴν γῆν, ἔρχεται μεταμορφωμένη. Τὸ περιβάλλον τῆς γῆς ἀναγκαίως τὴν μεταμορφώνει. Ἡ νύμφη Σεμέλη δὲν ἀρκεῖται εἰς τὰς δαμιλεῖς τοῦ ἐρωμένου θεοῦ περιπτώξεις, δὲν ἀρκεῖται νὰ ἔρχεται οὗτος πρὸς αὐτὴν μεταμορφωμένος. Παροτρύνεται καὶ ζητεῖ παρ' αὐτοῦ ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ τῆς δωρήσῃ ὅ,τι ἂν ἤθελε τοῦ ζητήσῃ. Ὁ Θεὸς Ζεὺς ὑπόσχεται, καὶ ἐκείνη ζητεῖ νὰ ἐμφανισθῇ οὗτος ἐνώπιόν της, ὡς ἐμφανίζεται πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ θεάν Ἥραν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο παρουσιάζεται ἡ εἰκόνα τοῦ ἀνησύχου καὶ φιλοδόξου ἀνθρωπίνου πνεύματος, τοῦ ζητούντος τὸ πνευματικὸν φῶς καὶ τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ προηγουμένως ἐάν ἡ διανόησις αὐτοῦ εἶναι ἀνάλογος καὶ ἰκανὴ ὅπως δεχθῇ ἀποκαλύψεις καὶ μάθῃ τὰς λειτουργίας τοῦ πνευματικοῦ φωτός καὶ τοὺς νόμους τῆς οὐσίας τῆς φύσεως, ὧν τὸ σύνολον ἐν τῇ ἐκδηλώσει των ἀποτελεῖ τὴν Ἀλήθειαν.

Ἀεῖποτε ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διανόησιν, πρὸς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἄτομον προσδίδει μείζονα τῆς πραγματικῆς ἀξίαν. Ὁ θεὸς Ζεὺς, συνεπῆς πρὸς ὅ,τι ὑπεσχέθη, ἐμφανίζεται πρὸ τῆς Σεμέλης μέ πλήρη τὴν οὐρανίαν περιβολὴν του. Μὴ δυναμένη ὁμως αὐτὴ νὰ ἀνθέξῃ πρὸ τῆς ἀπείρου λάμπσεως τοῦ Οὐρανοῦ πυρός κατακαίεται ὑπὸ τούτου. Καὶ ἐδῶ βλέπομεν τὴν ἀλληγορικὴν εἰκόνα, ὅτι οἱ θεοὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀποτελέσματος μιᾶς πράξεως αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ὑπεσχέθησαν ταύτην, τὴν πληροῦσι, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες πάντοτε εὐρίσκομεν λόγους σκοπιμότητος ἵνα μὴ πληροῦμεν ὅ,τι ὑποσχόμεθα. Ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι διὰ τὸν ἐρευνῶντα τὴν ἀλήθειαν ἀξιοσημείωτος.

Ἡ κατακαεῖσα Σεμέλη ἔφερον ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐρωτικῶν τῆς σχέσεων πρὸς τὸν θεὸν Δία. Ἔδει τοῦτο νὰ σωθῇ. Ἡ ἐλθοῦσα πρὸς τὸν ψυχικὸν ἄνθρωπον ἀκτίς τοῦ οὐρανοῦ πυρός καὶ γο-

νιμοποιηθεῖσα εἰς ἓν ἔμβρυον δὲν ἔπρεπε νά ἀπολεσθῆ, διότι ἡ ἀκτίς αὕτη θά ἀπετέλει ἐφ' ἐξῆς τὴν βάσιν μιᾶς νέας πνευματικῆς δημιουργίας. Σπεύδει, ὡς ἐκ τούτου, ὁ θεὸς Ζεὺς, ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν καιομένην Σεμέλην τὸ ἐν γαστρὶ αὐτῆς ἔμβρυον, διανοίγει τὸν μηρόν αὐτοῦ καὶ τοποθετεῖ αὐτὸ ἐκεῖ, πρὸς περαιτέρω κυοφορίαν.

Τὸ ἔμβρυον τοῦτο εἶναι πλέον διττῆς φύσεως. Φέρει τὸ σπέρμα τοῦ οὐρανοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς κληρονομικότητα τὴν φύσιν τῆς μητρὸς του. Τὸ θεῖον ἔμβρυον ἀποτελεῖώνει τὴν κυοφορίαν του ἐν τῷ μηρῷ τοῦ θεοῦ Διὸς καὶ ἐκεῖθεν γεννᾶται, ὡς ἐγεννήθη καὶ ἡ θεὰ τῆς Σοφίας ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ αὐτοῦ πατρὸς. Ὁ ἐκ τοῦ μηροῦ τοῦ θεοῦ Διὸς γεννηθεῖς εἶναι ὁ Διόνυσος.

Ἡ γέννησις τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἀποτελοῦσιν ἐν τῇ διατυπωθείσῃ ἑλληνικῇ παραδόσει τὰ πλέον ἀξιοσπουδάστα μέρη αὐτῆς, διότι ταῦτα ἀποκαλύπτουσιν τὰ αἷτια τῆς δημιουργίας τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως καὶ τοὺς νόμους τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἀπειροῦς διαιωνίσεως αὐτῶν. Ἀποτελοῦσι τὴν ἐμφάνισιν τῶν πνευματικῶν νόμων, οἵτινες καθιστῶσι τὸ ἀτομικὸν πνεῦμα αἰώνιον καὶ ἄφθαρτον καὶ προσδίδουσιν εἰς αὐτὸ τὰς ἐλευθερίας, ὧν ἔχει ἀνάγκη, ἵνα ἀπροσκόπτως βαίνειν προαγόμενον τὴν διανόησιν καὶ τὸ συναίσθημα. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον ἡ γέννησις τοῦ Διονύσου φέρει εἰς ἡμᾶς τὴν ἔννοιαν τῶν μέσων, δι' ὧν θά δυναθῆ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ νά ἔλθῃ εἰς ἀδιάσπαστον σύνδεσιν πρὸς τὴν πρωτίστην οὐσίαν, ἣν ἀλληγορεῖ ὁ θεὸς Ζεὺς, ἐξ ἧς καὶ μόνης συνδέσεως θά ἐπιτύχῃ τὴν μεταβολὴν τῆς γήινης αὐτῆς φύσεως, θά ἀποβάλῃ τῆς φύσεως ταύτης τὰ ἐλαττώματα καὶ οὕτω θά ἐκδηλώσῃ τὴν πλήρη ἐλευθερίαν, ἣτις θά τῇ ἐπιτρέψῃ τὴν πτήσιν πρὸς τὰς χώρας τοῦ φωτός, ἐν αἷς βασιλεύει ἡ πραγματικὴ χαρὰ, ἡ πραγματικὴ εὐδαιμονία καὶ ἡ πλήρης εὐθυμία.

Ὁ Διόνυσος γενόμενος ἔφηβος, ἐξεδήλωσεν ὅλην τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐθυμίαν, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ κάποιαν ἀμεριμνησίαν, τὴν ἀμεριμνησίαν ἐκείνην, ἣν ἐκδηλοῦμεν πάντες ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, προκειμένου περὶ τῆς περαιτέρω πνευματικῆς ἡμῶν τύχης. Τὰ γεγονότα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς μᾶς ἔχουν φθείρει καὶ προσέτι μᾶς κρατοῦν προσηλωμένους πρὸς αὐτὰ κατὰ τρόπον ὥστε νά λησμονώμεν νά ἐρευνηώμεν διὰ τί εἴμεθα ἄνθρωποι καὶ τίνα ὡς τοιοῦτοι σκοπὸν ἔχομεν. Δὲν μᾶς ἀφήνουν σοβαρῶς ν' ἀπασχοληθῶμεν καὶ μελετήσωμεν τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ἰδεῶν, ἐξ ἧς μελέτης θά ἐβελτιώναμεν τὴν φύσιν ἡμῶν καὶ θά μετεμορφώναμεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ τελειότερον. Ἡ ἀμεριμνησία τοῦ Διονύσου προέρχεται ἐκ τῆς κληρονομικῆς φύσεως τῆς μητρὸς του. Εὐρίσκόμενος ὅμως ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἐδέχθη ἐξ ἀπίνης τὴν ἐπιθεσίαν ἐπὶ τὰς Τιτάνων, οἵτινες καὶ τὸν ἐθανάτωσαν, διεμέλισαν τὸ σῶμα αὐτοῦ, διεμοιράσθησαν τοῦτο μεταξὺ των καὶ ἔλαβον ἕκαστος ἐν μέρος. Ὁ θάνατος καὶ διαμελισμὸς τοῦ Διονύσου ὑπὸ τῶν Τιτάνων ἀπέβλεπεν ἐκ μέρους αὐτῶν εἰς πλήρωσιν σκοποῦ. Οἱ Τιτάνες, ἀφ' ἑνός, θά ἠμποδίζαν τὴν μετάδοσιν ὑπὸ τοῦ Διονύσου ἰδεῶν καὶ μέσων, ἱκανῶν ἵνα ὠθήσῃ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Ἀφ' ἑτέρου, ἐν τῇ ὑποστάσει αὐτοῦ ὑπῆρχε σπέρμα τοῦ οὐρανοῦ πυρός. Κατατρώγοντες ἐπομένως τὰς σάρκας τοῦ

Διονύσου, θά ἠδύναντο διὰ τοῦ ἐνυπάρχοντος εἰς τὰς σάρκας τοῦ οὐρανόου πυρός νά ἐμβολιάσωσι τήν φύσιν αὐτῶν, ὅπως καταστή ἰσχυροτέρα εἰς μέλλοντας πνευματικούς ἀγῶνας. Βλέπομεν καί ἐδῶ τήν εἰκόνα τῆς προσπαθείας τοῦ ἀνοήτου πνεύματος, τοῦ δι' ἐκτρόπων μέσων ζητοῦντος νά καταστή ἰσχυρόν καί λησμονοῦντος ἀξιοθρηνητῶς, ὅτι δέν δύναται παρά διὰ τῆς ὁδοῦ, ἣν ἔχουν χαράξει οἱ μεγάλοι νόμοι τῆς φύσεως νά συντελεῖται πᾶσα πρόοδος. Τόν φόνον καί διαμελισμόν τοῦ Διονύσου παρά τῶν Τιτάνων ἀντιλαμβάνεται ἡ θεά τῆς Σοφίας καί σπεύδει καί σώζει τήν καρδίαν αὐτοῦ. Σώζει δηλαδή, τό μέρος ἐκεῖνο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐδρεύει κατὰ τοὺς ἀρχαίους σοφοὺς ἡ ψυχὴ, τό ὄργανον ἐκεῖνο, τό ὁποῖον πρῶτον δίδει τήν ἔννοιαν τῆς ὑπάρξεως τῆς κινήσεως εἰς τοὺς ζῶντας ὀργανισμούς. Τήν διασωθεῖσαν καρδίαν προσκομίζει ἡ θεά τῆς Σοφίας εἰς τόν πατέρα τῶν Ἀθανάτων, ὅστις, κατ' ἐμὴ γνώμην, δέν ἐθλίβη διὰ τόν θάνατον τοῦ Διονύσου. Ἀντιθέτως τοῦ παρεσχέθη ἡ εὐκαιρία νά ἀναγεννηθῇ ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ ἐκ τῆς διασωθείσης καρδίας ἕνα νέον ἀθάνατον Διόνυσον. Ἡ εἰκὼν τῆς ἀλληγορίας τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Διονύσου ὑπὸ τοῦ πατρός τῶν Ἀθανάτων ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τὰ μεγαλοουργήματα τῆς διανοήσεως τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων καί παρέχει πλήρη τήν ἔννοιαν τοῦ τρόπου τῆς μεταμορφώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καί τῆς εἰσόδου αὐτῆς εἰς τήν ἀθανασίαν. Εὐτυχεῖς οἱ σπουδάσαντες τήν ἑλληνικὴν παράδοσιν. Εὐτυχεῖς ἔσονται καί ἐκεῖνοι, οἵτινες θά μνηθῶσιν εἰς τὰ μεγάλα αὐτῆς νοήματα.

Τόν φόνον τοῦ Διονύσου παρεμφερῶς πως εὐρίσκομεν καί εἰς ἄλλας ἀνατολικὰς παραδόσεις. Τήν στιγμὴν ταύτην μοῦ ἔρχεται εἰς τόν νοῦν νά ἐξωτερικεύσω τό μέρος ἐκεῖνο τῆς ἐβραϊκῆς παραδόσεως, τό ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τόν φόνον τοῦ ἀρχιτέκτονος Χιράμ, τοῦ ἀναλαβόντος τήν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σολομῶντος. Καί ὁ Χιράμ ἐφονεύθη, ὡς ὁ Διόνυσος. Ἄλλ' ἐφονεύθη οὐχὶ ὑπὸ ἑπτὰ Τιτάνων, ἀλλ' ὑπὸ τριῶν ἀμαθῶν ἀνθρώπων. Πρόκειται περὶ τῆς αὐτῆς ἀλληγορικῆς ἔννοιας. Ἡ μετέπειτα τοῦ θανάτου τοῦ Χιράμ ἀφήγησις ἀποδεικνύει τοῦτο. Ἡ διαφορὰ μεταξύ τῆς παραδόσεως τοῦ φόνου τοῦ Διονύσου καί τοῦ φόνου τοῦ Χιράμ ὑπάρχει εἰς τήν διατύπωσιν τῶν παραδόσεων. Ἡ ἑλληνικὴ ὁμως εἶναι ἐπικρατεστέρα, διότι εἰς τήν ἔννοιαν τῶν ἑπτὰ Τιτάνων ἀποκαλύπτει καί τὰς σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ κόσμου τοῦτου ἐπιδράσεις τῶν ἑπτὰ πλανητῶν.

Ὁ ἐκ νέου ἀναγεννηθεὶς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πατρός τῶν Ἀθανάτων Διόνυσος εἶναι ἀφθαρτος καὶ ἀθάνατος· ὡς τοιοῦτος δέ, λαμβάνει μέρος εἰς τήν κατὰ τῶν Τιτάνων πάλιν τῶν Ἀθανάτων θεῶν καὶ ἀναδεικνύεται μετ' ἐκείνων νικητῆς. Ὁ νέος Διόνυσος δέν φέρει ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ τίποτε πλέον τό φθαρτόν καί διὰ τοῦτο παραμένει ἐν Ὀλύμπῳ καὶ ἐκεῖθεν ἐξασκεῖ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Εἰς τό σημεῖον τοῦτο θά σᾶς παρακαλέσω νά μοὶ ἐπιτρέψητε νά κάμω μίαν παρέκβασιν. Αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκην νά εἶπω ὀλίγας λέξεις περὶ τῆς Τιτανομαχίας, περὶ ἧς τόσα ἀναφέρει ἡ ἑλληνικὴ παράδοσις καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ κατ' ἐμέ, ἐγκλείονται ὑψίσται ἀλήθειαι.

Πρό τῆς Τιτανομαχίας ὁ κόσμος διεκυβερνᾶτο ὑπὸ τῆς βασιλείας τῶν Τιτάνων. Τὸ ἀθάνατον ἑλληνικὸν πνεῦμα μᾶς ἐκκληροδότησεν, ὅτι ἡ βασιλεία αὐτῆ ὡς ἀρχὴν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου κόσμου εἶχε τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὴν βίαν, ὡς δικαιοσύνην δὲ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου. Ὁ πνευματικὸς κόσμος τῆς γῆς εὐρίσκετο ὑπὸ μίαν ἀφόρητον δουλείαν. Ἡ πρόσδος αὐτοῦ ἦτο προβληματικὴ. Ὁ δὲ διακανονισμὸς τῶν σχέσεων τῶν μελῶν αὐτοῦ τελείως ἄνισος. Ἀκόμη κατέχουσα ἡ βασιλεία αὐτῆ τὰς ὥρας τοῦ οὐρανοῦ, ἠμπόδιζε πᾶσαν ἐπαφὴν τοῦ πνεύματος τῆς γῆς πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ οὐρανοῦ. Κατὰ τῆς βασιλείας τῶν Τιτάνων ταύτης, ἥτις τὸσον στερεῶς ἐκρατοῦσε εἰς παθητικότητα τὸ πνεῦμα τῆς γῆς, ἐπολεμήσαν οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ καὶ τὴν ἀνέτρεψαν. Τὴν βασιλείαν τῶν Τιτάνων διεδέχθη ἡ βασιλεία τῶν Ἀθανάτων, ἥτις καὶ διετύπωσε νέον σύστημα διακυβερνήσεως τοῦ κόσμου. Τὸ νέον σύστημα ἐζήτησε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ἀνθρωπὸν ἐπὶ τῆς φυσικῆς του τροχιάς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ, διότι τὸν ἐξώθησε πρὸς τοῦτο ἡ βασιλεία τῶν Τιτάνων.

Κατὰ τὴν νέαν διακυβέρνησιν ἔδει ὁ ἀνθρώπος νὸ προάγῃται πνευματικῶς καὶ νὰ ἀποκαταστῇ κοινωνικῶς συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τῶν νόμων τῆς φύσεως, οἵτινες καὶ ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς δημιουργίας τῆς εἰμαρμένης, πάσης εἰμαρμένης καὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Ἡ πέραν τῶν ὁρίων τῆς λειτουργίας τῶν φυσικῶν νόμων ἐνέργεια καὶ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ τὰς κολασίμους πράξεις, αἵτινες γεννῶσι τὰς δοκιμασίας.

Ἀπὸ τότε ἐνεφανίσθη ἡ ἔννοια τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐξεδηλώθη ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. Ἀπὸ τότε ἐξεδηλώθη ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀπόλυτον λειτουργίαν τῆς συνειδήσεως τοῦ πνεύματος. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ διακανονισμὸς τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καὶ αἱ ἀνθρώπινα κοινωνία ἔσχον τὴν ἐμφάνισιν αὐτῶν. Δυστυχῶς ὁμως οἱ ἀνθρώποι, φέροντες τὰ ἐλαττώματα τῆς τιτανικῆς αὐτῶν οὐσίας, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προσανατολισθῶσι πρὸς τὴν νέαν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν καὶ τὰ τιτανικὰ πάθη καὶ αὐθις ἐκράτησαν εἰς τὰς σχέσεις αὐτῶν. Ταῦτα ἐξώθησαν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐξω τῆς φυσικῆς του τροχιάς καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰς σημερινὰς κοινωνίας αὐτοῦ βλέπομεν νὰ κρατοῦν οἱ μέθοδοι τῶν Τιτάνων. Τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν εἶναι ὁμως πραγματικόν. Εἶναι φαινόμενον κατ' ἐπίφασιν καὶ τοῦτο καταδηλοῦται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ὠθησις τοῦ ἀνθρώπου τείνει εἰς ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ ἐκ τῶν τιτανικῶν παθῶν. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου οἱ δημιουργήσαντες τὴν νέαν διακυβέρνησιν, θεοὶ, ἐδημιούργησαν καὶ τὸ ἐποπτικὸν σῶμα τῶν μοιρῶν, ἃς ἔθεσαν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ θεοῦ Ἑρμοῦ, ὅστις συγκεντρώνει ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ ἀπάσας τὰς βουλὰς τῶν ἀθανάτων. Αἱ Μοίραι κλῶθουσι καὶ ὑφαίνουσι τὴν εἰμαρμένην ἐκάστου, βάσει τῶν παραβάσεων ἢ μὴ τῶν φυσικῶν νόμων. Ἡ εἰμαρμένη ἐκάστου ἐθίζει ἡμᾶς διὰ τῶν δημιουργουμένων παρ' αὐτῆς δοκιμασιῶν, ν' ἀποστρεφώμεθα ὅ,τι ἀποτελεῖ πρᾶξιν κολάσιμον πρὸς τοὺς ὁμοίους μας. Τὸ ἀντιπεπονθός, περὶ οὗ τὴν ἐξεδηλώθη ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων ἐκτίμησις, ὁ θεῖος οὗτος τῆς εἰμαρμένης ἐκάστου νό-

μος, ἀναγκαιῶς θά μᾶς φέρη εἰς τό συναίσθημα νά μή πράττωμέν τι, ὅπερ ἀδικεῖ τόν πλησίον μας καί ἀναιρεῖ ἐν τῷ προσώπῳ ἡμῶν τήν λειτουργίαν τῶν φυσικῶν νόμων. Εὐτυχεῖς οἱ μνηθέντες εἰς ταύτην τήν γνώσιν. Εὐτυχεῖς οἱ κατανοοῦντες, ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πρέπει νά βασιλεύῃ ἡ εὐτυχία καί ἡ χαρά. Οἱ καταχρῶμενοι ἐν ταῖς κοινωνίαις τῶν ἀνθρώπων τῶν πλεονεκτημάτων, δι' ὧν ἡ θεία φύσις ἐπροίκισεν αὐτούς πρὸς τόν σκοπόν νά προάγωσι τό ἀνθρώπινον γένος, εἶναι ἀσθενεῖς, εἶναι δυστυχεῖς. Ὁ νόμος τοῦ ἀντιπεπονθότος θά ἔχη ἐπ' αὐτῶν νά δημιουργήσῃ σκληράς δοκιμασίας.

Τό ὅτι ἡ διακυβέρνησις τῶν κόσμων ὑπό τῶν ἀθανάτων Θεῶν βάσιν ἔχει τόν σεβασμόν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους καί τήν ἐφαρμογὴν αὐτῶν εἰς τὰς πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ σχέσεις καί τήν ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου δημιουργίαν κοινωνικῶν νόμων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν λειτουργούντων νόμων τῆς φύσεως, τοῦτο καθίσταται αὐτονόητον ἐκ τῆς μελέτης τῆς θρησκείας τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, ἥτις ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον διαπνέεται ἀπὸ πλήρη σεβασμόν πρὸς τοὺς φυσικοὺς καί πνευματικοὺς νόμους.

Ἄλλ' ἄς ἐπανεέλθωμεν εἰς τό θέμα ἡμῶν τοῦ Διονύσου.

Ὁ Διόνυσος, ἐν τῇ διακυβερνήσει τῶν πνευματικῶν κόσμων καί ἀνθρώπων ὑπό τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν, ἔχει παμμέγιστον νά πληρώσῃ ἔργον, τό ἔργον νά δώσῃ εἰς τήν ψυχὴν τοῦ κόσμου τήν ἐλευθερίαν αὐτῆς. Πᾶσαι, κατ' ἀκολουθίαν, αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τό ἀνθρώπινον γένος ἔχουν τοῦτον τόν σκοπόν.

Τὴν δοξασίαν ταύτην περὶ Διονύσου πρῶτος ἐξεδήλωσεν ὁ θεῖος Ὀρφεύς. Τὰ ὑπὸ τούτου δημιουργηθέντα καί λειτουργήσαντα ἄλλοτε μυστήρια ὡς ἀντικείμενον μυσσεως εἶχον τήν γέννησιν, τόν φόνον, τὴν ἀναγέννησιν, τὴν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς δρᾶσιν τοῦ Διονύσου.

Πᾶσαι αἱ εἰς τὰ μυστήρια ταῦτα μνηθεῖσαι ἀνθρώπινα ψυχὰ ἔπρεπεν ἐν τῇ ἀνεξελιξίῳ αὐτῶν, ἐν τῇ θείᾳ γνώσει τῶν μυστικῶν τῆς πνευματικῆς φύσεως, νά ἀκολουθήσουν τὴν ὁδόν τοῦ Διονύσου μέχρις ἀποθεώσεως αὐτῶν. Ἐπρεπε νά μάθουν τὴν μυστικὴν ἔννοιαν τοῦ χυμοῦ τῆς σταφυλῆς διὰ νά παρασκευάσουν τὰ μέσα τοῦ ἐξαγνισμού καί τῆς ἀποθεώσεως. Διόνυσος ὁ Ζαγρεύς ἦτο τό ἀντικείμενον τῆς λατρείας τῶν Ὀρφικῶν φυσιολατρῶν.

Ἄλλὰ τόν Διόνυσον εὐρίσκομεν καί ἐν αὐτῇ τῇ λειτουργίᾳ τῶν μυστηρίων τῆς Ἐλευσίως. Καί ἐκεῖ κατὰ πρῶτον ὁ Ἴακχος, ὅστις ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ φονευθέντος Διονύσου ὑπὸ τῶν ἑπτὰ Τιτάνων, ἀπετέλει τό ἀντικείμενον τῆς ἐρεύνης τῆς πνευματικῆς φύσεως ὑπὸ τῶν μυστῶν τῆς Ἐλευσίως. Αἱ σχέσεις τῶν ψυχῶν τῆς Γῆς πρὸς τό φῶς τοῦ οὐρανοῦ εἶχον ἀναλογίαν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ τέκνου τοῦ Διὸς καί τῆς Σεμέλης. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἀπετέλει ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων, τό ἀπόρητον, ἦσαν αἱ σχέσεις τῆς Περσεφόνης πρὸς τόν ἀφθαρτον καί ἀθάνατον Διόνυσον. Ὁ Διόνυσος καί ἡ Περσεφόνῃ ἔρχονται εἰς ἔνωσιν γάμου καί τοῦτο δίδει τῇ Περσεφόνῃ τό δικαίωμα νά ἐγκαταλειψῇ τόν θεόν τοῦ Ἄδου Ἀιδωνέα. Ἐκ τοῦ γάμου τῆς μετὰ τοῦ Διονύσου ἡ κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος ἐλευθεροῦται καί τό γε-

γονός τούτο δίδει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἐλευθερέως εἰς τὸν Διόνυσον. Διόνυσος ὁ Ἐλευθερέως εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς λατρείας παντός ἀνθρώπου δυνηθέντος νὰ κατανοήσῃ τὰς δοξασίας τῶν Ἱεροφαντῶν τῆς Ἐλευσίως.

Ὁ Διόνυσος ἐν τῇ ἑλληνικῇ παραδόσει φέρεται, ὅτι ἔλαβε καὶ ἄλλην σύζυγον ἐκτός τῆς Περσεφόνης. Γνωρίζετε τὴν εἰς Κρήτην μετάβασιν τοῦ Θησέως καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Ὁ Θησεύς προωρίσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνωος διὰ μέγαν ἄθλον. Ἡ νίκη ἐν τῷ ἄθλῳ τούτῳ τοῦ Θησέως θὰ ἀπήλλασσε βαρυτάτου εἰς ἀνθρωπίνας ὑπάρξεις φόρου τοὺς Ἀθηναίους. Ὑπεχρέωθη ὁ Θησεύς ὑπὸ τοῦ Μίνωος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Λαβύρινθον καὶ φονεύσῃ τὸν ἐκεῖ εὐρισκόμενον Μινώταυρον. Τὸ ἔργον τοῦ Θησέως ἄνευ τῆς παρεμβάσεως τῆς Ἀριάδνης ἦτο πολὺ δυσχερές. Ἡ παρέμβασις ὅμως αὐτῆς διὰ τῆς πρὸς τὸν Θησέα χορηγήσεως τοῦ μίτου ἐπέφερε τὴν νίκην, διότι ὁ Μινώταυρος ἐφονεύθη. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπηλλάγησαν τοῦ βαρυτάτου φόρου καὶ ὁ Θησεύς ἐπιστρέφων εἰς Ἀθήνας ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἀριάδνην. Τὴν Ἀριάδνην, ὡς ἀναφέρει ἡ παράδοσις, ἀφήκεν ὁ Θησεύς εἰς τὴν νῆσον Ἄνδρον. Τοῦτο ἀντιλαμβάνεται ἐκ τῶν οὐρανίων δωματίων τοῦ Διόνυσου, κατέρχεται καὶ λαμβάνει αὐτὴν ὡς σύζυγον. Πόσα δὲν μᾶς ἀποκαλύπτει ἡ ὑπόθεσις αὐτῇ.

Ἡ φωτεινὴ ψυχὴ τῆς Ἀριάδνης, γνωρίζουσα τὰ μέσα, κατέστησε τὸν Θησέα νικητὴν. Τὸ ἔργον τῆς Ἀριάδνης ἐκπληροῖ πᾶσα ψυχὴ φωτεινὴ πᾶσα ψυχὴ, ἣτις κατενίκησε τὰ πάθη τῆς Τιτανικῆς φύσεως. Τὸ ἔργον τῆς Ἀριάδνης εἶναι ἔργον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πληρώσῃ πᾶσα ψυχὴ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἵνα δικαιωθῇ τῆς ἐκ τοῦ Ἄδου ἀπελευθερώσεώς της. Ὁ Διόνυσος εἶναι ὁ ἀντιλήπτωρ τοῦ ἔργου τῶν ψυχῶν, τῶν ἐξαγισθεισῶν ἐκ τῶν μολυσμάτων τῆς κακίας, καὶ ὁ φυσικός ἐλευθερωτὴς αὐτῶν. Τὰς τοιαύτας ψυχὰς τὰς ἐγκαθιστὰ εἰς τὰς Οὐρανίας χώρας καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ. Νύμφαι ἀποτελοῦν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Διονύσου. Ἀλλὰ, διὰ νὰ γίνουσι αἱ ψυχαὶ τῆς γῆς νύμφαι καὶ ἀποτελέσουν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Διονύσου, ἔδει αὐταὶ νὰ ἀποβάλουν ὅλον τὸν ρύπον τῶν παθῶν, ἅτινα κατακλύζουσι τὰς ψυχὰς τοῦ κόσμου τούτου.

Σὰς ἐξέθηκα ἐν πλήρει εἰλικρινείᾳ τὰς περὶ Διονύσου ἀντιλήψεις μου, αἰτινες ἐσχηματίσθησαν ἐκ μακρᾶς μελέτης τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως. Καὶ ἤδη σὰς παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ ἀπευθύνω μίαν εἰλικρινῆ εὐχὴν πρὸς τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ὅπως μετ' ἐνθέου ζήλου μελετήσωσι τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν, ἀφήνοντες κατὰ μέρος τὰς κρατούσας ὑλιστικὰς τοῦ σημερινοῦ περιβάλλοντος σκέψεις, αἰτινες τόσον πολὺν φθείρουν τὴν ψυχὴν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ἀποξενοῦσιν ἀπὸ τὸν φυσικὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Ἡ μελέτη τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν σύλληψιν ἑνὸς νέου ἰδανικοῦ κόσμου, ἱκανοῦ νὰ διαμορφώσῃ ἕνα νεώτερον πολιτισμὸν, ἀγνότερον, φυσικώτερον καὶ θεϊότερον. Ὁ πολιτισμὸς οὗτος, ἐάν ἐκδηλωθῇ, οὐ μόνον θὰ δικαιώσῃ τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ φέρῃ εἰς σύμπαντα τὸν κόσμον τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαρὰν καί, εἰς δόξαν τοῦ ἑλληνικοῦ Διονύσου, τὴν εὐθυμίαν εἰς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ο ΔΙΣΚΟΣ ΤΗΣ ΦΑΙΣΤΟΥ καί τό μυστικό του

Υπό Παν. Δ. Αναγνώστου

Πολλά έχουν γραφή γιά τόν δίσκο τής Φαιστού, πού βρέθηκε από Ἴταλους ἀρχαιολόγους στήν Κρήτη. Ὁ δίσκος αὐτός δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τήν γνωστή Μινωϊκή γραφή, «Γραμμική Α», ὅπως καί καμμιά σχέση μέ ἄλλα γνωστά γραπτά τής ἐποχῆς αὐτῆς.

Εικάζεται ὅτι πρόκειται περί γραφῆς συμβολικῆς, μυστηριακῆς πιθανόν προελεύσεως, ἐπειδή παρουσιάζεται κάποια ὁμοιότητα, μεταξύ τῆς γραφῆς τοῦ Δίσκου καί τῆς γραφῆς, ἐπάνω σέ μερικά ἀναθήματα, πού βρέθηκαν στό σπήλαιο τοῦ Ἀρκαλοχωρίου, στήν κεντρική Κρήτη.

Σέ κάθε πλευρά τοῦ Δίσκου τῆς Φαιστού, εἶναι χαραγμένη μία σπειροειδῆς γραμμή, πού κατά μήκος τῆς εἶναι γραμμένο τό κείμενο, τό ὁποῖον ἀρχίζει στήν περιφέρεια καί τελειώνει στό κέντρο ἢ καί ἀντιθέτως, γραμμές δέ χαραγμένες καθέτως, χωρίζουν τά σημεῖα, σέ ὁμάδες λέξεων.

Υπάρχουν 242 σύμβολα, πού δίνουν 45 διαφορετικούς χαρακτήρες· ὅλα εἶναι πολύ λεπτομερειακοῦ, εἰκονογραφικοῦ τύπου, ἔτσι ὥστε διακρίνονται ἄνδρες καί γυναῖκες, ἀκόμη καί ἄνδρες διαφόρων φυλῶν, φαίνεται δέ τυπωμένος, μέ κινητά τυπογραφικά στοιχεῖα.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, συμπεραίνεται, ὅτι κανείς δέν θά ἔκανε τόν κόπο νά κάμῃ πλήρη σειρά τυπογραφικῶν στοιχείων, γιά νά τυπώσῃ ἓνα καί μόνο γραπτό. Αὐτό εἶναι ἀναγκαῖο, κατά τήν κοινή λογική, μόνο γιά παραγωγή γραπτῶν, σέ μεγάλη κλίμακα. Ἐτσι, ὁ Δίσκος τῆς Φαιστού, παραμένει ἓνα μοναδικό μυστηριῶδες ντοκουμέντο, ἴσως Μινωϊκῶν ἢ καί προμινωϊκῶν μυστηρίων, δείγμα μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς, πού περιμένει τήν ἀνακάλυψή τῆς, ἀπό τήν ἀρχαιολογική ἔρευνα. Λέγεται ἀκόμη, ὅτι πιθανόν νά εἶναι Ἀτλαντικῆς προελεύσεως.

Τό κείμενο τοῦ Δίσκου εἶναι ὀλοφάνερα συνεχές καί δέν περιέχει ἀριθμητικά σύμβολα, ἀλλά κάποια φιλοσοφική σκέψη, διδασκαλία ἢ παράγγελμα, πού ἔπρεπε νά διασωθῇ, τό ὁποῖον παρά τās προσπάθειες τῶν εἰδικῶν, παραμένει αἰνιγμα-μυστήριο.

Στήν ἀρχαία Κρήτη, ἐλειτούργουν καί ἐτελοῦντο Μυστήρια, πρὸς τιμὴν τῆς προγόνου τῶν Θεῶν, τῆς μητρὸς των Ρέας, εἰς τά ὁποῖα ἐλάμβανον μέρος οἱ Κουρήτες (Κρήτες;) ἱερεῖς διακρινόμενοι γιά τή σοφία τους. Ὁ Πορφύριος ἀναφέρει, ὅτι ὁ Πυθαγόρας πῆγε εἰδικά στήν Κρήτη, γιά νά μνηθῇ στά μυστήρια τῶν Κουρητῶν, ὁ δέ Μίνως, ἔθεωρεῖτο θεόπνευστος νομοθέτης, ἰδρυτῆς Μυστηρίων τῆς ἀρχαίας Κρήτης.

Ἡ Ἑλληνική παράδοση, στόν Μινώταυρο, διατυπώνει ὀλοκληρωμένο τό δράμα τῆς ὑπάρξεως τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς καί ψυχῆς. Τό ἐγκλημα καί τό κακό πρέπει ν' ἀποκλείεται ἀπό τήν Ἑλληνική Μυθολογία, εἶναι συμβολισμός, πράξη ἡρωϊσμοῦ πρὸς μεταβολήν, ἄλμα προόδου καί μετάβαση ἐκ τοῦ σκότους πρὸς τό φῶς.

Κόρη και νύφη βασιλιά ή Πασιφάη, έρωτεύεται έναν ταύρο. Στά Μυστήρια, ή ανθρώπινη ψυχή, παριστάνεται πάντοτε ως κόρη και νύμφη Βασιλιά. Βασιλιάς όμως είναι τό πνεύμα, ταύρος είναι ή ύλη. Σε όλες τις παραδόσεις, ή ψυχή περιγράφεται άπιστούσα στό πνεύμα, προς χάριν τής ύλης. Κάθε ψυχή, συναντά έναν «ταύρο» και γεννά ένα «τέρας», τό όποϊον πάντοτε φονεύεται από έναν ήρωα-Θησέα, για νά έπισπεύδεται ή εξέλιξη, κάθε ψυχής και νά συντελεχτεί ή έκπνευσμάτωση τής ύλης.

Έπί του προηγούμενου, μπορεί νά μάς βοηθήσει στις σκέψεις μας, ή έτυμολογία τής λέξης Πασιφάη (πάσα + φώς). Είναι ήλιοκής καταγωγής, κόρη του Ήλιου και γυναίκα του Μίνωα Μυσταγωγού, πού σημαίνει ό καθαρός, ό άπηλλαγμένος τών έχθρων-έλαττωμάτων τής ψυχής, ό φωτεινός και λαμπρός, όπως ό Ήλιος.

Έκ τούτων συμπεραίνεται, ότι ό μύθος του Μινωταύρου, είναι βαθύτατα συμβολικός, άναφερόμενος εις σοβαρά προφανώς Μυστήρια, όμοια τών τής Έλευσινας, εις τά όποία δι' άλληγοριών και τρομερών άναπαραστάσεων, έδίδασκαν και άπεκάλυπταν άληθείας, τών όποϊων σήμερα, «ό λόγος άπώλεσθη». Σήμερα, λέγεται, ότι τήν συνέχεια τών αρχαίων Μυστηρίων άποτελεί ό Έλευθεροτεκτονισμός, ό όποϊος άποκαλεί τόν Θεόν «Μεγαν Αρχιτέκτονα του Σύμπαντος».

Επανερχόμενοι στόν «Δίσκο τής Φαιστου» και επειδή πιθανολογείται, ότι άνήκε στόν Βασιλιά Μίνωα, μυσταγωγό και ιδρυτή Μυστηρίων, στην Κρήτη, ό Βραζιλιανός καθηγητής τής Ιστορίας, Άλμπερτ Μαντές ντε Ολιβιέρα, ό όποϊος κατέχει τήν έδρα τής Ιστορίας στό κολλέγιο του Ρίο Ιανείρο, έδήλωσε, ότι θά υποβάλει τά πορίσματα έξαιτών έρευνών του στην Έλληνική Ακαδημία και τήν ΟΥΝΕΣΚΟ. Ο καθηγητής, πρόσθεσε, ότι μπόρεσε ν' άποκρυπτογραφήσει τήν έπιγραφή, ή όποία υπάρχει επί του δίσκου και ή όποία κατ' αυτόν, έχει ως κατωτέρω:

«Έν αρχή - έγώ ό παντοδυναμος άρχων και άνώτατος Αρχιτέκτων του Σύμπαντος, παντογνώστης και πανταχού παρών και παντοδυναμος, ό δημιουργήσας τόν ουρανόν και τήν Γήν και τήν θάλασσαν και πάντα τά εύρισκόμενα έντός αυτών, προστατεύω τήν Άλήθειαν έσαι, δι' όλους τους λαούς, τά έθνη και τας φυλάς τής άγίας μου Έπικρατείας».

Τό θέμα μας, σάν πρόβλημα, είναι πολύ δύσκολο, γι' αυτό και αφήνεται στην έλεύθερη κρίση τών αναγνωστών, νά βγάλουν, ανάλογα μέ τά όσα γνωρίζουν εκ πηγών, οι όποϊες δέν μάς έπιτρέπουν μεγαλυτέρα επέκταση, τά συμπεράσματά των.

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΕΛΕΝΑ ΠΕΤΡΟΒΝΑ – ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Ένα αρχαϊκό χειρόγραφο σέ φύλλα φοίνικος, τὰ ὁποῖα, μὲ μιά ἄγνωστη μέθοδο, δὲν μποροῦν νὰ προσβληθοῦν ἀπὸ τὸ νερὸ, τὴ φωτιά καὶ τὸν ἀέρα, βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὰ βλέμματα τῆς συγγραφέως.

Στὴν πρώτη σελίδα, εἶναι ἓνας ἄσπιλος λευκὸς δίσκος σέ μαῦρο φόντο. Στὴν ἐπόμενη σελίδα, ὁ ἴδιος δίσκος μὲ ἓνα σημεῖο στό κέντρον τοῦ λευκοῦ δίσκου. Ὁ σπουδαστὴς γνωρίζει, ὅτι ὁ δίσκος τῆς πρώτης σελίδος συμβολίζει τὸν κόσμον στὴν αἰωνιότητά του, πρὶν ξυπνήσῃ καὶ πάλι ἡ ναρκωμένη ἀκόμη Ἐνέργεια, πρὶν πραγματοποιηθῇ ἡ ἐκπομπή τοῦ Σύμπαντος σέ μεταγενέστερα συστήματα. Συμβολίζει τὸν Χῶρον καὶ τὴν Αἰωνιότητα στὴν κατάσταση τῆς Πραλάγια, δηλ. τὴν ἀνεκδήλωτη κατάσταση τῆς Φύσεως, τὴν ἀνεκδήλωτη κατάσταση τοῦ Σύμπαντος. Τὸ σημεῖον στό κέντρον τοῦ κύκλου τῆς δευτέρας σελίδος συμβολίζει τὴν αὐγὴν τῆς διαφοροποιήσεως, τὴν αὐγὴ τῆς ἐκδηλώσεως. Εἶναι τὸ σπέρμα μέσα στό αὐγὸ τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποβῇ τὸ Σύμπαν, τὸ Ὅλον, ὁ ἀπεριόριστος περιοδικὸς κόσμος· τὸ σπέρμα, ποῦ εἶναι περιοδικῶς καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἤρεμο καὶ ἐνεργητικὸ.

Ὁ δίσκος συμβολίζει τὴ Θεία Μονάδα, ἀπὸ τὴν ὁποία τὰ πάντα προέρχονται, καὶ στὴν ὁποία τὰ πάντα ἐπιστρέφουν. Ἡ περιφέρεια τοῦ κύκλου, σύμβολο ἀναγκαστικὰ περιορισμένο, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος, συμβολίζει τὴν ἀφηρημένη Παρουσία, τὴν πάντοτε ἀκατανόητη, καὶ τὸ πεδίο τῆς, τὴν Παγκόσμια Ψυχὴ, ἂν καὶ τὰ δύο δὲν ἀποτελοῦν παρά ἓνα μόνο.

Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ δίσκου εἶναι λευκὴ καὶ τὸ φόντο ποῦ τὴν περιβάλλει, εἶναι μαῦρο. Τοῦτο φανερῶνει, ὅτι τὸ πεδίο αὐτὸ εἶναι ἡ μοναδικὴ γνῶση – ὅσο ὀμιχλώδης καὶ ἂν φαίνεται – ἡ ὁποία εἶναι προσιτὴ στὸν ἄνθρωπο. Στὸ πεδίο αὐτὸ ἀρχίζουν οἱ Μανβανταρικές ἐκδηλώσεις, διότι μόνον στὴν παγκόσμια Ψυχὴ κοιμᾶται ἡ Θεία Σκέψη κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Πραλάγια, καὶ ἀναπαύεται κρυμμένο τὸ σχέδιο κάθε μελλοντικῆς Κοσμογονίας καὶ Θεογονίας.

Οἱ ὅροι «Θεία Σκέψη» καὶ «Παγκόσμιο Πνεῦμα», δὲν πρέπει νὰ ἐρμηνευθοῦν ἀναλογικὰ μὲ τὶς ἀνθρώπινες πνευματικὲς δυνατότητες. Τὸ «ἀσυνειδητό» ἔφθασε στό πλατὺ πεδίο τῆς δημιουργίας – ἢ μᾶλλον τῆς ἐξελίξεως – ἀπὸ μιά ἐνοραματικὴ καὶ ἀπόλυτη Σοφία, ἀνώτερη ἀπὸ κάθε συνειδητότητα.

Μόνον ὅσοι ἀντιλαμβάνονται πῶς τριγυρίζει ἡ ἔμπνευση ἐπάνω ἀπὸ τὶς ἀργὲς λειτουργίες τῆς θετικῆς σκέψεως, μποροῦν νὰ σχηματίσουν μιά πολὺ ἀόριστη ἰδέα αὐτῆς τῆς ἀπόλυτης Σοφίας, ἡ ὁποία ξεπερνάει τὶς ἰδέες τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου.

Τὸ πνεῦμα, ὅπως τὸ γνωρίζομε, μπορεῖ ν' ἀναλυθῇ σέ καταστάσεις συνειδήσεως μεταβλητῆς σέ διάρκεια, ἔνταση, συνδυασμό, κ.λπ., ὅλες

βασιζόμενες στην αίσθηση, ή όποια είναι πάντοτε πλανερή, πάντοτε «μάγια». Άλλωστε, η αίσθηση προϋποθέτει πάντοτε όρια. Ό προσωπικός Θεός του Θεϊσμού παρηρηϊ, σκέπτεται και συγκινείται. Μετανοεϊ και αισθάνεται «μεγάλο θυμό». Άλλά η έννοια παρομοίων νοητικών καταστάσεων προϋποθέτει την έξωτερικότητα των αιτίων έρεθισμού. Καί είναι άδύνατο νά άποδοθη άκίνησια σέ ένα Όν, του όποίου οϊ συγκινήσεις κραδαινονται μέ τά γεγονότα των κόσμων, τούς όποιους κυβερνά. Η έννοια, λοιπόν, ενός προσωπικού Θεού, πού θεωρείται άμετάβλητος και άπεριοριστος, είναι άψυχολόγητη και άφιλοσόφητη.

Η Θεία Σκέψη είναι η «Μοναδική Ζωή», αιώνια, άόρατη και έν τούτοις, πάντοτε παρούσα. Χωρίς άρχή και τέλος, αλλά κανονική στίς περιοδικές έκδηλώσεις της, ανάμεσα στίς όποιες βασιλεύει τό σκοτεινό μυστήριο του Μη-Όντος. Άσυνειδητη και έν τούτοις άπόλυτη συνειδηση. Άκατανόητη, και όμως η μόνη ύπάρχουσα πραγματικότητας. Έν συνόψει, «ένα χάος γιά τίς αισθήσεις, ένας κόσμος γιά τό λογικό».

Τό μοναδικό και άπόλυτο χαρακτηριστικό της είναι η αιώνια και άδιάκοπη κίνηση, πού όνομάζεται στή γλώσσα του Έσωτερισμού «Η μεγάλη Πνοή». Είναι η άδιάκοπη κίνηση του Σύμπαντος, μέ την έννοια του Διαστήματος ή Χώρου, χωρίς όρια και πάντοτε παρόντος. Ότι είναι άκίνητο, δέν μπορεί νά είναι θεϊό. Άλλά είναι πραγματικότητας και γεγονός, ότι τίποτε δέν είναι άκίνητο στην Παγκόσμια Ψυχή. Ό Πλάτων άποδεικνύεται Μύστης, λέγοντας στον Κρατύλο, ότι η λέξις «θεός» παράγεται από τό «θέειν», που σημαίνει κινείσθαι, τρέχειν. Διότι οϊ πρώτοι άστρονόμοι, πού παρητήρησαν τίς κινήσεις των ουράνιων σωμάτων, όνόμασαν τούς πλαήτες θεούς.

Πέντε περίπου αιώνες π.Χ., ό Λεύκιππος, διδάσκαλος του Δημοκρίτου, ύπεστήριζε ότι ό χώρος είναι πάντοτε γεμάτος από άτομα, πού βρίσκονται σέ άδιάκοπη κίνηση, η όποια σέ ώρισημένη στιγμή καθίσταται περιστροφική. Ό Έπίκουρος και ό Λουκρήτιος έδίδασκαν τό ίδιο, προσθέτοντας στην κίνηση των άτόμων την ιδέα της τάσεως των προς ένωση, πού άποτελεί άπόκρυφη διδασκαλία.

Άπό την άρχή της ανθρώπινης κληρονομίας, άπό την πρώτη εμφάνιση των άρχιτεκτονικών γραμμών της σφαιρας, επάνω στην όποια ζούμε, άναγνωρίστηκε η μη άποκαλυφθείσα θεότης και θεωρήθηκε από τη μοναδική φιλοσοφική της άποψη, την παγκόσμια κίνηση, τό ρήγος της δημιουργικής πνοής στή Φύση. Ό Άποκρυφισμός καθορίζει ως έξής τη «Μοναδική Ύπαρξη»: «Η θεότης είναι άπόρρητη, ζών (ή κινούμενον) πύρ, και οϊ αιώνιοι μάρτυρες της άοράτου αύτης παρουσίας είναι τό Φώς, η Θερμότης και η Ύγρασία». Η τριάς αύτη άποτελεί τη Σύνθεση και την Αίτια όλων των φαινομένων στην Φύση».

Έχει λεχθή ότι τό νά ενεργή κανεις μέ δικαιοσύνη νά αγαπά την εύσπλαγχνια και νά είναι ταπεινόφρων άπέναντι του Θεού, περικλείει την ούσια όλων των θρησκείων, παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος. Συμφωνούμε, άρκει νά έννοούμε μέ τη λέξη Θεός, όχι τον χονδροειδή άνθρωπομορφισμό, ό όποίος άποτελεί άκόμη τον σκελετό της σύγχρο-

νης Θεολογίας μας, αλλά τή συμβολική αντίληψη εκείνου πού είναι ή ζωή και ή κίνηση του Σύμπαντος.

Ή ένδοκοσμική κίνηση είναι αιώνια και αδιάκοπη. Ή κοσμική κίνηση – εκείνη πού είναι ορατή και αντίληπτή – είναι πεπερασμένη και παροδική. Ώς αιώνια Ἀφαίρεση είναι τό πάντοτε Παρόν. Ώς εκδήλωση είναι πεπερασμένη και ώς πρός τό μέλλον και ώς πρός τό παρελθόν. Μέλλον και παρελθόν είναι τό Α και τό Ω τών διαδοχικῶν ἀνακατασκευῶν.

Ὁ κόσμος – τό νοούμενον – δέν ἔχει καμμιά συνάφεια μέ τίς αἰτιώδεις σχέσεις του φαινομενικοῦ κόσμου. Μόνον ἐν σχέσει μέ τήν ένδοκοσμική ψυχή, τόν ἰδανικό κόσμο, στήν ἀμετάβλητη Θεία Σκέψη, μπορούμε νά πούμε: «Δέν εἶχε ποτέ ἀρχή και δέν θά ἔχη ποτέ τέλος». Ὅσον ἀφορᾶ ὅμως τό σῶμα της ἢ τήν κοσμική εκδήλωση και ὀργάνωση, ἀν και δέν μπορούμε νά πούμε ὅτι εἶχε μιᾶ ἀρχική κατασκευή, ἢ ὅτι θά ἔχη ποτέ μιᾶ τελευταία, ἐν τούτοις, σέ κάθε νέο μανβαντάρα μπορεί νά θεωρηθῆ ἢ ὀργάνωσή της πρώτη και τελευταία στό εἶδος της, διότι κάθε φορά ἐξελίσσεται σέ ὑψηλότερο πεδίο.

Ἐλέγαμε πρὶν ἀπό μερικά χρόνια (Β΄ Τόμος Ἀποκαλυπτομένης Ἰσίδος):

«Ἡ ἐσωτερική Διδασκαλία, ὅπως ὁ Βουδδισμός, ὁ Βραχμανισμός, και αὐτή ἡ Καββάλα, διδάσκει ὅτι ἡ μοναδική Οὐσία, ἀπειρη και ἄγνωστη, ὑπάρχει πρὶν ἀπό κάθε αἰωνιότητα και γίνεται ἀλληλοδιαδόχως παθητική και ἐνεργητική, σέ κανονικές και ἁρμονικές διαδοχές, πού ὀνομάστηκαν ποιητικά «Ἡμέρες και νύχτες του Βράχμα», ὁ ὁποῖος βρίσκεται σέ ἐγρήγορη ἢ σέ ὕπνο. Οἱ φιλόσοφοι τῆς πιό παλαιᾶς Σχολῆς του Βουδδισμοῦ περιορίζουν τίς θεωρίες τους μόνον στήν ἐνεργητική κατάσταση τῆς «Οὐσίας» και δέν θέλουν νά κάνουν θεωρίες γιά τήν ἀφηρημένη παθητική κατάσταση, πού δέν μπορεί νά γνωσθῆ. Ὀνομάστηκαν ἄθεοι ἀπό τούς θεολόγους και ἐπιστήμονες, πού δέν καταλαβαίνουν τή βαθιά λογική τῆς φιλοσοφίας τους. Οἱ θεολόγοι δέν θέλουν νά παραδεχθοῦν ἄλλον Θεό, ἀπό τήν προσωποποίηση δευτερευουσῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖες ὕφανα τὸ ὀρατό σύμπαν, και οἱ ὁποῖες ἐγιναν γι' αὐτούς ὁ ἀνθρωπόμορφος θεός, ὁ βρυχώμενος μέσα στίς ἀστράπες και τούς κεραυνούς.

Οἱ Βουδδισταί ὑποστηρίζουν ὅτι δέν ὑπάρχει Δημιουργός, ἀλλ' ἀπειρος ἀριθμός δημιουργικῶν δυνάμεων, τό σύνολον τῶν ὁποῖων σχηματίζει τή μοναδική και αἰώνια ὑπόσταση, τῆς ὁποῖας ἡ οὐσία είναι ἀνεξερεύνητη και συνεπῶς δέν μπορεί νά είναι τό ἀντικείμενον θεωρητικῆς ἐξετάσεως γιά ἕναν πραγματικό φιλόσοφο.

Στήν ἀρχή μιᾶς περιόδου δράσεως –ἔξει ἡ Μυστική Διδασκαλία– ἐγίνε μιᾶ διαστολή τῆς Θείας Οὐσίας ἀπό τὰ ἔσω πρός τὰ ἔξω και ἀπό τὰ ἔξω πρός τὰ ἔσω, σύμφωνα μέ τόν αἰώνιο και ἀμετάβλητο Νόμο. Τό φαινομενικό ἢ ὀρατό σύμπαν είναι τό τελικό ἀποτέλεσμα μιᾶς μακρᾶς ἀλυσίδας τῶν κοσμικῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖες ἐτέθησαν προοδευτικά σέ κίνηση. Μέ παρόμοιο τρόπο, κατά τήν ἐπιστροφή στήν παθητική κατάσταση, ἡ Θεία Οὐσία συστέλλεται και τό προηγούμενο ἔργο τῆς δημιουργίας καταστρέφεται βαθμιαίως και προοδευτικῶς. Τό ὀρατό Σύμπαν διαλύεται, τὰ ὑλικά του διασκορπίζονται και μόνον τό «σκοτάδι» σκεπάζει

για άλλη μία φορά τή θεα τής άβύσσου. κατά τήν έκφραση τών ιερών βιβλίων, μία έκπνοή τής «άγνωστης ούσιας» παράγει τόν κόσμο και μία εισπνοή τόν εξαφανίζει. Η μέθοδος αυτή τής Δημιουργίας και καταστροφής ήτο έν ενεργεία πριν από κάθε αιωνιότητα. Τό παρόν Σύμπαν είναι μία φάση άπεράντου σειράς, ή όποια ούτε άρχή έχει, ούτε θά έχη τέλος». Αύτά γράφονται στόν Β΄ τόμο τής Άποκαλυπτομένης Ίσιδος.

Η περικοπή αυτή θά εξηγηθί, όσο είναι δυνατόν, στό παρόν έργο. Άν και κάτω από τή μορφή αυτή δέν περιέχεται τίποτε τό ούσιαστικά καινούργιο για έναν Άνατολιστή, ή έσωτερική τής εξήγηση μπορεί νά περιέχη πολλά πράγματα έντελώς άγνωστα μέχρι σήμερα στους σοφούς τής Δύσεως.

Η πρώτη εικόνα είναι ένας άπλος δίσκος. Η δεύτερη ένας δίσκος μέ μία στιγμή στό κέντρον. Είναι ένα άρχαίο σύμβολο πού φανερώνει τήν πρώτη διαφοροποίηση στις περιοδικές εκδηλώσεις τής αιώνιας και χωρίς γένος άπερίοριστης Φύσεως. Είναι ό δυναμικός χώρος μέσα στόν άφηρημένο χώρο. Κατά τό τρίτο στάδιο, ή στιγμή μετασχηματίζεται σέ διάμετρο όριζόντια. Είναι τό σύμβολο τής Μητέρας-Φύσεως, θείας και άσπιλης, ή όποία περιλαμβάνει τά πάντα. Όταν ή διάμετρος αυτή διασταυρώνεται μέ μιάν άλλη, κάθετη διάμετρο, έχουμε τόν σταυρό του Κόσμου (σταυρό έντός κύκλου). Η άνθρωπότης έχει φθάσει στό σημείο τής άρχής τής άνθρωπίνης ζωής. Όταν ή περιφέρεια του κύκλου εξαφανίζεται και μένει μόνον ό σταυρός, συμβολίζει τήν ολοκληρωτική πτώση του άνθρώπου στην ύλη, τόν φυσιολογικό διαχωρισμό τών δύο φύλων. Ο σταυρός μέσα στόν κύκλο είναι ένα καθαρά πανθειστικό σύμβολο.

Τό τρίτο σύμβολο – ό κύκλος διαιρούμενος σέ δύο από τήν όριζόντια διάμετρο – έσήμαινε τήν πρώτη εκδήλωση τής δημιουργού Φύσεως. Η πρώτη και άόριστη αντίληψη του άνθρώπου, σχετικά μέ τή γέννηση, είναι θηλυκή, διότι ό άνθρωπος γνωρίζει περισσότερο τή μητέρα του, παρά τόν πατέρα του. Γι' αυτό, οι θηλυκές θεότητες ήσαν ιερώτερες από τίς άρσενικές. Η Φύση είναι θηλυκή και μέχρις ενός σημείου αντικειμενική και άπτή. Η πνευματική Άρχή πού τήν κάνει νά καρποφορή, είναι κρυμμένη.

Ο κύκλος επάνω σ' ένα κεφαλαίο Τ άποτελεί τόν γνωστό Αιγυπτιακό σταυρό, σύμβολο τής Ζωής. Ο κύκλος μέ ένα μικρό σταυρό έξω από τόν κύκλο, στό κάτω μέρος του, είναι τό σύμβολο του πλανήτη Άφροδίτη. Τό έσωτερικό σύμβολο τής Κάλι-Γιούγκα είναι τό πεντάκτινο άστέρι, μέ τή μία κορυφή πρós τά κάτω και δύο κορυφές πρós τά άνω, σύμβολο τής μαγανείας, χρησιμοποιούμενο σέ τελετουργίες Μαύρης Μαγείας, ή Μαγείας τής «άριστορας χειρός».

Ελπίζομε ότι ή ανάγνωση του παρόντος βιβλίου θά τροποποιήση τίς λανθασμένες ιδέες του κοινού, σχετικά μέ τόν Πανθεισμό. Είναι λάθος και άδικο νά θεωρούμε σόν αθεούς τούς Βουδδιστάς και τούς άποκρυφιστάς Adwaitas. Άν δέν είναι όλοι φιλόσοφοι, είναι όλοι λογικευόμενοι. Οι αντίρρησης τους κατά τήσ επιχειρήματά τους στηρίζονται σέ μία άύστηρη λογική. Άν πάρωμε το Παραβράχμαν τών Ίνδων ως άντιπροσω-

πεῦθόν τις κρυμμένες και άνώνυμες θεότητες τών άλλων έθνών, θά παρατηρήσωμε, ότι ή άπόλυτη αύτή Άρχή είναι τό πρωτότυπο, άπό τό όποίο προήλθαν όλες οι άλλες. Τό Παραβράχμαν δέν είναι θεός, διότι δέν είναι ένας θεός. «Είναι ό,τι ύψιστον και μη ύψιστον». Ύψιστον ως αίτια, μη ύψιστον ως άποτέλεσμα. Είναι «ή πραγματικότητα χωρίς δεύτερη», ό Κόσμος πού περιέχει τά πάντα. Είναι τό άπειρο Κοσμικό Διάστημα (Χώρος), μέ τήν πίο ύψηλή πνευματική έννοια.

Τό Βράχμαν (ούδέτερο) είναι ή άμετάβλητη ρίζα, ή καθαρή, ή ελεύθερη, ή ύψιστη και άδιάφθορη, ή μόνη πραγματική ύπαρξη, τό άπόλυτο. Δέν μπορεί νά είναι γνώστης, «διότι αύτό δέν μπορεί νά έχη κανένα αντίκειμενο γνώσεως». Μήπως μπορεί νά όνομασθή ή φλόγα ούσία τής φωτιάς; Η ούσία τής φωτιάς είναι «ή Ζωή και τό Φώς του Σύμπαντος. Η όρατή φωτιά και ή φλόγα είναι καταστροφή, θάνατος και κακό». «Η φωτιά και ή φλόγα καταστρέφουν τό σώμα ενός Άρχάτ, ή ούσία τους τό κάνει άθάνατο». Όπως λέει ό Σανκαρτσάρια, «Η γνώση του άπολύτου Πνεύματος, όπως ή λαμπρότης του Ήλιου ή ή θερμότης τής φωτιάς, δέν είναι άλλο τίποτε, παρά αύτή ή ίδια, ή άπόλυτη Ούσία». Είναι τό πνεύμα τής φωτιάς, του Πυρός, και όχι τό πύρ. «Οι ιδιότητες του Πυρός, θερμότης και φλόγα, δέν είναι ιδιότητες του Πνεύματος, άλλα εκείνου του όποιου τό Πνεύμα είναι ή μη συνειδητή αίτια». Η φράση αύτή είναι τό θεμελιώδες σημα τής μεταγενέστερης Ροδοσταυρικής φιλοσοφίας.

Συνοπτικά, τό Παραβράχμαν είναι τό όμαδικό σύνολο του Κόσμου, στην άπεραντωσύνη του και τήν αιωνιότητά του, τό «Εκείνο» και τό «Τούτο», στά όποια δέν μπορούν νά εφαρμοσθούν έπιμεριστικές άθροίσεις. Αί Ούπανισάντ γράφουν: «Στήν άρχή τό ΤΟΥΤΟ ήταν τό ΕΑΥΤΟ, ένα μόνον». Και ό μεγάλος Σανκαρτσάρια έξηγεϊ ότι τό ΤΟΥΤΟ αναφέρεται στό Σύμπαν και ότι «στην άρχή» σημαίνει πριν άπό τήν άναδημιουργία του φαινομενικού Σύμπαντος.

Όταν, λοιπόν, οι Πανθεισται άπηχούν τις Ούπανισάντ, οι όποιες λένε –όπως και ή Μυστική Διδασκαλία– ότι τό ΤΟΥΤΟ δέν μπορεί νά δημιουργή, δέν άρνούνται έναν Δημιουργό (μάλλον ένα όμαδικό σύνολο δημιουργών), άλλ' άρνούνται –λογικώτατα– νά αποδώσουν τή «δημιουργία» και ειδικώτερα τή όχηματοποίηση, δηλ. κάτι τό πεπερασμένο, σε μίαν άπόλυτη Άρχή. Γι' αύτούς τό Παραβράχμαν είναι μία παθητική αίτια, διότι είναι άπόλυτη, ή χωρίς περιορισμούς Mukta. Του άρνούνται μόνον τήν περιωρισμένη παντογνωσία και παντοδυναμία, διότι και αυτές είναι ιδιότητες, τέτοιες όπως άντανακλώνται στις αντίληψεις του ανθρώπου. Έπειδή τό Παραβράχμαν είναι τό «ύπέρτατον όλον», τό αιώνίως άόρατο Πνεύμα και ή ψυχή τής Φύσεως, άμετάβλητο και αιώνιο, δέν μπορεί νά έχη ιδιότητες, διότι τό άπόλυτο άποκλείει –πολύ φυσικά– κάθε σχέση μέ τήν έννοια του πεπερασμένου και ύποκειμένου σε περιορισμούς. Όταν οι Βεδαντινοι βεβαιούν, ότι οι ιδιότητες άνήκουν άπλώς στην άπόρροιά του, τήν όποια όνομάζουν «Ισβάρα πλέον Μάγια» και Avidia = Άγνωστικισμό (μάλλον άνεπιστήμη παρά άγνοια), είναι δύσκολο νά βρούμε Άθεισμό σ' αύτή τήν αντίληψη. Έπειδή δέν μπορεί νά υπάρχουν ούτε δύο Άπειρα, ούτε δύο Άπόλυτα σ' ένα Σύμπαν, πού τό ύποθέτουμε

χωρίς όρια, δεν μπορούμε να εννοήσωμε την Αυτόυπαρξη να δημιουργη προσωπικά. Στις αισθήσεις και τις αντιλήψεις πεπερασμένων «όντων» τό **EKEINO** είναι τό **MH ON**, διότι είναι τό μοναδικό **EINAI**. Διότι μέσα σ' αυτό τό Όλον βρίσκεται κρυμμένη ή συναιώνια και σύγχρονη άπόρροιά του, ή συμφυής άκτινοβολία, ή όποία καθισταμένη περιοδικά Βράχμα (άρσενική και θηλυκή δυναμικότης) έξαπλώνεται στό έκδηλωμένο Σύμπαν. Ό Ναραγυάνα, φερόμενος επάνω στα άφηρημένα νερά του Διαστήματος (Χώρου), μεταμορφώνεται στα νερά τής συγκεκριμένης ούσιας, πού τίθεται σε κίνηση από αυτόν, και γίνεται ό έκδηλωμένος Λόγος.

Ό όρθόδοξοι Βραχμάνες πού έξεγείρονται εναντίον τών Πανθειστών και τών Adwaitas, τούς όποίους όνομάζουν άθέους, είναι αναγκασμένοι – εάν ό Μανού έχει αύθεντιαν επί του θέματος– να παραδεχθούν τόν θάνατο του Βράχμα, του Δημιουργού, τής δημιουργικής αυτής θεότητος, κατά τή λήξη κάθε «αιώνος», άποτελουμένου από έκατόν «θεία χρόνια», περίοδος, ή όποία εκφράζεται μέ έναν 15ψήφιο αριθμό ετών. Και όμως, κανείς από τούς φιλοσόφους των δεν έννοεί αυτόν τόν «θάνατο», παρά σαν μιά προσωρινή έξαφάνιση του πεδίου τής έκδηλωμένης ύπαρξεως, σαν μιά περιοδική άνάπαυση.

Όί άποκρυφιστάι είναι σύμφωνα μέ τούς Βεδαντίνους Adwaita φιλοσόφους γι' αυτή τή διδασκαλία. Άποδεικνύουν τό αδύνατον τής παραδοχής, επί του φιλοσοφικού πεδίου, τής ιδέας του άπολύτου Όλου, ως δημιουργούντος, ή άκόμη και ως έξελίσσοντος τό «χρυσό αυγό», μέσα στό όποίο παραδέχονται ότι εισέρχεται γιά να μετασχηματισθί σε Βράχμα-Δημιουργό, του όποίου ή μεταγενέστερη έξάπλωση παράγει τούς θεούς και όλόκληρο τό όρατό Σύμπαν. Λένε, ότι ή άπόλυτη Ένότης ή Μονάς δεν μπορεί να γίνη μιά άπεραντοσύνη, διότι τό άπέραντο προϋποθέτει τήν άπεριόριστη επέκταση κάποιου πράγματος και τή διάρκειά του. Τό Έν-Πάν, όπως ό Χώρος, πού είναι ή μοναδική νοητή και φυσική αντίπροσώπευση του επάνω στη γή, στό πεδίο τής ύπαρξεώς μας, δεν είναι αντικείμενο, ούτε ύποκείμενο παρατηρήσεως. Άν μπορούσαμε να ύποθέσωμε ότι τό αιώνιο τό άπέραντο Ό λ ο ν , ή πανταχού παρούσα Ένότης (Μονάς), αντί να ύπάρχη στην Αίωνιότητα, γίνεται – μέ περιοδικές έκδηλώσεις – ένα πολλαπλό Σύμπαν, ή μιά πολλαπλή προσωπικότης, τότε ή Ένότης αυτή θά έπαυε να είναι μοναδική. Ό Χώρος δεν είναι ούτε «ένα κενό χωρίς όρια», ούτε μιά «περιορισμένη πληρότης», αλλά είναι και τό ένα και τό άλλο. Είναι στό πεδίο τής άπολύτου αφαιρέσεως, ή αιώνιας άγνωστη θεότης, ή όποία δεν είναι άδεια (παρά μόνον γιά τα περιορισμένα πνεύματα), αλλά τό άπόλυτο, πού περιέχει όλα όσα ύπάρχουν, έκδηλωθέντα ή άνεκδηλωτα. Συνεπώς, είναι τό **Α π ό λ υ τ ο Π ά ν**. Δεν ύπάρχει διαφορά μεταξύ τής φράσεως του Χριστιανού Άποστόλου «Έν αυτώ ζώμεν και κινούμεθα και έσμέν», και τής φράσεως του Ίνδου Rishi, «Τό Σύμπαν ζή μέσα στό Βράχμαν, έκπορεύεται από τό Βράχμαν, και θά έπιστρέψη στό Βράχμαν». Διότι τό Βράχμαν, τό άνεκδηλωτον, είναι τό Σύμπαν, και ό έκδηλωμένος Βράχμας είναι ό Λόγος. Ό

Θεός του Ἀποστόλου και του Rishi είναι ταυτόχρονα ὁ ὁρατός και ἀόρατος Χῶρος, ὁ «αἰώνιος Μητέρα–Πατέρας, με τὰ ἑπτὰ δέρματα».

Ἡ ἐσωτερική κατήχηση ἐρωτᾷ: Τί είναι ἐκεῖνο πού ὑπῆρξε, πού ὑπάρχει και θά ὑπάρχη, εἴτε ὑπάρχει Σύμπαν εἴτε ὄχι, εἴτε ὑπάρχουν θεοὶ εἴτε δέν ὑπάρχουν; Και ἀπαντᾷ: εἶναι ὁ Χῶρος (τό Διάστημα).

Δέν ἀπορρίπτεται ὁ μόνος και ἄγνωστος Θεός, ὁ πάντοτε παρῶν στή Φύση ἢ ἡ Φύση, ἀλλά ὁ Θεός του ἀνθρωπίνου δόγματος και ὁ ἐξανθρωπισμένος Λόγος του. Ὁ ἀνθρωπος με τήν ἀπέραντη κουφότητά του και τήν κενοδοξία του, κατασκεύασεν ὁ ἴδιος τόν θεόν του με τό ἱερόσυλο χέρι του, ἀπό τὰ ὑλικά πού βρῆκε στή μικρή ἐγκεφαλική του οὐσία, και τόν ἐπέβαλε στους συνανθρώπους του, σάν μιᾷ ἄμεση ἀποκάλυψη τοῦ μοναδικοῦ και μή ἀποκαλυφθέντος χώρου. Ὁ ἀποκρυφιστής δέχεται τήν ἀποκάλυψη ὡς ἐρχομένην ἀπό θεῖα, ἀλλά πεπερασμένα ἀκόμα ὄντα, ἀπό ἐκδηλωθεῖσες ζωές, ἀλλά ποτέ ἀπό τή Μοναδική Ζωή, ἡ ὁποία δέν εἶναι δυνατόν νά ἐκδηλωθῇ. Ἀπό τίς ὀντότητες αὐτές πού ὀνομάζονται πρωταρχικός ἀνθρωπος, Dhyan - Buddas, Dhyan - Chohans, Rishi, Ἐλοῖμ ἢ γιοῖ τοῦ Θεοῦ, πού ἐγίναν θεοὶ γιά τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ «οὐσιώδης Μονάς», ἡ «ζῶσα πηγὴ τῆς ζωῆς», ἡ «ἄγνωστη και ἀναιτίος αἰτία», εἶναι τό πιό ἀρχαῖο δόγμα τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ, ἀρχαιότερο κατά χιλιάδες χρόνια ἀπό τό «Πατήρ – Αἰθήρ» τῶν Ἑλλήνων και Λατίνων. Τό ἴδιο συμβαίνει και γιά τή «δύναμη και ὕλη», θεωρούμενες σάν δυνάμεις τοῦ Χώρου, ἀχώριστες και ἄγνωστες ἀποκαλύπτριες τοῦ ἀγνώστου».

Οἱ ἀρχαῖες θρησκείες τοῦ κόσμου – ἐξωτερικά βέβαια, διότι ἡ ρίζα τους ἢ ἐσωτερική θεμελιώσή τους εἶναι μιᾷ – εἶναι ἡ Ἰνδική, ἡ Μαζδαική, ἡ Αἰγυπτιακή. Ἐπειτα ἐρχεται ἡ Χαλδαϊκή, παραφυσᾷ τῶν προηγουμένων, πού ἔχει ἐξαφανισθῆ ὀλοκληρωτικά γιά τόν σύγχρονο κόσμο. Ἀργότερα, φθάνομε στήν Ἰουδαϊκή, τῆς ὁποίας ἡ ἐσωτερική ὄψη – ἡ Καββάλλα – ἀκολουθεῖ τὰ ἴχνη τοῦ Βαβυλωνιακοῦ Μαζδαισμοῦ και ἡ ἐξωτερική ὄψη – Γένεση και Πεντάτευχος – δέν εἶναι παρά συλλογὴ ἀλληγορικῶν παραδόσεων. Τὰ τέσσερα πρῶτα κεφάλαια τῆς Γενέσεως, ὅταν διαβάζονται με τό φῶς τοῦ Ζοχάρ, εἶναι τεμάχια μιᾶς ἀνωτάτης φιλοσοφικῆς σελίδας τῆς Κοσμογονίας. Ἄν τὰ ἀφήσωμεν στή συμβολική τους μεταμόρφωση, δέν εἶναι παρά ἓνας μῦθος, ἓνα ἐνοχλητικό ἀγκάθι στο πλευρό τῆς Ἐπιστήμης και τῆς Λογικῆς.

Ἡ κατήχηση τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ περιέχει τὰ ἐπόμενα σημεῖα:

- Ποιό εἶναι ἐκεῖνο, πού εἶναι παντοτεινό;
- Ὁ Χῶρος, τό αἰώνιως χωρίς ὄμοιο.
- Ποιό εἶναι ἐκεῖνο, πού ὑπῆρχε πάντα;
- Τό σπέρμα στή ρίζα.
- Ποιό ἐπαναλαμβάνεται ἀενάως;
- Ἡ Μεγάλη Πνοή.
- Ὑπάρχουν λοιπόν, τρία Αἰώνια;

Ὅχι, τὰ τρία ἀποτελοῦν ἓνα. Τό ἀείποτε ὑπάρχον εἶναι ἓνα. Ἐκεῖνο πού ὑπῆρχε πάντα, εἶναι ἓνα· ἐκεῖνο πού ἀδιάκοπα πηγαινοέρχεται, εἶναι ἐπίσης ἓνα. Τοῦτο εἶναι ὁ Χῶρος.

Τό ένα είναι κύκλος αδιάσπαστος και χωρίς περιφέρεια, διότι βρίσκεται παντού και δεν είναι σε κανένα μέρος. Τό ένα είναι τό άπέραντο επίπεδο τών κύκλων πού έμφανίζει μιά διάμετρο μόνο κατά τή διάρκεια τών μανβανταρικών περιόδων. Τό ένα είναι τό άδαιρέτο σημείο πού δεν βρίσκεται σε κανένα μέρος και διακρίνεται παντού. Είναι ή κατακόρυφη και ή οριζοντία, ό Πατέρας και ή Μητέρα, ή κορυφή και ή βάση του Πατέρα, τά δύο άκρα τής Μητέρας, πού δεν συναντώνται ποτέ.

Είναι τό φώς στο σκοτάδι και τό σκοτάδι στο φώς. Ή πνοή πού είναι αιώνια. Ένεργεί από τά έξω προς τά μέσα, όταν είναι παντού, και από τά μέσα προς τά έξω, όταν δεν είναι πουθενά. Διαστέλλεται και συστέλλεται (έκπνοή και εισπνοή). Όταν διαστέλλεται ή Μητέρα διαχέεται και διασκορπίζεται. Όταν συστέλλεται, ή Μητέρα άποσύρεται και συγκεντρώνεται στον έαυτό της. Αυτό δημιουργεί περιόδους εξέλιξης και διαλύσεως, Μανβαντάρα και Πραλάγια. Τό σπέρμα είναι άόρατο και πύρινο. Ή ρίζα είναι δροσερή. Άλλά κατά τή διάρκεια τής εξέλιξης και του Μανβαντάρα, τό περιβλήμα της είναι ψυχρό και άκτινοβόλο. Ή θερμή Πνοή είναι ό Πατέρας, ό οποίος καταβροχθίζει τόν γόνο του Στοιχείου με τίς πολυάριθμες όψεις (τά έτερογενή), και αφήνει εκείνα πού έχουν μιά μόνον όψη (τά όμογενή). Ή δροσερή Πνοή είναι ή Μητέρα, ή όποια τά συλλαμβάνει, τά σχηματοποιεί, τά γεννά και τά επαναφέρει στον κόλπο της, για να τά αναμορφώσει κατά τήν αύγή τής ήμέρας του Βράχμα ή Μανβαντάρα.

Γιά να βοηθήσωμε τόν συνηθισμένο άναγνώστη να καταλάβη καλύτερα, όφειλομε να πούμε ότι ή άπόκρυφη έπιστήμη άναγνωρίζει επτά κοσμικά στοιχεία. Τέσσερα έντελώς φυσικά και τό πέμπτο (τόν αιθέρα) ήμιϋλικόν. Τό τελευταίο τουτο στοιχείο θα γίνη όρατό στον άέρα κατά τό τέλος του 4ου Γύρου, για να βασιλεύση κυρίαρχο επάνω στα υπόλοιπα κατά τή διάρκεια του 5ου γύρου. Τά υπόλοιπα δύο είναι άκόμη έντελώς πέραν από τόν όριζοντα τής άνθρωπίνης αντίληψης. Άλλά θα έμφανισθούν σαν προαισθήματα κατά τή διάρκεια τής 6ης και 7ης φυλής του παρόντος Γύρου, και θα γίνουν πλήρως γνωστά αντίστοιχως στον έκτο και τόν έβδομο Γύρο. Τά επτά αυτά στοιχεία, με τά άναρίθμητα υποστοιχεία τους, είναι άπλως περιωρισμένες τροποποιήσεις και όψεις του Ένός μοναδικού στοιχείου.

Ό άναγνώστης πρέπει να έχη πάντοτε υπ' όψη του, ότι οι Στροφές πού δίδονται στο παρόν έργο, πραγματεύονται μόνο για τήν Κοσμογονία του δικού μας πλανητικού συστήματος και για ό,τι είναι όρατό γύρω του, ύστερα από μιά ήλιακή Πραλάγια. Οι μυστικές διδασκαλίες, πού άφορούν στην εξέλιξη του παγκόσμιου Σύμπαντος δεν μπορούν να δοθούν, διότι δεν είναι δυνατόν να κατανοηθούν ούτε και από τά μεγαλύτερα πνεύματα τής εποχής μας. Και φαίνεται, ότι υπάρχουν πολύ λίγοι Μύσται, ανάμεσα και στους πιο άνώτερους, στους όποιους έχει έπιτραπή να εξετάσουν αυτό τό θέμα. Έξ άλλου, οι Διδάσκαλοι δηλώνουν καθαρά, ότι και αυτοί οι πιο άνώτεροι Dhyana – Chohans δεν έχουν ποτέ εισδύσει στα μυστήρια, πού βρίσκονται πέρα από τά όρια πού χωρίζουν τίς μυριάδες τών ήλιακών συστημάτων από Έκείνο πού όνομαζεται Κεντρικός Ήλιος.

Ἔτσι, ἐκεῖνο πού δόθηκε, ἀναφέρεται μόνον στόν ὁρατό μας κόσμο, ὕστερα ἀπό μιὰ «Νύχτα τοῦ Βράχμα».

Πρὶν παρουσιάσωμε τίς Στροφές τοῦ βιβλίου τοῦ Τζιάν, πού ἀποτελοῦν τή βάση αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ ἔργου, εἶναι ἀνάγκη νά παρουσιάσωμε τρεῖς θεμελιώδεις ἔννοιες τῆς Μυστικῆς Διδασκαλίας.

1. Ὑπάρχει μιὰ Ἀρχή, πανταχοῦ παροῦσα, αἰώνια, ἀπεριόριστη, ἀμετάβλητη, γιά τήν ὁποία εἶναι ἀδύνατη κάθε ἔρευνα, διότι ξεπερνάει τή δύναμη τῆς ἀνθρώπινης ἀντιλήψεως. Ἡ Ἀρχή αὐτή βρίσκεται πέραν ἀπό τόν ὀρίζοντα καί τήν περιοχὴ τῆς σκέψεως, ἀκατανόητη καί ἀκατανόμαστη.

Γιά νά ἐννοήση καθαρώτερα ὁ ἀναγνώστης αὐτές τίς ιδέες, ἄς ξεκινήση ἀπό τὸ ἀξίωμα, ὅτι ὑπάρχει μιὰ ἀπόλυτη Πραγματικότης, ἡ ὁποία προηγεῖται ἀπὸ κάθε ἐκδηλωμένο ὄν. Ἡ ἀπέραντη καί αἰώνια αὕτη Αἰτία – ἡ ὁποία σχηματοποιεῖται ἀσαφῶς στό «ἀσυνεῖδητο» καί στό «μὴ δυνάμενο νά γνωσθῆ» τῆς σύγχρονης εὐρωπαϊκῆς φιλοσοφίας – εἶναι ἡ ρίζα χωρὶς ρίζα «ὄλων ἐκείνων πού ὑπῆρξαν, ὑπάρχουν καί θά ὑπάρξουν ποτέ». Φυσικά, στερεεῖται κάθε ιδιότητος καί δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὸ ἐκδηλωθέν καί πεπερασμένο ὄν. Εἶναι ἡ «Ὀντότης» μᾶλλον, παρά τὸ ὄν (στὴ Σανσκριτικὴ SAT) καί βρίσκεται ἐξω ἀπὸ κάθε ἔρευνα ἢ σκέψη.

Αὕτη ἡ «Ὀντότης» συμβολίζεται στὴ Μυστικὴ Διδασκαλία μὲ δύο ὄψεις. Ἀφ' ἐνός μὲ τὸν ἀπόλυτο ἀφηρημένο χώρο, ὁ ὁποῖος ἀντιπροσωπεύει τήν καθαρὴ ὑποκειμενικότητα, τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δὲν μπορεῖ ἡ ἀνθρώπινη διάνοια νά τὸ ἀποκλείσῃ ἀπὸ καμμιά ἀντιλήψη, οὔτε νά τὸ συλλάβῃ καθ' ἑαυτὸ. Ἀφ' ἑτέρου, μὲ τήν ἀπόλυτη ἀφηρημένη Κί-ν-η-ση, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύει τήν ἀπεριόριστη Συνεῖδηση. Οἱ φιλόσοφοι τῆς Δύσεως ἀπέδειξαν ὅτι μᾶς εἶναι ἀκατανόητη ἡ συνεῖδηση χωρὶς τὴ μεταβολή, καί ὅτι ἡ κίνηση εἶναι τὸ καλύτερο σύμβολο τῆς μεταβολῆς, τὸ οὐσιαστικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς. Ἡ τελευταία αὕτη ὄψη τῆς μοναδικῆς Πραγματικότητος συμβολίζεται ἐπίσης μὲ τὸν ὄρο, «Ἡ Μεγάλῃ Πνοή» καί τὸ σύμβολο αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ ἐκφραστικὸ.

Ὡστε τὸ πρῶτο θεμελιώδες ἀξίωμα τῆς Μυστικῆς Διδασκαλίας εἶναι τὸ μεταφυσικὸ αὐτὸ μοναδικὸ Ἀπόλυτον ΕἶΝΑΙ, τὸ ὁποῖον ἡ πεπερασμένη ἀντιλήψη συμβολίζει μὲ τὴ Θεολογικὴ Τριάδα.

Ὁ φιλόσοφος Σπένσερ τελευταίως ἐτροποποίησε τὸν Ἀγνωστικισμό του, μέχρι τοῦ σημείου, νά βεβαιώσῃ ὅτι ἡ φύση τῆς «Πρώτης* Αἰτίας», τήν ὁποία ὁ ἀποκρυφιστὴς λογικώτερα ἐξάγει ἀπὸ τὴν Ἀναίτια Αἰτία, τὸ «Αἰώνιον» καί τὸ «Ἀγνωστον», μπορούσε νά εἶναι οὐσιωδῶς ἡ ἴδια μὲ τὴ Συνεῖδηση, πού ἔχει τὴν πηγὴ τῆς ἐν ἡμῖν. Μὲ ἄλλα λόγια, ὅτι ἡ ἀπρόσωπη Πραγματικότης, ἡ ὁποία εἰσχωρεῖ στόν κόσμο, εἶναι τὸν καθαρὸν νο-

* Ἡ λέξη «πρῶτη» προϋποθέτει κατ' ἀνάγκην κάτι, τὸ ὁποῖον, «ἐγεννήθηκε πρῶτο», τὸ «πρῶτον ἐν τῷ χώρῳ, τῷ χρόνῳ καί τῇ τάξει», ἐπομένως πεπερασμένο καί περιορισμένο. Τὸ «πρῶτον» δὲν μπορεῖ νά εἶναι Ἀπόλυτον, διότι ἀποτελεῖ μιὰ ἐκδήλωση. Γι' αὐτὸ, ὁ Ἀνατολικὸς Ἀποκρυφισμὸς ὀνομάζει τὸ Ἀφηρημένον Ὅλον «Μοναδικὴ ἀναίτια αἰτία», «Ρίζα χωρὶς ρίζα», καί περιορίζει τὴν «Πρώτη Αἰτία» στόν Λόγο, μὲ τὴν ἐννοια πού δίνει στόν Λόγο ὁ Πλάτων.

ζόμενον τῆς σκέψεως. Αυτό τό πρός τά ἐμπρός βῆμα του τόν φέρνει πλησιέστερα πρός τήν ἐσωτερική καί τή Βεδαντίνη διδασκαλία.

Τό Παραβράχμαν (ἡ μοναδική Πραγματικότητα, τό Ἀπόλυτον), εἶναι τό πεδῖον τῆς ἀπολύτου Συνειδήσεως, δηλ. ἡ οὐσία πού εἶναι ἐξω ἀπό κάθε σχέση μέ τή συμβατική ὑπαρξη. Ἀλλά μόλις βγοῦμε μέ τή σκέψη ἐξω ἀπό τήν ἀπόλυτη ἄρνηση τοῦ Παραβράχμαν, φανερώνεται ἡ δυαδικότης στήν ἀντίθεση Πνεύματος καί Ὑλης, Ὑποκειμένου καί Ἀντικειμένου. Πρέπει νά θεωρηθοῦν τό Πνεῦμα καί ἡ Ὑλη, ὄχι σάν ἀνεξάρτητες πραγματικότητες, ἀλλά σάν δυό ἔδρες ἢ ὄψεις τοῦ Ἀπολύτου (Παραβράχμαν), οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν τή βάση τοῦ περιορισμένου ὄντος, Ὑποκειμενικοῦ ἢ Ἀντικειμενικοῦ.

Ὡστε τό ἐκδηλωμένο Σύμπαν περιέχει τή δυαδικότητα, ἡ ὁποία εἶναι ἡ οὐσία τῆς ὑπάρξεώς του. Ἐκεῖνο πού συνδέει τό πνεῦμα μέ τήν ὕλη, τό ὑποκείμενο μέ τό ἀντικείμενο, ὀνομάζεται στόν Ἀποκρυφισμό Φοχάτ (Fohat). Εἶναι ἡ «γέφυρα», διά τῆς ὁποίας οἱ «ιδέες» πού ὑπάρχουν στή «Θεία Σκέψη», ἐντυπώνονται στήν κοσμική οὐσία σάν «Νόμοι τῆς Φύσεως». Το Fohat εἶναι ἡ δυναμική ἐνέργεια τῆς κοσμικῆς Ἰδέας, ἡ δύναμη πού διευθύνει κάθε ἐκδήλωση τῆς Θείας Σκέψεως, πού διαβιβάζεται μέ τούς Dhyan – Chohans, τούς ἀρχιτέκτονας τοῦ ὀρατοῦ κόσμου. Fohat εἶναι ὁ μυστηριώδης σύνδεσμος μεταξύ Πνεύματος καί Ὑλης, ἡ ζωογονοῦσα Ἀρχή, πού ἠλεκτρίζει κάθε ἄτομο στή ζωή.

Μετά τήν ὑπαρξη μιᾶς Ἀρχῆς, ἡ Μυστική Διδασκαλία βεβαιώνει:

2. Τήν αἰωνιότητα τοῦ Σύμπαντος ὡς ἀπέραντο πεδίου, ὅπου ἀπειράριθμα Σύμπαντα ἐκδηλώνονται καί ἐξαφανίζονται ἀδιάκοπα, ὀνομαζόμενα «ἐκδηλωμένα ἄστρα» καί «Σπινθήρες τῆς αἰωνιότητος». Ἡ ἐμφάνιση καί ἐξαφάνιση τῶν κόσμων εἶναι σάν τήν κανονική διαδοχή πλημμυρίδος καί ἀμπώτιδος.

Ἡ δευτέρα αὐτή βεβαίωση τῆς Μυστικῆς Διδασκαλίας εἶναι ὁ ἀπόλυτα παγκόσμιος χαρακτήρ τοῦ Νόμου τῆς Περιοδικότητος, τῆς πλημμυρίδος καί ἀμπώτιδος, τῆς ἀναπτύξεως καί παρακμῆς, ὅπως παρετήρησε καί ἐσημείωσε ἡ φυσική ἐπιστήμη σ' ὅλες τίς περιοχές τῆς Φύσεως.

Ἡ ἐναλλαγή ἡμέρας καί νύχτας ζωῆς καί θανάτου, ὕπνου καί ἐγρηγόρσεως, εἶναι γεγονότα τόσο κοινά, τόσο τελείως καί ἀνεξαιρέτως παγκόσμια, ὥστε βλέπομε σ' αὐτήν ἕναν ἀπό τούς θεμελιώδεις Νόμους τοῦ Σύμπαντος.

Ἡ Μυστική Διδασκαλία βεβαιώνει ἀκόμη:

3. Τήν θεμελιώδη ταυτότητα ὄλων τῶν ψυχῶν μέ τήν παγκόσμια Ὑπερ-Ψυχή, ἡ ὁποία εἶναι καί αὐτή μιᾶ ὄψη τῆς ἀνώστης Ρίζας, καί τήν ἀναγκαστική διάβαση κάθε ψυχῆς διά τοῦ Κύκλου τῶν ἐνσάρκώσεων, σέ ἀρμονία μέ τόν Κυκλικό καί Καρμικό Νόμο, κατά τή διάρκεια ὀλοκλήρου τῆς περιόδου. Συνεπῶς δέν μπορεῖ νά ὑπάρξη μιᾶ ἀνεξάρτητη συνειδητή ὑπαρξη, πρὶν ὁ σπινθήρας πού προέρχεται ἀπό τήν Ὑπερ-Ψυχή, περάση ἀπό ὅλες τίς μορφές τοῦ φαινομενικοῦ κόσμου καί ἀπαιτήση τήν ἀτομικότητα, τόσο μέ φυσική ὠθηση, ὅσο καί μέ ἀτομικές προσπάθειες, οἰκαιοθελεῖς καί ἀποφασιστικές, πού τροποποιοῦνται ἀπό τούς

περιορισμούς του Κάρμα, ανεβαινοντας όλους τους βαθμούς της εξέλιξεως.

Ἡ βασική διδασκαλία τῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας δὲν παραδέχεται διακρίσεις καὶ εἰδικὰ χαρίσματα γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἐκτός ἀπὸ ἐκείνες πού κερδίζονται ἀπὸ τὸ Ἐγώ, ὕστερα ἀπὸ προσωπικὲς προσπάθειες καὶ προσωπικὴ ἀξία κατὰ τὴ διάρκεια μακρᾶς σειρᾶς ἐπανεσαρκώσεων. Ἐν τούτοις, οἱ ψυχικὲς, πνευματικὲς καὶ φυσικὲς ἐναλλαγές – στὸ πεδίο τῆς ἐκδηλώσεως καὶ τῆς μορφῆς – θεωροῦνται ἀπατηλές καὶ ὀφειλόμενες στὴ μάγια ὀλοκλήρου τῆς ἐκδηλώσεως, ἡ ὁποία δὲν εἶναι παρὰ φαινομενικὴ καὶ προσωρινή, τίποτε περισσότερο ἀπὸ μιὰ ἐφήμερη ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων.

Ὁ Σπένσερ, ὁ ὁποῖος – καθὼς ὁ Σοπενχάουερ καὶ ὁ Χάρτμαν – προβάλλει μόνον μιὰ ὄψη τῆς ἀρχαίας ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας, καὶ ἀπὸ ἑκεῖ μεταφέρει τοὺς ἀναγνώστες του στὴν ψυχρὴ ὄχθη τῆς ἀγνωστικῆς ἀπελπισίας, διατυπώνει ὡς ἐξῆς τὸ μέγα μυστήριο: «Ὅ,τι μένει ἀμετάβλητο σὲ ποσότητα, ἀλλὰ πάντοτε μεταβλητὸ σὲ μορφή, κάτω ἀπὸ τὶς αἰσθητὲς φαινομενικότητες, τὶς ὁποῖες μᾶς παρουσιάζει τὸ Σύμπαν, εἶναι μιὰ ἀγνωστὴ δύναμη, πού δὲν μπορεῖ νὰ γίνη γνωστὴ, ἡ ὁποία εἶναι χωρὶς ὅρια, ἀπέραντη στὸν χῶρο καὶ χωρὶς ἀρχὴ καὶ τέλος στὸν χρόνον». Καὶ συνεχίζει ἡ Η.Ρ.Β.: «Μόνον ἡ τολμηρὴ Θεολογία – οὐδέποτε ἡ ἐπιστήμη ἢ ἡ φιλοσοφία – ἐπιζητεῖ νὰ καταμετρήσῃ τὸ ἄπειρο καὶ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ ἀπύθμενο, πού δὲν μπορεῖ νὰ γνωσθῇ».

Ὅταν ὁ ἀναγνώστης ἀντιληφθῇ καθαρά τὶς θεμελιώδεις αὐτὲς ἀρχές, ἐπάνω στὶς ὁποῖες στηρίζεται ἡ Μυστικὴ Διδασκαλία, καὶ συνειδητοποιήσῃ τὸ φῶς πού ρίχνουν σὲ κάθε πρόβλημα τῆς ζωῆς, ἡ ἀλήθειά τους θά τοῦ φανῇ τόσο προφανής, ὅσον ὁ Ἥλιος στὸν Οὐρανόν.

Οἱ ἑπτὰ Στροφές τοῦ Τζιάν, πού διδονται σ' αὐτὸ τὸν τόμο, δὲν περιγράφουν ὀλοκλήρῃ τὴν ἱστορία τῆς κοσμικῆς ἐξελιξεως, ἀλλὰ δίνουν τὸν ἀλγεβρικό τύπο αὐτῆς τῆς ἐξελιξεως.

Περιγράφουν τὰ ἑπτὰ μεγάλα στάδια τῆς πορείας τῆς ἐξελιξεως, γιὰ τὰ ὁποῖα μιλοῦν οἱ Πουράναι ὡς 7 Δημιουργίες καὶ ἡ Βίβλος ὡς 7 Ἡμέρες Δημιουργίας.

Ἡ α' στροφή περιγράφει τὴν κατάσταση τοῦ Μοναδικοῦ Ὅλου κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Πραλάγια, πρὶν ἀπὸ τὴν α' δόνηση τῆς ἀφυπνιζομένης ἐκδηλώσεως. Μιὰ τέτοια κατάσταση, μόνον συμβολικὰ μπορεῖ νὰ παρασταθῇ. Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ. Διότι, ἐπειδὴ εἶναι ἡ κατάσταση τοῦ καθ' ἑαυτοῦ Ἀπολύτου, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ καμμιά ἀπὸ τὶς εἰδικὲς ιδιότητες, οἱ ὁποῖες χρησιμεύουν γιὰ τὴ θετικὴ περιγραφή τῶν ἀντικειμένων. Γι' αὐτὸ, μόνον μὲ ἀρνητικὸ συμβολισμό μπορεῖ νὰ παρασταθῇ.

Ἡ β' στροφή περιγράφει μιὰ κατάσταση, ἡ ὁποία – ἰδίως γιὰ ἕνα πνεῦμα τῆς Δύσεως – εἶναι πολὺ κοντὰ σ' ἐκείνην πού πραγματεύεται ἡ α' στροφή. Πρέπει ν' ἀφήσωμε στὴν ἐνόραση καὶ τὶς ἀνώτερες ἰκανότητες τοῦ ἀναγνώστου τὴν προσπάθεια νὰ συλλάβῃ, ὅσο μπορεῖ, τὴν ἐννοια τῶν χρησιμοποιουμένων ἀλληγορικῶν φράσεων. Οἱ στροφές αὐτὲς ἀπευθύνονται μᾶλλον στὶς ἐσωτερικὲς δυνάμεις, παρὰ στὴν κοινὴ ἀντίληψη τοῦ φυσικοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡ γ' στροφή περιγράφει τὴν ἐκ νέου ἀφύπνιση τοῦ Σύμπαντος στὴ ζωὴ, μετὰ τὴν Πραλάγια. Δείχνει τὴν ἀνάδυση τῶν Μονάδων ἀπὸ τὴν κατάσταση τῆς ἀπορροφήσεώς τους μέσα στὸ Ἐ ν α . Εἶναι τὸ πρῶτο καὶ ὑψηλότερο στάδιο στὴ διαμόρφωση τῶν κόσμων. Ὁ ὅρος «Μονάδα» μπορεῖ νὰ εφαρμοσθῆ τόσο στὸ εὐρύτατο ἠλιακὸ σύστημα, ὅσο καὶ στὸ πῶ μικρὸ ἄτομο.

Ἡ δ' στροφή ἐκθέτει τὴ διαφοροποίηση τοῦ σπέρματος τοῦ Σύμπαντος στὴν ἑπταδικὴ Ἱεραρχία τῶν συνειδητῶν Θεϊῶν Δυνάμεων, οἱ ὁποῖες εἶναι δρώσες ἐκδηλώσεις τῆς μιᾶς ὑψίστης ἐνεργείας. Εἶναι οἱ Χύτες, οἱ προπλάστες, οἱ δημιουργοὶ ὅλου τοῦ ἐκδηλωμένου Σύμπαντος, τοῦ δίνου μορφή καὶ τὸ καθοδηγοῦν. Εἶναι τὰ νοήμονα ὄντα, τὰ ὁποῖα διευθετοῦν καὶ ἐλέγχουν τὴν ἐξέλιξη, ἐνσωματώνοντας στοὺς ἑαυτοὺς των τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ μοναδικοῦ Νόμου, τὶς ὁποῖες γνωρίζομε σὰν «Νόμους τῆς Φύσεως». Εἶναι γνωστοὶ μὲ τὸ ὄνομα Dhyān Chohans, ἂν καὶ κάθε ομάδα ἔχει τὴν ἰδιαίτερη ὀνομασία τῆς στὴ Μυστικὴ Διδασκαλία, στὴν ὁποία τὸ στάδιο αὐτὸ τῆς ἐξέλιξεως ὀνομάζεται «Δημιουργία τῶν θεῶν».

Ἡ ε' στροφή περιγράφει τὴν πορεία τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ κόσμου. Στὴν ἀρχὴ παρουσιάζεται ἡ διάχυτη κοσμικὴ ὕλη, ἔπειτα ὁ πύρινος στρόβιλος, πρῶτο στάδιο στὸν σχηματισμὸ ἑνὸς νεφελώματος. Τὸ νεφέλωμα συμπυκνοῦται καὶ ἀφοῦ περάσῃ ἀπὸ διάφορους σχηματισμοὺς, σχηματίζει ἓνα Ἡλιακὸ Σύστημα, μιὰ πλανητικὴ ἀλυσίδα, ἢ ἓναν ἀπλὸ πλανήτη, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως.

Ἡ στ' στροφή δείχνει τὰ ἐπόμενα στάδια τοῦ σχηματισμοῦ ἑνὸς «Κόσμου» καὶ περιγράφει τὴν ἐξέλιξή του, μέχρι τῆς τετάρτης μεγάλης περιόδου του, πού ἀντιστοιχεῖ σ' αὐτὴ τὴν ὁποία ζοῦμε σήμερα.

Ἡ ζ' στροφή συνεχίζει αὐτὴ τὴν ἱστορία καὶ χαράζει τὴν κάθοδο τῆς ζωῆς μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐδῶ σταματᾷ ὁ Πρῶτος Τόμος τῆς Μυστικῆς Διδασκαλίας.

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴν πρώτη του ἐμφάνιση ἐπάνω στὴ γῆ, κατὰ τὸν Γύρο τοῦτον, μέχρι τὴν κατάστασι, στὴν ὁποία τὸν βρίσκουμε σήμερα, ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενο τοῦ Δευτέρου Τόμου.

Ἄς σημειωθῆ, ὅτι δὲν δίδεται, παρὰ ἓνα μόνο μέρος ἀπὸ τὶς ἑπτὰ Στροφές, διότι ὀλόκληρο τὸ κείμενο δὲν θὰ ἦταν κατανοητὸ ἀπὸ κανέναν. Καὶ οὔτε ἡ συγγραφεὺς τῶν σελίδων αὐτῶν – ἢ μᾶλλον, ἡ ταπεινὴ συντάκτις τοῦ ἔργου τοῦτου – θὰ τὶς ἐννοοῦσε.

Ὁ μὴ θεόσοφος ἀναγνώστης μπορεῖ – ἂν τοῦ ἄρῃ – νὰ θεωρήσῃ ὅλα ὅσα ἀκολουθοῦν σὰν ἓνα μῦθο, ἢ σὰν ἓνα ἀναπόδεικτο ρεμβασμὸ ὄνειροπόλου, ἢ σὰν κάποια καινούργια ὑπόθεσι, ἢ ὁποῖα ἔρχεται νὰ προστεθῆ στις ὑπάρχουσες ὄλων τῶν ἐποχῶν.

ΚΑΛΗ ΘΕΛΗΣΙΣ

Ἑκατομύρια ἀνθρώπων πιστεύουν:

- ὅτι ὑπάρχει μεγάλο ἀπόθεμα καλωσύνης στὴν ἀνθρωπότητα.
- ὅτι ἡ ἀνθρώπινη οἰκογένεια εἶναι ἰκανὴ νὰ ζήσει μὲ εἰρήνη καὶ καλές σχέσεις.
- ὅτι οἱ καλές σχέσεις μεταξύ λαῶν καὶ ἐθνῶν εἶναι τὸ κλειδί τῆς ἐνότητος καὶ τῆς παγκοσμίου εἰρήνης,
- ὅτι ἡ ἀσκηση τῆς καλῆς θελήσεως εἶναι τὸ κλειδί γιὰ τίς καλές σχέσεις,
- ὅτι ἡ ἐκ τῆς καλῆς θελήσεως ἐνέργεια ἐδραιώνει τὴν εἰρήνη, δικαιοσύνη καὶ πρόοδο γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

καὶ θέλουν:

- νὰ ἐφαρμόζουν τὴν καλὴ θέληση σ' ὅλες τίς σχέσεις, στὶς καθημερινές ἐργασίες των καὶ δραστηριότητες πρὸς ὅλα τὰ ἔθνη, φυλές, θρησκείες καὶ κοινωνικὲς ομάδες,
- νὰ ὑποστηρίζουν καὶ νὰ βοηθοῦν ὅσους, ἀπὸ θέσεις εὐθύνης καὶ ἐπιρροῆς, χρησιμοποιοῦν τὴν καλὴ θέληση, ἀντὶ τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ἐξαναγκασμοῦ,
- νὰ ἐνθαρρύνουν καὶ νὰ διαδίδουν τὴν παραδοχὴ τῆς καλῆς θελήσεως, ἐργαζόμενοι ὁ καθένας στὸν κύκλο του.

(Ἀπὸ τὸ AMERICAN THEOSOPHIST)

Ἄρχαία Ἑλληνικὴ Σοφία

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἄριστόν ἐστι τῶν μαθημάτων, ἔφη· τὸ ἀπομαθεῖν τὰ κακά.

Δημάδης ὁ ρήτωρ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἡ γῆ βαρύτερον βαστάζει; ἔφη· ἄνθρωπον ἀπαιδευτον.

Διογένης δεινὸν ἔλεγεν, εἰ οἱ μὲν ἀθληταὶ καὶ οἱ κιθαρωδοὶ γαστρός καὶ ἡδονῶν κρατοῦσιν, οἱ μὲν τῆς φωνῆς χάριν, οἱ δὲ τοῦ σώματος σωφροσύνης δὲ ἔνεκα οὐδεὶς...

Λόγων ἀπορρήτων ἐκφορὰν μὴ ποιοῦ.

Μελέτα τὸ πᾶν. Ἐριν μίσει.

Ὅμόνοιαν δίδωκε. Αἰσχύνην φεῦγε.

ΕΝ ΤΟ ΠΑΝ

Δημ. Α. Ίωαννίδη

Τό περίφημο αυτό ρητό τῶν ἀλχημιστῶν – τῶν φιλοσόφων ἀλχημιστῶν, νά ἐξηγοῦμεθα – φέρεται γραμμένο μέσα σ' ἓνα σχῆμα κυκλικό, πού τόν κύκλο ἀποτελεῖ ἓνα φίδι, τό ὁποῖο παριστάνεται σάν νά δαγκώνη τήν οὐρά του. Εἶναι ὁ «οὐροβόρος ὄφις» (πού, καθῶς ξέρουμε, ἀποτελεῖ καί τό περίγραμμα τοῦ ἐμβλήματος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας).

Στό ρητόν αὐτό, γιά συντομία ἴσως, καθῶς ἄλλοτε συνήθιζαν νά γράφουν περιληπτικά, μέ ἀποφθέγματα, ἔχουν παραλείψει τό ρῆμα, πού δίχως ἄλλο εἶναι τό ρῆμα ἐστί. Ἐν τό πᾶν ἐστί, λοιπόν.

Σάν τί ὅμως θά ἤθελαν ἄραγε νά ποῦν μέ τό ρητόν αὐτό καί τό συμβολικό του περίγραμμα οἱ ἀλχημισταί;

Οἱ φιλόσοφοι ἀλχημισταί, καθῶς ξέρουμε, ἦσαν πολύ σκοτεινοί, πολύ ἐπιφυλακτικοί στούς συμβολισμούς τους, ἔτσι πού εἶναι πολύ δύσκολο νά τοὺς ἀποκρυπτογραφήσουμε γιά νά δοῦμε τί θέλουν νά ποῦν. Ἡ κεντρική τους ἀσχολία ἦταν τό μεγάλο τους ἔργο, μέ τή φιλοσοφική λίθο, μέ τό ἐλιξήριο, μέ τὰ μέταλλα... Εἶναι ἐννοιες στίς ὁποῖες δέν ἤμποροῦμε νά μποῦμε βαθειά, γαίτι μᾶς λείπει τό ποθητό κλειδί. Ἄν καί μᾶς ἔχει δώσει ὁ περίφημος Raymondus Lullus τήν «Clavicula» του... Μά κι' αὐτή εἶναι γεμάτη ἀπό ἀλληγορίες...

Ἐκεῖνο ὅμως πού ἤμποροῦμε νά ξέρουμε μέ βεβαιότητα εἶναι πῶς οἱ ἀσχολίες τῶν ἀλχημιστῶν ἦταν πνευματικές. Γι' αὐτό καί τίς κρυπτογράφησαν μέ τόση φροντίδα κατὰ τή συνηθισμένη μέθοδο ὅσων ἦσαν μεμνημένοι στά μυστικά τῆς Φύσεως καί τοῦ πνεύματος· τοῦ πνεύματος, πού εἶναι τό νεώτερο, ἀλλά καί τό λαμπρότερο παιδί Τῆς. Τίς κρυπτογράφησαν σέ μύθους, σέ ἀλληγορίες, σέ σύμβολα, σέ ρητά. Ἀπό αὐτή καί μόνη, τήν τόσο ἐπιμελημένη κρυπτογράφησι φαίνεται καθαρά, καθῶς θά δοῦμε καί πάρα-κάτω, πῶς οἱ ἰδέες τους ἦσαν πνευματικές, πού μόνο σέ ἄγνοους στήν καρδιά καί δικαίους μποροῦσαν νά λέγωνται καί νά τοὺς δίδεται τό κλειδί, ἐάν ἦσαν ἰσχυροί στό νοῦ καί δέν εἶχαν φόβους, προλήψεις, φανατισμό.

Ἄς ἐξετάσουμε λοιπόν τώρα ἂν μποροῦμε νά καταλάβουμε σάν τί ἤθελαν νά ποῦν μέ τό «ἐν τό πᾶν». Στό βάθος βέβαια δέν εἶναι δυνατό νά προχωρήσουμε, καθῶς εἶπαμε. Ἐκεῖνο πού θά μπορούσαμε θά ἦτο ἴσως νά σχηματίσουμε μία γενική ἀντίληψι γιά τό ρητό, μία ἀντίληψι ἐξωτερική θά ἔλεγε κανεῖς.

Στά κοσμογονικά ἀναφέρεται, καθῶς πολλοί τό νομίζουν; Ἀσφαλῶς ὄχι, γαίτι γιά ἐκεῖνα εἶχαν ἓνα ἄλλο ρητό, χωρίς μάλιστα νά τό συνοδεύη κανένας συμβολισμός ὅπως ἐδῶ. Εἶχαν ἓνα ρητό πού ἀπό πολλούς ἔχει συγχυστή, ἐπειδή κάπως μοιάζει μ' αὐτό πού μελετοῦμε τώρα, μέ τό «ἐν τό πᾶν».

Πρόκειται γιά τό ρητό πού ἔχει ἀποδοθεῖ στόν μυθικό Ἑρμῆ τόν Τρι-σμέγιστο –καί τί δέν τοῦ ἔχει ἀποδοθεῖ– πού εἶναι τό «Ἐν καί Πᾶν».

Αυτό λοιπόν τό «Ἐν καί Πάν», εἶναι φανερό, πολύ φανερό, πώς ἀναφέρεται στά κοσμογονικά αἷτια, στίς κοσμογονικές ἀρχές. «Ἐν» εἶναι ἡ μία ἀρχή καί «Πάν» ἡ ἄλλη. Καί γραμματικῶς ἄλλωστε ὁ σύνδεσμος «καί», πού εἶναι σύνδεσμος συμπλεκτικός, συνδέει καθῶς ξέρουμε πάντοτε δύο διαφορετικές ἐννοιες. Τό ὅτι ἀναφέρεται στά κοσμογονικά φαίνεται καθαρά, γιατί αὐτό τό Ἐν καί Πάν, ἔτσι μέ κεφαλαῖα, περιλαμβάνεται στό μυστικό –καθῶς λένε– ὕμνο τοῦ Ἑρμοῦ, πού λέγει: «Ἄνοιγῆτῶσαν οἱ οὐρανοί καί οἱ ἄνεμοι σιγησάτῶσαν, πᾶσαι μου αἱ δυνάμεις ἀνεστάτῶσαν τό Πάν καί τό Ἐν».

Ἦξευρε λοιπόν καλά τί ἔλεγε ἐκεῖνος πού τό ἔγραψε, γιατί ἀναφέρεται στά κοσμογονικά αἷτια πού εἶναι ὁ ὅλος. Ἦταν «αἶνος» πρὸς τίς θεῖες δημιουργικές ἀρχές, πού οἱ Πυθαγόρειοι ὠνόμαζαν Μονάδα καί Δυάδα.

Πάλιν ὁμως ξεφύγαμε ἀπό τό θέμα μας. Ἄς ξαναγυρίσουμε σ' αὐτό. Στό «ἐν τό πάν». Δέν ἀναφέρεται λοιπόν αὐτό τό ρητό στά κοσμογονικά, ἀλλά σέ πνευματικά ζητήματα καί πάει νά πῆ, καθῶς νομίζουμε, τουλάχιστον, ὅτι ἓνα εἶναι τό ἅπαντο, τό ὁποῖο πρέπει νά ἀπασχολῆ τόν μύστη.

Ποῖο ὁμως εἶναι αὐτό τό ἅπαντο, αὐτό τό «πάν», πού εἶναι ἓνα, μοναδικό; Ποιός ἦταν ὁ μοναδικός σκοπός τοῦ κάθε μύστου; Τί ἄλλο ἀπό τήν πνευματική του ἀπολύτρωση; Ἀπό τήν πνευματική του ἐλευθερία; Ἀπό τό ξεκόλλημά του ἀπό τήν ἀγκαλιά τῆς ὕλης; Ἀπό τό ξαγκίστρωμά του ἀπό τόν ἀδυσώπητο «κύκλο» τῶν γεννήσεων στή Γῆ; Ὁ «ὄφις», πού ὅταν εἶναι σκοτεινός σημαίνει τό γήινο καί πού περιβάλλει σφικτά τό ρητό μας, αὐτό δέν εἰκονίζει; Δέν συμβολίζει τίς δυνάμεις τίς γήινες πού ἐμποδίζουν τό πνεῦμα νά φύγη, νά πετάξη; Καί πού ὅταν τό πνεῦμα τοῦ μύστου γίνη ἀγνό καί φωτεινό ξεπερνάει τόν κλοιό, τό σφικταγκάλισμα τῆς ὕλης, τῆς Γῆς, πού παιδί της εἶναι τό μαῦρο φίδι;

Αὐτό τό «ἐν τό πάν», δέν τό ἔχει πῆ καί ὁ Ἰησοῦς μέ ἄλλα βέβαια λόγια; Ὅταν ἔλεγε στή Μάρθα τήν ἀδελφή τοῦ Λαζάρου –καθῶς γράφει ὁ εὐαγγελιστής Λουκάς– «Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καί τυρβάζεις περί πολλά. Ἐνός δέ ἐστί χρεία», αὐτό δέν ἐννοοῦσε;

Εἶναι χαρακτηριστική ἡ σκηνή πού μάς περιγράφει ὁ εὐαγγελιστής (ι' 38-41). Ὅταν ὁ Ἰησοῦς πῆγε στό σπίτι τοῦ Λαζάρου –εἶναι ἐκεῖνος στόν ὁποῖον ἀργότερα ἔδωσε τή ζωή– ἡ Μάρθα «περιεσπάτο περί πολλήν διακονίαν», ἐνῶ ἡ ἀδελφή της ἡ Μαρία «παρακαθῆσασα παρά τούς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τόν λόγον αὐτοῦ». Σάν λοιπόν ἡ Μάρθα ἦλθε καί παρεπονέθη στόν Ἰησοῦ ὅτι ἡ Μαρία τήν ἄφισε μόνη στίς δουλειές τοῦ σπιτιοῦ, τότε ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε τό πάρα–πάνω καί πρόσθεσε χαρακτηριστικά: «Μαρία δέ τήν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς». Ἡ ἀγαθὴ μερίδα ἦσαν τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ, πού σάν τὰ κάμει βίωμά του ὁ ἄνθρωπος, ἡμποροῦν νά ὀδηγήσουν τό πνεῦμα του στή βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Καί ὄχι μόνον οἱ ἀσχολίες μέ τὰ κοινὰ πράγματα.

Ἐνα λοιπόν ἦταν τό ἅπαντο γιά τόν μύστη, «ἐνός ἐστί χρεία» – «ἐν τό πάν». Ἡ κληρονομία τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἡ ἀπαλλαγὴ του ἀπό τό μακρῦχρονο τροχό τῶν γεννήσεων. Ἡ ἀπολύτρωσι του ἀπό τήν ὕλη. Ἡ πνευματική του ἐλευθερία.

ΘΕΟΣΟΦΙΑ

Ἀπό τούς Νεοπλατωνικούς ἕως τήν Μπλαβάτσκι

Κωστή Ν. Μελισσαρόπουλου

Ἡ ἰδρύτρια τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας Ἑλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκι, ἐπεξηγώντας τόν ὄρο «Θεοσοφία», λέγει ὅτι, ὅπως «Θεογονία» εἶναι ἡ γενεαλογία τῶν Θεῶν, ἔτσι «Θεοσοφία» εἶναι ἡ σοφία τῶν Θεῶν, δηλαδή τῶν Θεῶν ὄντων. Ὡστε Θεοσοφία δέν εἶναι ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ἡ Θεία Σοφία, πού κατέχουν τά Θεῖα ὄντα, ἡ Γνώσις, τήν ὁποίαν κατέχουν περί τῶν Θεῶν πραγμάτων οἱ μεμυημένοι.

Ὁ Ἑλληνικός ὄρος «Θεοσοφία» καθιερώθηκε τόν 7^ο αἰῶνα μετά Χριστόν ἀπό τούς νεοπλατωνικούς φιλοσόφους (Ἀμμόνιο Σακκά καί τούς μαθητάς του Πλωτῖνο, Πορφύριο, Ἰάμβλιχο), οἱ ὁποῖοι ἴδρυσαν τό ἐκλεκτικό Θεοσοφικό σύστημα. Ἀλλά ὁ Διογένης Λαέρτιος ἀποδίδει τόν ὄρο «Θεοσοφία» στόν Αἰγύπτιο ἱερέα Πότ-Ἀμών, πού ἐζήσε τόν 4^ο αἰῶνα πρό Χριστοῦ. Τό ἐκλεκτό Θεοσοφικό σύστημα τῶν νεοπλατωνικῶν δεχόταν τήν ὑπαρξη μιᾶς ὑπερτάτης Θεῖας Οὐσίας, πού εἶναι ἀπρόσιτη στόν ἀνθρώπινο νοῦ, ἀπό τήν ὁποία ἀπέρρευσε κάθε ὄρατή καί ἀόρατη ὑπαρξη. Δεχόταν ἐπίσης ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀθάνατος καί δεκτικός ἀπείρου τελειοποιήσεως. Ὅτι μέ τήν ἀγνότητα τῆς ζωῆς του μπορεῖ νά μνηθῆ στά Θεῖα Μυστήρια καί νά γνωρίσῃ τή λειτουργία τοῦ σύμπαντος καθώς καί τήν πραγματική φύση τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή τό μακρόκοσμο καί τό μικρόκοσμο. Αὐτά ἐπρέσβευε τό ἐκλεκτικό Θεοσοφικό σύστημα τῶν νεοπλατωνικῶν.

Ἀλλά πολύ πρῖν ἀπό τήν καθιέρωση τοῦ ὄρου, εἴτε ἀπό τόν Πότ-Ἀμών, εἴτε ἀπό τούς νεοπλατωνικούς, ἡ Θεοσοφία, δηλαδή ἡ γνώσις τῶν σοφῶν περί τῶν Θεῶν πραγμάτων, ἀποτελοῦσε τήν ἐσωτερική διδασκαλία τῶν Μυστηρίων. Τί ἦσαν τά Μυστήρια τῆς ἀρχαιότητος; Δέν εἶναι δυνατόν νά ἐχῶμε αὐθεντική ἀπάντηση. Γνωρίζομε μόνον ὅτι Μυστήρια λειτουργοῦσαν σέ πλείστες χώρες τῆς ἀρχαιότητος καί ὅτι ἐπέσυραν τό σεβασμό τῶν σοφῶν. Ὑπῆρχαν Μυστήρια Ἰνδικά, Κινεζικά, Αἰγυπτιακά, Ἰουδαϊκά, Φρυγικά, Μιθραϊκά. Ἀπό τά Ἑλληνικά γνωστότερα εἶναι τά Μινωϊκά, τά Καβείρια, τά Ὀρφικά, τά Δελφικά, τά Ἐλευσίνια. Μερικοί παρουσιάζουν τά ἀρχαῖα Μυστήρια σάν μιᾶ χονδροειδῆ ἀπάτη τῶν ἱερέων σέ βάρος τῶν ἀφελῶν. Ἀπό τό σεβασμό ὅμως πού μιλοῦν γι' αὐτά οἱ ἀρχαῖοι σοφοί, ὁ ἀνεπηρέαστος ἀπό τά ὑλιστικά ρεύματα ἡ τῆ θρησκευτικῆ προκατάληψη ἐρευνητής μπορεῖ νά ἀντιληφθῇ τήν ἠθική καί ψυχουργική ἀποστολή τους, καθώς καί τή σοφία πού περιείχαν.

Σκοπός τῶν Μυστηρίων ἦταν νά χειραγωγήσουν τήν ἀνθρώπινη ψυχὴ στήν πορεία τῆς τελειοποιήσεώς της. Νά μνησούν ὅσους εἶχαν καθαρὴ σκέψη, ἀσογῆ ἠθική καί ἀγνές προθέσεις, στίς ἀλήθειες τῆς Φύσεως πού τίς ἐγνώριζαν τά Θεῖα ὄντα, «οἱ σοφοί περί τά θεῖα, οἱ θεοφιλεῖς καί ἐγγύς Θεῶν οἰκοῦντες». Καί τοῦτο, διότι ἡ γνώσις τῶν θεῶν νόμων, δέν ἐγκατέλειψε ποτέ τούς ἀγαπημένους τῶν Θεῶν. Ἀλλά ἡ «Θεῖα Γνώσις»

δέν ήταν δυνατόν νά είναι φανερή καί προσιτή στους πολλούς. Οί μεμυημένοι τήν ἐφύλαγαν προσεκτικά στά βάθη τών Τελεστηρίων, στά ἄδυτα τών Μυστηρίων, γιά νά μή βεβηλωθῆ ἀπό τούς ἀνάξιους νά τήν ἀτενίσουν.

Τά ἀρχαία Μυστήρια, καθώς καί οί Πυθαγόρειοι, οί Νεοπλατωνικοί, οί Γνωστικοί, οί Ἀλχημισταί, οί Ναῖται καί οί Ροδόσταυροι, ἐγνώριζαν πολύ καλά τή Θεοσοφία καί αὐτήν ἀκριβῶς ἐδίδασκαν, μέ διαφορετικές βέβαια κάθε φορά ἐκφράσεις, προσεκτικοί πάντοτε κατά τόν αὐστηρότερο τρόπο, ὥστε νά μή μεταδοθῆ ἡ Θεία Σοφία σέ ἀνέτοιμους νά δεχθοῦν τό ἐκτυφλωτικό φῶς τῆς.

Ἡ Ἑλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκι, ἰδρύοντας τό 1875 τή Θεοσοφική Ἑταιρεία ἔκανε μιά πρωτότυπη τολμηρή προσπάθεια, ἕναν πειραματισμό προσαρμοσμένο στόν αἰῶνα τῆς διαδόσεως τών φώτων. Ἀνέσυρε τή Θεοσοφία ἀπό τά βάθη τών Μυστηρίων καί τήν ἔφερε στό προσκήνιο τῆς ζωῆς. Τήν προσέφερε μέ ἐμπιστοσύνη σέ ὀλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα. Ἀνεσήκωσε μέ ἀγνά χέρια τόν πέπλο τῆς Ἰσιδος καί τό μυστικό Φῶς ἔλαμψε στόν κόσμο. Ἐγκρέμισε μέ στιβαρά χέρια τούς φραγμούς ἐπιφυλακτικότητος, πού κρατοῦσαν ἀπόκρυφα τά μυστικά τών θείων νόμων ἀπό τό πολύ πλῆθος. Καί ἐνῶ ἄλλοτε ἡ ἀρχαία Σοφία – ἡ ἀπόκρυφη Γνώσις – ἐδίδετο μέ τό σταγονόμετρο στά ἄδυτα τών Μυστηρίων, τήν προσέφερε τώρα ἡ Μπλαβάτσκι, μέ τά θεοσοφικά συγγράμματά τῆς, σέ μεγάλες ποσότητες καί πρὸς ὅλους.

Ἐν τούτοις τά μυστήρια τῆς λειτουργίας τοῦ σύμπαντος καί τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρώπου, τά μυστήρια τοῦ μακροκόσμου καί τοῦ μικροκόσμου, ἀπό τήν ἴδια τους τή φύση, εἶναι αὐστηρά ἀποκλεισμένα ἀπό τούς ἀνέτοιμους νά τά ἐννοήσουν. Οἱ πέπλοι τῆς Ἰσιδος κατέπεσαν, ἀλλά ἡ Ἰσις παραμένει πάντοτε ἀθέατη στά μάτια τών βεβήλων, πού ἀντιπαρέχονται ἀπρόσεκτοι καί ἀδιάφοροι.

Ἡ Θεοσοφία διδάσκει τή Θεία προέλευση τοῦ ἀνθρώπου καί τό ὁμοῦσίό του μέ τή Θεία Οὐσία. Δίνει ἔτσι τό κλειδί τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ὄνειρου τών μυστικιστῶν, δηλαδή τῆς συνειδητῆς ἐνώσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ τή Θεότητα. Ἐπομένως ἡ Θεοσοφία εἶναι σχολεῖο μυστικισμοῦ. Ἀλλά εἶναι συγχρόνως καί σχολεῖον ἀποκρυφισμοῦ, διότι προσφέρει στούς σπουδαστάς τῆς τή δυνατότητα νά γνωρίσουν τούς ἀόρατους κόσμους καί τούς ἀπόκρυφους φυσικούς νόμους, πού ρυθμίζουν τή λειτουργία τοῦ σύμπαντος καί τήν ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπου. Ἀκούραστα ὁμως ἡ θεοσοφία διακηρύσσει ὅτι ἡ ἐξέλιξη τοῦ ἠθικοῦ ὄντος πρέπει νά βαδίζη παράλληλα μέ τήν ἐξέλιξη τοῦ διανοητικοῦ ὄντος, γιὰτί ἂν καθυστερήσῃ ἡ ἠθική ἐξέλιξη ἀπέναντι τῆς διανοητικῆς ἐξελίξεως, προκύπτουν τεράστιοι κίνδυνοι. Ἀπό τή γνώση τών ἀπόκρυφων φυσικῶν νόμων, ἀπορρέουν βιονομικοί κανόνες, τούς ὁποίους εἶναι ἀπαραίτητο ν' ἀκολουθῆ ἐκεῖνος πού θέλει νά μνηθῆ στή Θεία Σοφία. Οἱ βιονομικοί αὐτοί κανόνες ἀναφέρονται στήν κάθαρση καί ἀγνότητα τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς, τών πράξεων, τών αἰσθημάτων καί τών σκέψεων, στήν ἐξαφάνιση τών ἐγωϊστικῶν τάσεων, στήν ἀνάπτυξη ἀνυπόκριτης, ἀληθινῆς, ζωντα-

νης και ένεργητικής αγάπης προς όλα τὰ ὄντα, στην άρμονική και σύμφωνη με τούς φυσικούς νόμους ζωή.

Ἡ Θεοσοφία δέν είναι θρησκεία, δέν έχει δόγματα, οὔτε Ἱερατεῖο, οὔτε ὑπόσχετα σωτηρία, οὔτε ἀναζητᾶ πιστούς. Νά ποῦμε ὅτι είναι σύνθεση ὄλων τῶν θρησκειῶν, θά ἦταν ἴσως τολμηρό. Μποροῦμε ὅμως νά ποῦμε ὅτι είναι ὁ ἔσωτερισμός κάθε θρησκείας, ἡ οὐσία, ἡ βάση καί ἡ κρυμμένη ζωή κάθε θρησκείας, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς ἐξωτερικές της μορφές. Ἄν ἀπό κάποια θρησκεία ἔλειπε ἡ Θεία Σοφία, πού ὑπάρχει στόν ἔσωτερισμό κάθε θρησκείας, ἡ θρησκεία αὐτή θά ξέπεφτε σέ εἰδωλολατρεία. Ἡ Θεοσοφία δέν έχει δικές της τελετουργίες, γιατί στέκεται ψηλότερα ἀπό τίς ἐξωτερικές ἐκδηλώσεις της λατρείας. Ὁ ἀπέραντος οὐρανός είναι ὁ Ναός της καί τὸ ἀσίγαστο τραγοῦδι της φύσεως ἡ τελετουργία της. Σέβεται ὅμως κάθε τελετουργία, καθὼς ἐπίσης σέβεται κάθε θρησκευτική πίστη καί κάθε πεποίθηση ἢ γνώμη. Ἡ Ε.Π.Μ. γράφει: «Δέν εἴμαστε ἰδιαίτερα προσκολλημένοι σέ καμμιά θρησκεία, σέ καμμιά φιλοσοφία. Συλλέγουμε τό καλό, ὅπου τό συναντήσουμε. Τά μέλη τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας είναι ἐλεύθερα νά πρεσβεύουν ὅποια-δήποτε θρησκεία ἢ φιλοσοφία προτιμοῦν». Ἡ Θεοσοφία, λοιπόν, δέν είναι θρησκεία. Ἡ Θεοσοφία δέν εἶχει δόγματα. Ἡ Θεοσοφική Ἑταιρία έχει σάν ἔμβλημα της τῆ φράση «Οὐδεμία θρησκεία ὑπερτέρα τῆς Ἀληθείας».

Ἡ ἠθική τῆς Θεοσοφίας είναι ἡ πρακτική τῆς Θεοσοφίας καί συνίσταται στόν ἐξαγνισμό τῆς βουλήσεως, τῆς διανοίας, τῶν ἐπιθυμιῶν καί τῶν πράξεων. Ὅχι στην πειθάρχηση, στην καταπίεση καί στόν ἐξανάγκασμό, ἀλλά στόν ἐξαγνισμό, πού ἔρχεται μέ τῆ βαθεῖα κατανόηση καί μέ τήν ἐξαφάνιση τοῦ ἐγωῖσμοῦ. Συνίσταται ἐπίσης στόν ἀπεριόριστο σεβασμό τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως, τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως. Στήν εἰλικρινή αγάπη προς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ὄντα. Στήν προθυμία τῆς προσφοράς ὑπηρεσιῶν καί τῆς θυσίας γιά τούς ἄλλους. «Θεοσοφικό καθήκον – γράφει ἡ Ε.Π.Μ. – νά δρέπωμε στό δρόμο μας τὰ ρόδα, μέ σκοπό νά προσφέρωμε τό ἄρωμά τους στούς ἄλλους, ἄν είναι ἀπαραίτητο νά στερηθῆ κάποιος τῆ χαρά τῆς εὐωδίας τους, κρατώντας γιά τόν ἑαυτό μας τὰ ἀγκάθια».

Ἡ Θεοσοφία είναι ἀντίθετη προς κάθε ἰδέα μισαλλοδοξίας ἢ φανατισμοῦ καί ἀποστρέφεται τίς διχόνοιες. Σέβεται τίς ἀντίθετες γνώμες. Επιθυμεῖ ν' ἀντικατασταθῆ στόν κόσμο ἡ καχυποψία διά τῆς ἐμπιστοσύνης, ἡ ἀπλησία διά τῆς προσφοράς, ὁ ἀνταγωνισμός διά τῆς συνεργασίας, τὸ μῖσος διά τῆς αγάπης. Κηρύσσει τήν παγκόσμια ἀδελφότητα, χωρίς διακρίσεις φυλῆς, πίστεως, φύλου, τάξεως ἢ χρώματος. Καί γιά τήν πραγματοποίηση ἑνός πυρῆνος τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος στό πρακτικό πεδίο, ἰδρύθη καί ὑπάρχει ἡ Θεοσοφική Ἑταιρία στόν κόσμο. Ἡ Θεοσοφική Ἑταιρία συγκεντρώνει ἄνδρες καί γυναῖκες ἀπό ὅλες τίς φυλές, τίς πίστεις καί τίς κοσμοθεωρίες σέ ἕνα κοινό σκοπό, τήν ἔρευνα τῆς ἀληθείας καί γιά τήν παγκόσμια ἀδελφότητα, τήν αγάπη γιά τόν ἄνθρωπο, γιά κάθε ἄνθρωπο καί γιά ὅλα τὰ ὄντα.

Ἡ Θεοσοφία, μέ τό νά μήν είναι δογματική, δέν έχει μιά ἀπόλυτα κα-

θωρισμένη διδασκαλία. Γιατί η Ἀλήθεια δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀποκρυσταλλωθῆ σέ δόγματα. Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι ποτέ στατική. Εἶναι δυναμική, πάλλουσα, συνεχῶς δημιουργική. Εὐρίσκεται σέ διαρκή ροή. Εἶναι ἓνα αἰώνιο Γίγνεσθαι. Ἐπομένως καὶ ἡ Θεοσοφία δὲν εἶναι ἓνα καθωρισμένο γνωσιολογικὸ σύστημα, ἀλλὰ ἡ συνεχῆς ἔ ρ ε υ ν α γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ συνόλου τῆς Θείας Σοφίας ἔρευνα πού ἐπεκτείνεται σέ ὅλα τὰ πεδία τῆς ἀνθρώπινης ἐνεργείας.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουν μερικές διδασκαλίες, μερικές ἀντιλήψεις καὶ ἀπόψεις διακεκριμένων θεοσόφων μελετητῶν, σχετικά μέ τούς νόμους τῆς λειτουργίας τοῦ σύμπαντος καὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρώπου, σάν ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς ὀντότητας, πού ἀποτελοῦν τὴ λεγόμενη «θεοσοφικὴ διδασκαλία». Ἄλλ' ἡ διδασκαλία αὐτὴ δὲν προβάλλεται σάν δογματική, οὔτε μονοπωλεῖ τὴν ἀλήθεια, οὔτε διεκδικεῖ τὸ ἀλάθητο. Ἀπεναντίας, μέ τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ ἀλήθειες τοῦ πνευματικοῦ κόσμου εἶναι ἀδύνατον νά συλληφθοῦν συνολικά ἀπὸ τὴν περιορισμένη ἀνθρώπινη διάνοια, δὲν κουράζεται νά τονίζη ὅτι ὀλόκληρη ἡ θεοσοφικὴ διδασκαλία δὲν εἶναι, παρὰ μίᾶ ἀσθενικὴ προσπάθεια μεταφράσεως καὶ μεταφορᾶς τοῦ ὁράματος τῆς πραγματικότητος τοῦ πνευματικοῦ κόσμου στὴν πλάνη τοῦ κόσμου τῶν φαινομένων. Μόνο μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια διδεται ἡ θεοσοφικὴ διδασκαλία καὶ ἀνήκει σέ κάθε σπουδαστὴ τῆς τὸ ἡράκλειο ἔργο νά διεισδύσῃ στὸ βάθος τῶν διδασκαλιῶν τῆς καὶ νά συλλάβῃ τὴ ζωντανὴν πραγματικότητα πού κρύβεται κάτω ἀπὸ τὰ νεκρά σύμβολα τῶν λέξεων.

Ἡ θεοσοφικὴ διδασκαλία ξεκινάει ἀπὸ τὴν ἀποψη ὅτι δὲν ὑπάρχει παρὰ μίᾶ, μοναδικὴ καὶ ἐνιαία ζωὴ, πού εἶναι ἡ ζωὴ το παντός. Ὅλα τὰ κατὰ μέρος ὄντα εἶναι τεμαχισμένες ἐκδηλώσεις τῆς μοναδικῆς ἐνιαίας ζωῆς στὸν κόσμο τῶν φαινομένων, στὸν κόσμο τῆς σχετικότητος. Ὁ ἄνθρωπος, σάν τμῆμα τῆς μοναδικῆς ἐνιαίας Θείας ζωῆς, μπορεῖ ν' ἀπελευθερωθῆ ἀπὸ τούς πέπλους τῆς ἀγνοίας καὶ νά λάβῃ ἐπίγνωση τῆς ἀληθινῆς φύσεώς του. Τότε, θά ἔννοησῃ ὅτι ἡ παγκόσμια ἀδελφότης δὲν εἶναι ἀπλῶς μίᾶ συναισθηματικὴ ἢ μίᾶ ἠθικὴ ἔννοια, ἀλλὰ εἶναι φυσικὸς νόμος. Ἡ ἀλληλεγγύη ὅλων τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ ἠθικὴ συνέπεια τοῦ φυσικοῦ νόμου τῆς ἀδελφότητος. Ἡ ὑπαρξὴ τῆς μοναδικῆς ἐνιαίας ζωῆς καὶ ἡ παγκόσμια ἀδελφοσύνη ἀποτελοῦν τίς θεμελιώδεις ἀλήθειες τῆς Θεοσοφίας.

Μίᾶ ἄλλη θεμελιώδης θεοσοφικὴ διδασκαλία εἶναι ἡ ὑπαρξὴ λεπτοτέρων κόσμων, μέ διαφορετικὴ σύσταση καὶ ὑφὴ τῆς ὑλῆς πού τούς ἀποτελεῖ. Αὐτοὶ οἱ κόσμοι εἶναι ἀόρατοι γιὰ τὰ μάτια τοῦ φυσικοῦ σώματος, ὁρατοὶ ὅμως γιὰ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς. Οἱ λεπτότεροι αὐτοὶ κόσμοι ἀποτελοῦν πεδία ἐξελίξεως τῆς ἀνθρώπινης συνειδήσεως πού ἔρχεται σέ ἐπαφὴ μαζί τους μέ τὰ λεπτότερα περιβλήματά της. Διότι ἡ συνειδήσῃ ἐκτός ἀπὸ τὸ φυσικὸ σῶμα, ἔχει καὶ ἄλλα, λεπτότερα περιβλήματα. Οἱ κόσμοι αὐτοὶ εἶναι τὸ ἀστρικό πεδίο, τὸ νοητικὸ πεδίο, καὶ ἄλλα λεπτότερα πεδία, ἀπρόσιτα σήμερα γιὰ τὴ νόησὴ μας. Σ' αὐτούς τούς ἀόρατους γιὰ τὰ φυσικὰ μάτια κόσμους ἐνεργεῖ ὁ ἄνθρωπος μέ τίς λεπτότερες ὑλικῆς ὑποστάσεις του ἢ περιβλήματα τῆς ὁμοουσίας μέ τὴν οὐσία τοῦ

παντός ψυχής του, όχι μόνον, κατά τό διάστημα τής επίγειας ζωής του, αλλά και μετά τόν λεγόμενο θάνατό του.

Ἄλλες θεμελιώδεις θεοσοφικές διδασκαλίες εἶναι ἡ ἐξέλιξη, ἡ Μετενσάρκωση καί τό Κάρμα. Σ' αὐτούς τούς φυσικούς νόμους ὑποτάσσονται ὅλα τά ὄντα, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ κύκλου τῆς ἐκδηλώσεως.

Πῶς λειτουργεῖ ὁ νόμος τῆς Ἐξελίξεως;

Κάθε ὄν ἀποτελεῖ ἓνα τμήμα τῆς μοναδικῆς ἐνιαίας παγκόσμιας ζωῆς, εἶναι ἓνας σπινθήρας πού ἀνεπήδησε ἀπό τήν αἰώνια Φλόγα, μιά ἀκτίνα πού ἐκπορεύτηκε ἀπό τό κέντρον τῆς Ὑπάρξεως, μέ τό ὅποιον ὁμως εἶναι πάντοτε ἀδιάσπαστα ἠνωμένη. Ἐν τούτοις στόν κόσμον τῆς ἐκδηλώσεως, ἐμφανίζεται σάν ξεχωριστή μονάδα, περιβαλλομένη ἀπό ὑλικά σώματα, τά ὁποῖα τήν κρατοῦν δεσμευμένη στόν κόσμον τῆς ὕλης. Ἐξέλιξη εἶναι ἡ βαθμιαία ἀπελευθέρωση τῆς μονάδος ἡ πνεύματος ἡ ψυχῆς ἡ συνειδήσεως ἀπό τά δεσμά τῶν ὑλικῶν σωμάτων (φυσικοῦ, ἀστρικοῦ, νοητικοῦ κ.λπ.). Ἡ ἐξέλιξη προχωρεῖ κατά στάδια. Ἡ δρᾶση τῆς ἀρχίζει φανερό ἀπό τό ὀρυκτό βασίλειον, γιά νά περάσῃ σιγά-σιγά στό φυτικό. Καί ὅταν τό φυτικό βασίλειον δέν εἶναι πιά σέ θέση νά συγκρατήσῃ τή ζωή πού σκιρτάει γιά ἐνεργητικώτερη ἐκδήλωση, τότε ἡ ζωή περνάει στό ἐπόμενο στάδιον ἐξελίξεως, τήν ἐκδήλωση στό ζωϊκόν βασίλειον. Ἡ μονάδα-πνεῦμα-ψυχή-συνείδηση ἔχει τώρα γιά ὑλικό ἐξωτερικό περίβλημα μορφές τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου, στήν ἀρχή ἀτελέστερες καί ἀπλούστερες, πού μέ τήν πάροδο τῶν χιλιετηρίδων ἐξελλίσσονται σέ τελειότερους καί πολυπλοκώτερους ὀργανισμούς, κατάλληλους γιά νά ἐκδηλώσουν πληρέστερα τήν ὀλοένα ἐξελισσομένη ζωή, τήν ὀλοένα πλουτιζόμενη σέ πείρα ψυχῆ. Ἔτσι φθάνομε στά τελειότερα εἶδη τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου. Καί τότε συντελεῖται τό ἐπόμενο μεγάλο βῆμα τῆς ἐξελίξεως. Ἡ μετάβαση ἀπό τό ζωϊκόν βασίλειον στό ἀνθρώπινον. Ἡ μονάδα-πνεῦμα-ψυχή-συνείδηση ἀτομικοποιεῖται καί ἔχει τώρα γιά ὑλικό ἐξωτερικό περίβλημα ἓνα ἀνθρώπινον σῶμα. Δέν θά ἐκδηλωθῇ πιά μέ μορφές τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος εἶναι μιά ἀτομικότης, πέραν τῆς ἐμφανούς προσωπικότητος, προϊόν μιάς μακροτάτης ὑλικῆς καί πνευματικῆς ἐξελίξεως, ἐκδήλωση μιάς πνευματικῆς μονάδος, πού συνεχῶς ἐξελλίσσεται ἢ μάλλον, πού ὀλοένα ἀπελευθερώνεται.

Ἡ ἐξέλιξη στό ἀνθρώπινον βασίλειον συνεχίζεται μέ ἀλληλόπλητες μετενσαρκώσεις τῆς ἀτομικότητος σέ ἀλληλοδιάδοχες προσωπικότητες, χωρίς διάκριση φύλου καί φυλῆς, σύμφωνα μέ τό νόμον τῆς Μετενσαρκώσεως.

Ποίος εἶναι ὁ νόμος τῆς Μετενσαρκώσεως καί πῶς λειτουργεῖ;

Τό θέμα αὐτό, ἀφ' ἑνός προσελκύει πολύ ἐνδιαφέρον, ἀφ' ἑτέρου σκανδαλίζει πολλούς. Γι' αὐτό ἀξίζει νά τό ἐξετάσωμε κάπως ἀναλυτικώτερα. Γιατί ἄραγε, σκανδαλίζει; Ἄλλους διότι ἐπηρεάζονται ἀπό τίς ὑλιστικές ἀντιλήψεις, πού εἶναι πάντοτε πολύ δυνατόν καί ἀποκροῦσιν κάθε τι ἄλλο πέρα ἀπό τό φυσικό κόσμον μέσα στόν ὅποιον σήμερον ζοῦμε, ἄλλους διότι ἐπηρεάζονται ἀπό τή σφαλερή ἀντίληψη ὅτι ἡ Μετενσάρκωση εἶναι ἀντιχριστιανική διδασκαλία καί φοβοῦνται νά τήν μελετήσουν. Οἱ θεόσοφοι δέν ἔχουν καμμίαν πρόθεση προπαγάνδας τῆς ἰδέας

τῆς Μετενσαρκώσεως. Καμμιά σημασία δὲν ἔχει ἂν πολλοὶ ἢ λίγοι παραδέχωνται ἢ ἀπορρίπτουν τὴν ὑπαρξὴ ἑνός φυσικοῦ νόμου. Οἱ φυσικοὶ νόμοι λειτουργοῦν χωρὶς τὴν ἀδεία μας καὶ χωρὶς νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὴ γνώμη τῆς πλειοψηφίας. Κανένας λόγος δὲν ὑπάρχει νὰ παραδεχθῆ κανεὶς τὴ Μετενσάρκωση, ἂν ἡ κατανόησή του τὴν ἀποκρούει. Δὲν πρόκειται, λοιπόν, νὰ προπαγανδίσωμε τὴ θεωρίαν τῆς Μετενσαρκώσεως. Ἄπλῶς νὰ τὴν ἐκθέσωμε συνοπτικά.

Ὁ νόμος τῆς Μετενσαρκώσεως δὲν εἶναι, παρά ὁ νόμος τῆς Περιодικότητος. Ἐναλλαγὴ θανάτου καὶ ζωῆς, ἐκδηλώσεως καὶ ἀνεκδηλώτου, ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ βίου. Τό πνευματικόν ὄν, ὁ ἀληθινός ἄνθρωπος, δὲν πεθαίνει μὲ τὸν θάνατο. Ἄπλῶς ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὸ ὑλικὸ σῶμα καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ζῆ χωρὶς ἐκδηλώσεις στὸν ὑλικὸ κόσμον. Ἀκολουθώντας μιά μακρὰ διαδρομὴ ἐξελίξεως, ἄλλοτε ζῆ στὸν πνευματικὸν κόσμον χωρὶς ὑλικὸ σῶμα, καὶ ἄλλοτε ζῆ ἕνα ἐπίγειον βίον. Ἡ ἐναλλαγὴ τῆς ζωῆς τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, ἄλλοτε στὸν ὑλικὸν κόσμον μὲ ἕνα ἀνθρώπινον σῶμα καὶ ἄλλοτε στὸν πνευματικὸν κόσμον χωρὶς ὑλικὸ σῶμα, ἀποτελεῖ τὴν Μετενσάρκωση.

Κατὰ τὴ θεοσοφικὴ ἀντίληψη, ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπ' ἑνός ἀπὸ τὸ πολλαπλὸ φθαρτὸ σῶμα του (πολλαπλὸ, διότι ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ φυσικὸ σῶμα μὲ τὸ ὅποιον ἐνεργεῖ, τὸ ἀστρικό μὲ τὸ ὅποιον ἐπιθυμεῖ καὶ συναισθάνεται, καὶ τὸ νοητικὸ μὲ τὸ ὅποιο σκέπτεται) καὶ ἀπ' ἑτέρου ἀπὸ τὴν ἐπίσης σύνθετη ἀθάνατη ψυχὴ, πού ὀνομάζεται στὴ θεοσοφικὴ διδασκαλίαν «ἀτομικότης». Ἡ ἀτομικότης εἶναι ἐκείνη πού μετενσαρκώνεται. Ἐνῶ τὸ πολλαπλὸ φθαρτὸ σῶμα, πού θὰ τὸ ὀνομάζωμε «προσωπικότητα», ζῆ γιὰ μιά μόνον φορὰ. Τί εἶναι ὁ θάνατος; Εἶναι ἀπλῶς ἡ καταστροφὴ καὶ ἀποσύνθεσις τῆς ὑλικῆς μορφῆς, δηλαδὴ τοῦ φυσικοῦ σώματος. Ἡ ἀτομικότης δὲν ἔχει πιά τὴ δυνατότητα νὰ ἐκδηλώνεται στὸ φυσικὸν κόσμον, ὅπως τὸ ἔκανε μὲ τὸ φυσικὸ σῶμα, ἀπὸ τὸ ὅποιο ἐξ αἰτίας τοῦ θανάτου ἀποχωρίζεται ὀριστικά. Διατηρεῖται ὅμως ἡ δυνατότης νὰ ἐκδηλώνεται στὸν ἀστρικό καὶ στὸν νοητικὸν κόσμον, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν τὸ ἀστρικό καὶ τὸ νοητικὸ σῶμα, δηλαδὴ ἡ δυνατότης νὰ συναισθάνεται καὶ νὰ ἐπιθυμῆ, καθὼς καὶ ἡ δυνατότης νὰ σκέπτεται. Ἐπειτα ὅμως ἀπὸ κάποιον χρονικὸ διάστημα, τὴ φθορὰ τοῦ φυσικοῦ σώματος, ἀκολουθεῖ ἡ φθορὰ τοῦ ἀστρικοῦ σώματος, καὶ ἀργότερα ἡ φθορὰ τοῦ νοητικοῦ σώματος. Αὐτός εἶναι ἕνας δεῦτερος καὶ τρίτος θάνατος. Ἐτσι τερματίζεται ὀλοκληρωτικά ἡ ζωὴ τῆς προσωπικότητος. Τελειώνει μιά ἐνσάρκωση. Ἡ ἀτομικότης ὅμως συγκεντρώνει τὴν πείραν πού συνέλεξε ἡ ὑλικὴ μορφή κατὰ τὸν ἐπίγειον βίον, καὶ ἡ ἐπεξεργασία αὐτῆς τῆς πείρας εἶναι πού δημιουργεῖ ἕνα βῆμα ἐξελίξεως τῆς ἀτομικότητος.

Ἀφοῦ περάσει μιά μακρὰ ἢ συντομώτερη χρονικὴ περίοδος, ὅση χρειάζεται γιὰ τὴν ἀφομοίωση τῆς πείρας πού συγκεντρώθηκε ἀπὸ τὸν ἐπίγειον βίον πού προηγήθηκε, ἡ ἀτομικότης προσλαμβάνει νέον πολλαπλὸ ὑλικὸ περίβλημα, κατὰ τὴν ἀντίστροφον σειρὰ τῆς ἐγκαταλειψέως του, δηλαδὴ πρῶτα νοητικὸν, ἔπειτα ἀστρικό καὶ τελευταῖαν φυσικὸν περίβλημα. Τοῦτο εἶναι ἡ γέννησις στὸ φυσικὸν κόσμον ἑνός νέου παιδιοῦ, πού ἀποτε-

Λείψανά ενσώφρωση τής, άτομικότητας, σέ ψά καινουργία προσωπικό τητα, ή όποια όρως, δέν έχι κανένα φανήρό όλομό μί, τήν προηγουμένη προσωπικότητα, που όποια λοιπός τήν προηγουμένη ενσώφρωση τής, άτομικότητας. Έτσι ή άτομικότης συνήχεται τήν β' έλεξη τής, πλοπιζόμενι με τήν έπιτεργασία τής, πειρας, που σιγκα νιφώνεται ή καινουργία προσωπικότητας.

Δέν υπάρχει και δέν είναι δυνατόν νά υπάρχει, στήν καινουργία προσωπικότητα, στήν καινουργία ενσώφρωση κερμιά άνέμνηση τής, πειρας, προσωπικότητας, τής, προσωπικότητας, τής, πειρασιμένι, ενσώφρωσας, γιά τόν έπιλοπιόταιό λόγο ότι ή μνήμη είναι λειτουργία του νοητικού σώματος, που διαβιβάζεται στή συνήχηση του φυσικού σώματος, όσι του έγκειφάλου, και τόσο τό φυσικό σώμα και ό έγκειφάλος, όσο και τό νοητικό σώμα, είναι καινουργία στή νά ενσώφρωση, είναι στοιχεία τής, νάας, προσωπικότητας. Δέν είναι, λοιπόν, δυνατόν νά έχουν άνέμνηση γεγονότων που σιγέβησαν σέ μετ'άλλη προσωπικότητα, σέ ένα άλλο φυσικό και νοητικό σώμα. Η άτομικότης, όρως, που υπάρχει πτωσ όπό τής, άλληλοδιόδοχες, προσωπικότητας, όσι τήν ή μνήμη ή μάλλον, σιγκασιέται τήν πειρα όλων των ενσώφρωσών τής. Και τό κτισσιόόλιγμα τής, πειρας, έκδηλώνεται σέ κάθε, προσωπικότητα σάν έσσιε ψική ψηχοσιπνισή, σάν ψηχοδιανοητική υπόσισιση, σάν έμψιμος, χερικιέτρωσ. Η όρσιση τής, προσωπικότητας, σέ κάθε, ενσώφρωση τής, άτομικότητας, με τήν πειρα πού φέρνει, καλλιφεται και έξελισσεται τήν άτομικότητα, πλιτσισιεται τό ήθικόν όν, σφιφηλιεται τό χερικιέτρωσ.

Η προσωπικότης, σέ κάθε, ενσώφρωση, μολονότι άνέμνηση και νάσι, είναι έν τοπιος ή φυσική σιγέχεται τής, προσι νά σιφρη, ή σιγέ πειρα τής, και ή σιφρηλιέρωσή τής. Η Μετενσώφρωσις, έξελιγεται τήν πειρασιει διαφορά που πειρασισιέζουσι οι άνθρσισισι στήν ήθική και ψηχοδιανοητική άνέσιπνιζή τους, ένω τό φυσικό σώμασιέ τοις, λειτουργουσι όρισσιόσιπια. Ηρόκι πειρασι έπιλασι, πειρα διαφοράσι, βαθιμόσις, έξελιξίσι, πειρα διαφοράσι, ανι ψησιπνις, ήλικις, τής, άτομικότητας, που κριβίεται πτωσ όπό τήν προσωπικότητα, όσι τήν όπό ή φυσική ήλικία τής, προσωπικότητας.

Η πειρασιέ καιλλιτεχνικών, ίδιουσιγκρισιων και διαφόρων κλισιών και έμψιτων, τάσιων, καθώς και τό λιγιόμνι πειρασιέ, σιφρησι, όποια σιφρησι μετ'ένδειξη, γιά τήν πειρασιπνιόταιό του νόρισι τής, Μετενσώφρωσις, Ανιψησιπνις, όπόδειξη, δέν είναι δυνατόν νά προσοκομοθη. Δέν όρσι, γιά νά όσιε μλισισι όπόδειξη, σιπνι ή λογική άνεσιγκιόσι, σιπνι ή σιπνι νισι πειρασι, μεγάλων, όσιφρων ή μεμνημένων, οι όποιοι έκίρσιφουσι τήν πειρασιπνιόταιό τής, μετενσώφρωσις, όσισι, οι, όσιφρικοί και ό Πιθαγόριος, ό Έμπεδοκλής, και ό Πλάτων, οι Νεοσιπνιτωνικοί και πλιτσισι, Μισιπνισισι, Σχολές. Αλλά οι, μεγαλιτεμει, Αλήθιτες, δέν είναι έκίρσι, πού όσιόδεικνισισι.

Και πωλο σισιό ό Κρισισισιπνισι λέγει, «Δέν έπιθιλιε νά πειρασιέ χθις, τε, όσι λέγω, όσισι, πειρασιέ χθις, πειρασιέ Μετενσώφρωσις. Τό νά πειρασι πειρασι ή νά μίν πειρασιπνι σιπνι Μετενσώφρωσις, δέν έχι σιφρησι. Έκίρσι πειρασι έχι σιφρησι είναι άνέσιπνι, που μετ'όκοιτε, σιπνι ή σιπνι ή έσιπνι, και όχι ό όσιπνιόσι, σέ, εάν, ζήσι, όπό πειρασι, όπό όποιοσι υπάρχει, όλόκληρη ή

ζωή. Εκείνο που έχει σημασία δέν είναι ή εξέταση του μετά θάνατον, αλλά τό νά ζή κανείς μέ πλήρη και τέλειο τρόπο στό παρόν».

Ή Μετενσάρκωση, καθώς και ή Ήξέλιξη, ρυθμίζονται από τό νόμο του Κάρμα.

Ποίος είναι ό νόμος του Κάρμα; Είναι ό νόμος τής αιτιότητας, ό νόμος τής ισοσταθμίσεως δράσεως και αντιδράσεως ή ό νόμος τής ισορροπίας, δηλαδή τής αναπόφευκτης σχέσεως αιτίας και αποτελέσματος. Είναι ή «Ειμαρμένη» τών αρχαίων Έλλήνων. Ή θεοσοφική διδασκαλία λέγει ότι κάθε πράξη, επιθυμία ή σκέψη φέρνει τό αναπόφευκτο αποτέλεσμα τής στον υλικό, στον αστρικό ή στο νοητικό κόσμο. Τό αποτέλεσμα δέν είναι ποτέ τυχαίον, αλλά όφείλεται πάντοτε στη δημιουργό αίτια που τό προκάλεσε. Αύτός είναι ό νόμος του Κάρμα. Έπομένως νόμος απόλυτης και άπρόσωπης δικαιοσύνης διέπει τή λειτουργία του σύμπαντος. «Ό γάρ εάν σπειρη άνθρωπος, εκείνο και θερίσει». Έν τούτοις ό ψυχοπνευματικά εξελιγμένος άνθρωπος είναι δυνατόν νά τροποποιήση τό Κάρμα του μέ ζωηρή θέληση και έντονη δράση. Συνεπώς μπορούμε νά πούμε ότι ή Ήξέλιξη είναι ή άπαλλαγή του ανθρώπου από τά δεσμά του Κάρμα. Ό άνθρωπος που βρίσκεται στην κορυφή τής κλίμακος τής άνθρωπίνης εξελίξεως έχει παύση νά δημιουργή δεσμευτικό κάρμα, διότι οι πράξεις του, οι επιθυμίες του, οι σκέψεις του είναι άγνές, καθαρές και άπελευθερωτικές. Τό πρόβλημα τής έλευθερίας τής βουλήσεως λύνεται κατά τόν άπλούστερο και λογικώτερο τρόπο. Ό άνεξέλικτος άνθρωπος είναι δέσμιος του πεπρωμένου του και του περιβάλλοντός του, τά όποια του διαμορφώνουν τή βούλησή του. Δέν έχει έλευθερία βουλήσεως. Όσον όμως προχωρεί ή εξέλιξη, τά δεσμά του πεπρωμένου και του περιβάλλοντος λύνονται, ή έλευθερία τής βουλήσεως μεγαλώνει. Και ό τέλειος εξελιγμένος άνθρωπος είναι έλεύθερος από τό πεπρωμένο και από κάθε έπιρροή του περιβάλλοντος, έχει πλήρη έλευθερία βουλήσεως.

Και τώρα θά ξαναγυρίσουμε στό νόμο τής Ήξελίξεως, για νά τόν συμπληρώσωμε, κατά τό δυνατόν.

Σέ μακρά σειρά ένσάρκώσεων ό άνθρωπος ποθει διαδοχικά διάφορα αγαθά στην αρχή υλικά, άργότερα πνευματικά (όπως συνήθως τά όνομάζομε), και οι πόθοι του, στη μία ή στην άλλη ένσάρκωση, πραγματοποιούνται. Αλλά κάθε φορά, πριν άκόμη άπολαύση τήν εύτυχία τής πραγματοποίησεως τών πόθων του, έπακολουθει ό κόρος και ή άπογοήτευση. Έτσι ό άνθρωπος κατανοεί ότι οι γήινες άπολαύσεις, όσο κι άν τις χαρακτηρίζωμε «πνευματικές», δέν είναι παρά ταπεινές και πρόσκαιρες. Δέν ικανοποιούν τίς βαθύτερες άνησυχίες τής ψυχής. Αρχίζει τότε νά νιώθη τήν πλάνη τής γήινης ζωής, τής δεσμευμένης από τόν έγωισμό και από τά πάθη, και νά διψάη για τήν Πραγματικότητα, τήν Έλευθερία, τήν Απολύτρωση. Αισθάνεται ότι ό ανθρώπινος έγωϊστικός βίος είναι μία φυλακή. όσο κι άν στολισθή μέ άπατηλές ώραιότητες και μέ δήθεν ιδανικά. Νιώθοντας τή ματαιότητα τής ψεύτικης κατά συνθήκη ζωής, ποθει τήν Αιωνιότητα, τήν Απολύτρωση, τήν Άλήθεια. Τότε λέμε ότι ή άτομικότης ιλησιάζει στό άπόγειο τής άνθρωπίνης εξελίξεως τής. Τότε αναπτύσσο-

νται και τελειοποιούνται, φυσιολογικά και χωρίς βεβιασμένη προσπάθεια, νέες γνωστικές δυνάμεις και ικανότητες στον άνθρωπο, όπως ή διαίσθηση, ή μεταβίβαση σκέψης, ή ενόραση. Τότε και τό φυσικό σώμα λειτουργεί αρμονικά. Ὁ ἐγκέφαλος και τό νευρικό σύστημα γίνονται εὐαίσθητα ὄργανα, κατάλληλα για ν' ἀποκρίνονται στους λεπτότερους παλμούς τῆς συνειδήσεως. Χρειάζεται βεβαίως ὀρθός τρόπος διαβίωσης και διατροφῆς. Μεγαλύτερη ἐπαφή με τῆ φύση. Ἀγνότης σκέψεων, ἐπιθυμιῶν και πράξεων. Ἡρεμία και γαλήνη. Ἀποβολή κάθε ἐγωιστικῆς τάσεως. Τότε ὁ ἄνθρωπος ζῆ μία πλοῦσια ζωή, νιώθοντας τόν ἑαυτό του ἐνωμένο με τίς χαρές και με τίς λύπες τῶν συνανθρώπων του, συμμετέχοντας στις συγκινήσεις τους και στους εὐγενικούς ἐνθουσιασμούς τους, πρόθυμος να βοηθῆ στις δυσκολίες και να ἐξυπηρετῆ στις ἀνάγκες.

Ἐτσι ὁ ἄνθρωπος κάνει ἕνα μεγάλο βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός και γίνεται κάτι περισσότερο ἀπό ἄνθρωπος. Ὑπεράνθρωπος ἢ ἀληθινός Ἀνθρωπος, πρεσβύτερος ἀδελφός, Διδάσκαλος ἢ Μύστης. Τότε ἡ ἀτομικότης ἔχει ἐκπληρώσει τόν προορισμό τῆς. Ἐχει παύσει να ἀποτελῆ ἀντίδραση στή ζωή. Ἐχει μεταβληθῆ σέ μία δῶρυγα, πού ἐπιτρέπει τήν ἐλεύθερη ροή τῆς Ζωῆς. Ἡ μονάδα – πνεῦμα – ψυχή – συνείδηση ἀπελευθερώνεται ἀπό τὰ δεσμά τῆς ὕλης και ἀπό τήν πλάνη. Ὁ ἄνθρωπος φθάνει στήν ἰσοστάθμιση λογικοῦ και ἀγάπης, στήν ἀρμονική ζωή, στήν καθαρῆ Ὑπαρξη, στήν Ἀπολύτρωση, στήν Πραγματικότητα στήν Ἀλήθεια. Ὁ Μύστης ἀνασταίνεται σέ νέα ζωή, στή Θεία Ζωή. Δέν ἀποτελεῖ πιά ξεχωριστή ὑπαρξη. Ἐχει ἐνωθῆ με τῆ Θεία Ζωή, με τόν Ὁκεανό τῆς Ὑπάρξεως. Ὁ σπινθήρας ἐπικοινωνεῖ συνειδητά με τήν αἰώνια Φλόγα. Αυτό είναι τό ἐνδοξο – ταπεινό τέρμα τῆς ἀνθρωπίνης ἐξελιξεως.

Σκοπός τῆς Θεοσοφίας είναι να βοηθήση τόν ἄνθρωπο να προχωρήσει στή στενή ἀτραπό τῆς ἐξελιξεως του, να τοῦ διδάξη τήν ἀνυπόκριτη εἰλικρινῆ ἐνεργητικῆ Ἀγάπη πρὸς ὅλα τὰ ὄντα, και να τοῦ ἀφυπνισῆ τίς ἐσωτερικές δυνάμεις πού φωλιάζουν στά βάθη τοῦ εἶναι του, τίς Θείες δυνάμεις τῆς ψυχῆς.

ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

31.7.1988 - 31.7.1989

ΠΕΡΑΣΕ ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΑΦΗΣΕ ΤΟΝ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΓΙΑ ΝΑ ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΘΗ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΦΩΤΕΙΝΟΥΣ ΚΑΙ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΚΟΝΤΑ ΜΑΣ ΩΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΤΩΝ ΥΨΗΛΩΝ ΙΔΕΩΝ.

Π. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ Ὁμιλία στὴν Ἀρχαία Ὀλυμπία (1933)

Ἰωάννου Α. Βασιλῆ

Εἰς μάτην τοῦ χρόνου ἡ φθοροποιὸς δύναμις στρέφεται ἀδιαλείπτως κατὰ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης, εἰς τὰ ὁποῖα ἐστεγάσθη τό πάλαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὁποῖα καθηγίασε μιά θεία μυσταγωγία. Ἴδου ὁμως ὅτι ἡ ἰσχὺς του πρό αὐτῶν ἐκάμφθη.

Εἰς μάτην βέβηλοι χεῖρες, ὀδηγούμεναι ἀπὸ τὴν ἐμπάθειαν τῆς ἀμαθείας, ἐπεχείρησαν τὴν κατακρήμνισιν τῶν Ναῶν καὶ Βωμῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Λατρίας. Ἡ μαγία τῆς καταστροφῆς, τὴν ὁποῖαν ἐμπνέει εἰς χαμηλὰς διανοίας τὸ πνεῦμα τῆς ἀρνήσεως, δὲν ἴσχυσε νὰ ἐξαφανίσῃ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἶχνη τῆς διαβάσεως ἐνός ἀνωτέρου πολιτισμοῦ. Οὔτε οἱ συλησεις τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, οὔτε ἐκεῖναι τῶν Φράγκων, ἀλλ' οὔτε καὶ ὁ ἐμπρησμός τοῦ Θεοδοσίου ἐτελεσφόρησαν. Πᾶσαι αἱ καταλυτικαὶ δυνάμεις τοῦ σκότους ἐδῶ ἀπώλεσαν τὴν ἰσχύν των.

Καὶ ὅτε βαρὺ τὸ πέλμα τοῦ κατακτητοῦ ἐβάρυνε τὴν Ἑλληνίδα γῆν, αὕτη ἐσχίσθη καὶ ἐκάλυψε στοργικὰ εἰς τοὺς κόλπους τῆς τοὺς ἀνεκτιμήτους τούτους θησαυρούς, διὰ νὰ τοὺς ἀποδώσῃ καὶ πάλιν μὲ τὴν χάραυγὴν τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας, εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Εἰς τὸν ἅγιόν τοῦτον τόπον, ἡ κακία, ἡ ἀρνησις καὶ ἡ βαρβαρότης κατησχύνθησαν.

Καὶ ἰδού τὰ ἱερά ταῦτα ἐρείπια κεῖνται πρό ἡμῶν μὲ μεγαλοπρεπὴ ὑπερφάνειαν, μάρτυρες ἀλλὰ καὶ ὀδηγοὶ τῆς πηγῆς, ἐξ ἧς ἦντλησεν ἡ ἑλληνικὴ σύλληψις τὴν τεχνουργίαν των. Τὸ Εἰμαρμένον ἔθεσεν ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἱερῶν τὴν σφραγίδα τῆς αἰωνιότητος, διότι θεϊκὴ εἶναι ἡ φωνή, ἡ ὑπαγορεύσασά ποτε εἰς τὸν τόπον τοῦτον τὴν ἀνέγερσιν Ναῶν καὶ Βωμῶν εἰς μίαν καθαρὰν ὄσον καὶ ὑπέροχον λατρείαν. Ἡ ἀφθαστος ἑλληνικὴ γραμμὴ, αἱ ἀρμονίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ρυθμοῦ καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἐπιβλητικότης καὶ χάρις θὰ ἐκτιμῶνται καὶ θὰ θαυμάζωνται, ὄσον περισσότερο ἀναπτύσσεται τὸ καλαισθητικὸν αἶσθημα τῶν πρῶηντων ἀνθρώπων. Ἐν τούτοις, πάντα ταῦτα δὲν εἶναι εἰμὴ μόνον αἱ ἐξωτερικαὶ διακοσμῆσεις τῶν ἱερῶν μνημείων, ἐντός τῶν ὁποίων ἐτελετουργεῖτο ἡ λατρεία τῶν φυσικῶν, πνευματικῶν καὶ αἰώνιων Νόμων τῆς Ἀρμονίας, τοῦ Κάλλους καὶ τῆς Ἀληθείας, διὰ τῆς γνώσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων ἡ γήϊνη ψυχὴ ἐνοῦτο μὲ τὸ θεῖον. Ἐάν λοιπόν ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις τῶν Ἑλληνικῶν Ναῶν καὶ τὰ ἐρείπια αὐτῶν ἀκόμη προκαλοῦν ἐντονον τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν, ὁποῖον ἄραγε ἐνδιαφέρον ἔπρεπε νὰ γεννᾶται εἰς πᾶσαν ἀνωτέραν καὶ ἐξευγενισμένην διάνοιαν πρὸς τὰ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῶν μυστικῶς τελούμενα; Ἀλλὰ διὰ νὰ γεννηθῇ τοιοῦτον ἐνδιαφέρον προαπαιτεῖται μίᾳ ψυχικῇ ἐντέλεια, μίᾳ ἐσωτερικῇ ἀνωτερότητι. Ἀτυχῶς, παρὰ τὴν φυλετικὴν συγγένειαν, μᾶς χωρίζει ἡ διαφοροτικὴ νοοτροπία. Μᾶς χωρίζουν ἡ ἀγνοία καὶ ἡ προκατάληψις. Μᾶς χωρίζει ἡ κατὰ τῆς ἀρ-

χαιας πίστεως επικρατήσασα παιδαριώδης, ὅσον καὶ κακόβουλος συκοφαντία τῆς εἰδωλολατρίας. Ταῦτα πάντα ἀπεμάκρυναν τοὺς συγχρόνους Ἑλληνας τῆς σοβαρᾶς μελέτης τῆς πίστεως τῶν προγόνων μας. Τὰ ἐμπόδια ταῦτα ἐτέθησαν μεταξύ ἡμῶν καὶ ἐκείνων ὡς ὀγκόλιθοι, τοὺς ὁποίους μόνον διὰ τῆς ἐλευθέρως καὶ πεφωτισμένης ἐρεῦνης θὰ κατάρθωσωμεν νὰ ὑπερπηδήσωμεν.

Ἡ ἐπίσκεψις τῶν ἀρχαιολογικῶν τόπων εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς ψυχικῆς ἡμῶν προσεγγίσεως πρὸς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Ἡ ὀργάνωσις ἡμῶν, θέσασα ὡς ἓνα τῶν σκοπῶν τῆς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀρχαιολογικῶν τόπων, δὲν περιορίζεται μόνον εἰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας, ἀλλ' ἐπιδιώκει καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μυστηριακῆς σημασίας αὐτῶν. Περισσότερον μάλιστα ἐνδιαφέρεται νὰ ἐρευνήσῃ τί ἐντὸς τῶν Ναῶν ἐτελεῖτο, τί ἐκεῖ ἐδιδάσκετο καὶ τί ἐλάτρευετο.

Ὅπαδοὶ καὶ ἡμεῖς Μυσταγωγικῆς ὀργανώσεως, θὰ ἦτο ἀσύνητον νὰ ζητήσωμεν νὰ εἰσεέλθωμεν εἰς τὸ Ἄδυτον τῶν Ἑλληνικῶν Μυστηρίων, ἀνευ τῶν ὄρων, τοὺς ὁποίους ἐκεῖνα ἀπήτουν. Ζητοῦμεν μόνον νὰ μάθωμεν πᾶν ὅ,τι μία ἐξωτερικὴ ἢ λευκὴ διδασκαλία θὰ μᾶς ἐπέτρεπε νὰ γνωρίσωμεν, διὰ νὰ καταστῶμεν ἱκανοὶ νὰ φωτίσωμεν τὸν νοῦν μας καὶ νὰ ἐξευγενίσωμεν τὸ αἶσθημά μας. Ζητοῦμεν νὰ μάθωσιν οἱ πολλοὶ ὅτι τὰ κέντρα ταῦτα ἦσαν κέντρα Σοφίας, κέντρα, ἐνθα διεπλάσθησαν οἱ ἥρωες καὶ οἱ ἡμίθεοι. Ζητοῦμεν νὰ διακηρύξωμεν, ὅτι εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἄδυτον ἐδιδάσκετο καὶ ἐλάτρευετο ἡ Ἀρετὴ. Ζητοῦμεν νὰ διαλύσωμεν τὰς ἐκτοξευθείσας βδελυρὰς συκοφαντίας κατὰ τῆς ἀγιότητος καὶ ἀγνότητος τῶν Ἑλληνικῶν Μυστηρίων.

Ἐπὶ πλέον αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως δεῖξωμεν νέας ὁδοὺς ἐρεῦνης καὶ θετικῆς γνώσεως εἰς τὰς διανοίας ἐκεῖνας, αἵτινες δὲν ἱκανοποιοῦνται μὲ τὰ μέχρι τοῦδε δεδομένα τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης ἢ θεωρίας. Ἡμεῖς τουλάχιστον πιστεύομεν, ὅτι διὰ μιᾶς τοιαύτης κατευθύνσεως καὶ προσπαθείας ἢ σύγχρονος διανόησις μεγάλως θὰ ἐνισχύετο, ἀναβαπτιζομένη εἰς τὰς μυστηριακὰς πηγὰς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀναβλύζει τῆ ἀιώνια ἀλήθεια καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Φῶς.

Ἡ χώρα ἡμῶν ἐκτιμᾶται διὰ τὰ μνημεῖα τῆς Τέχνης καὶ τῆς ἀρχαίας Σοφίας. Ταῦτα εἶναι τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ ἐκλείψαντος πολιτισμοῦ. Ἀλλὰ ποῖαι αἱ πηγαί, τίνα τὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ ἐκείνου; Ἡ συγκριτικὴ μελέτῃ καὶ ἐρευνα πείθουν, ὅτι ὁ ἀρχαῖος πολιτισμὸς, ἡ ἑλληνικὴ ἀκμὴ καὶ πνευματικὴ δόξα εἶναι ἀπόρροια τῶν ἱερατικῶν ἐκείνων θεοσθεσιῶν, αἵτινες καλοῦνται Μυστήρια. Τὰ Μυστήρια εἶναι ὀργανώσεις μυστικῶν Ἀδελφοτήτων, ὅς ἀποτελοῦν ἀνθρωποὶ ἐνάρετοι, ποθοῦντες νὰ μάθωσι πλήρως τὴν ἀλήθειαν ἐν τῇ φύσει. Ἐπὶ τῇ βάσει ὠρισμένης κοσμοθεωρίας οἱ ὄπαδοὶ τῶν ἐμάνθανον τὰς κοσμογονικὰς ἀρχὰς, ἐμελέτων πρὸς ἐκτελιζομένους νόμους τῆς φύσεως, ἠρεῦνων τὰ φαινόμενα καὶ τὰς ἐκφάνσεις τοῦ πνεύματος καὶ ἐν τῇ ἐρεῦνῃ τῶν ταῦτη, ἐγνώριζον καὶ αὐτὸ τὸ μυστικὸν τῆς δημιουργίας. Ἐγνώριζον σαφῶς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς. Ἐγνώριζον τὴν ἐκπόρευσιν τῆς ψυχῆς καὶ ἐπὶ πλέον, τὸν τρόπον τῆς ἀπολυτρώσεως ταύτης ἀπὸ τοῦ γήινου περιβάλλοντος.

Ὁ Πίνδαρος περιγράφει οὕτω ἐν ὀλίγοις τὴν ἐπίδρασιν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς διδασκαλίας τῶν Μυστηρίων: «Μανθάνειν ἐν μὲν τῷ οὐρανῷ τὸ δρᾶν ἐν δὲ τῇ γῆ τὸ ἀναμνησθεσθαι. Μακάριος ὁ διὰ τῶν μυστηρίων διελθὼν· οὗτος γινώσκει τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς». Καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ τονίζουν «καὶ δικαιότερους καὶ εὐσεβεστέρους γίνεσθαι τοὺς τῶν Μυστηρίων κοινωνήσαντας». Θὰ ἡδυνάμην νὰ παρατάξω τὰς μαρτυρίας καὶ τὰς ἀντιλήψεις πλείστων σοφῶν τῆς Ἀρχαιότητος, ὡς τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ Πλουτάρχου, τοῦ Παισανίου, τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Ἀριστείδου, τοῦ Αἰσχύλου καὶ ἄλλων μυηθέντων εἰς τὰ ἀρχαῖα Μυστήρια.

Ἄλλ' ἐξ' ὧσων ἔθιξα, ὁ καλῆς πίστεως ἐρευνητῆς, ὁ ἐλεύθερος τὸν νοῦν καὶ ἀπηλλαγμένος τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν προλήψεων, πείθεται ὅτι αἱ διδασκαλίαι καὶ αἱ δοξασαί τῶν Μυστηρίων δὲν εἶναι οὔτε ὑλιστικαὶ οὔτε εἰδωλολατρικαί. Ἐν συνόψει, παρεδέχοντο Θεὸν μὲ δημιουργικὴν ἐνέργειαν, ἐδίδασκον τὸ ἀθάνατον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ἐπίστευον εἰς τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ ἐξέλιξιν πάσης ἐναρέτω συνειδησεως.

Διὰ σοφοῦ καὶ ἀρτίου μυστικοῦ συστήματος, τοῦ ὁποίου, ἀτυχῶς, μᾶς διαφεύγει ἢ κατανόησις, ἐπεδίωκον τὴν ἀποθέωσιν, τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς γῆνης ψυχῆς. Τὸ σύστημα τοῦτο μετεδίδετο διὰ συμβόλων καὶ ἀλληγορικῶν παραστάσεων.

Αἱ μυθολογικαὶ συνθέσεις, αἱ ὀνομασίαι καὶ αἱ μεγαλοπρεπεῖς μορφαὶ τῶν Θεῶν δὲν εἶναι εἰμῆ παραστάσεις περικλειούσαι ἐννοίας, ἀναγομένης εἰς φυσικὰς καὶ πνευματικὰς λειτουργίας, τὰς ὁποίας ἐσπούδαζον καὶ ἐλάτρευον οἱ μεμημημένοι.

Ἄλλὰ προτοῦ μυηθῶσιν εἰς τὰς μεγάλας ἀληθείας τῆς φύσεως, ὑπεβάλλοντο εἰς καθαρμούς σωματικούς καὶ ἠθικούς, ὑπεβάλλοντο εἰς ἄθλους. Εἰς τὰς μετόπας τοῦ Ναοῦ τούτου ἀναπαρίσταντο οἱ ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους. Πᾶς μουόμενος ἐνταῦθα ἔπρεπε νὰ γίνῃ Ἡρακλῆς ν' ἀναδειχθῆ Ἡρῶς. Ὡφείλε νὰ κατανικήσῃ τὰς ἰδίας του ψυχικὰς ἀτελείας καὶ ν' ἀποβάλῃ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν. Ὑπεχρεοῦτο νὰ κυριαρχήσῃ τῶν ἐναντιοτήτων τῆς ἀρνήσεως, καὶ νὰ δαμάσῃ πᾶν ὅ,τι ἀντιτίθεται κατὰ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ τοῦ φωτισμοῦ τῆς ψυχῆς του. Ἐπρεπε καὶ αὐτὴν τὴν ἰσχύν τοῦ Κερβέρου νὰ καθυποτάξῃ εἰς τὴν θέλησίν του.

Ἐκτός τῆς σωματικῆς ἀλκῆς, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργουν ἐνταῦθα οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι καὶ ἔστεφον κατὰ τὰς Ὀλυμπιάδας διὰ τοῦ κοτίνου, ἀνέπτυσσον καὶ ἐσφρηλάτουν τὴν διανοητικὴν καὶ πνευματικὴν ῥώμην, τὴν ὁποίαν ὡς ἀθάνατον καὶ αἰώνιαν ἐβράβευον κατὰ τὰ τελούμενα ἐν τοῖς Ναοῖς. Ἐχομεν ἐνταῦθα δύο συμβολικὰ συμπλέγματα, ἅτινα εἰς ἓνα μύστην πολλὰ ἀποκαλύπτουν. Τὸ ἐν εἶναι τὸ ἀριστούργημα τοῦ Πραξιτέλους, διὰ τὸ ὁποῖον ἐλέχθη, ὅτι ἡ ὁ γλύπτης ἀνήλθεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς διὰ νὰ συλλάβῃ τὴν θεῖαν ἐκείνην ἔκφρασιν τοῦ Ἑρμοῦ, ἡ ὁ Θεὸς κατήλθεν ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ ἀπεκαλύφθη εἰς τὸν εὐνοηθέντα ὑπ' αὐτοῦ τεχνουργόν. Τὸ ἱερόν τοῦτο συμπλέγμα ἦτο ὁ Θεὸς Ἑρμῆς κρατῶν διὰ τῆς μῖας χειρὸς σταφυλὴν καὶ διὰ τῆς ἄλλης τὸν Διόνυσον. Τὸ ἕτερον συμβολικόν ἀριστούργημα τοῦ Φειδίου, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη «θαῦμα θαυμάτων», ἦτο τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀγαλμα τοῦ Διός, ἔχοντος ἐπὶ τῆς

μιάς παλάμης τανύπτερον Νίκην καί ἐπί τῆς ἄλλης τό σκῆπτρον. Ἡ σειρά αὕτη τῶν ἀλληγορικῶν παραστάσεων ὁμοῦ μέ τήν σειράν τῶν ἄθλων τοῦ Ἡρακλέους, τῆς μάχης Λαπιθῶν καί Κενταύρων, ἀπετέλει ὁλόκληρον καί πλήρη μυστηριακήν διδασκαλίαν μέ περιεχόμενον, ὅπερ καταλλήλως ἀναπτυσσόμενον ἤσκει μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπί τῆς ἠθικῆς καί ψυχικῆς διαπλάσεως τῶν μουμένων.

Αἱ ἑορταί τῆς μύσεως, εἰς τό μέρος τοῦτο, ἐλάμβανον χώραν ἀκριβῶς κατά τήν ἑναρξιν τῆς θερινῆς τροπῆς τοῦ ἡλίου, τόν ἑορτασμόν τῆς ὁποίας καί ἡ ἡμετέρα Ὀργάνωσις (*) ἔχει καθιερώσει. Καί τό γεγονός τοῦτο δέν εἶναι ἄμοιρον σημασίας. Οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι σοφοί ἐξέτιμων τά μεγάλα φαινόμενα τῆς Φύσεως καί ἐσπούδαζον βαθέως τήν σπουδαιότητα τῆς ἀσκουμένης ἐπίδράσεως τοῦ ἡλίου ἐπί τῆς γῆς. Ἐγνώριζον οἱ ἱεροί ἐκεῖνοι ἄνδρες τήν μυστικήν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλιακοῦ φωτός ἐπί τῆς ψυχῆς τῆς γῆς κατά τήν ἑναρξιν τῶν 4 ὥρων τοῦ ἔτους, καί τότε ἐτέλουν τελετάς καί ἱεουργίας, ρυθμίζοντες οὕτω τās ἐνεργείας των πρὸς τās μεγάλας ἁρμονίας τῶν φυσικῶν φαινομένων. Ἴδου τό μέγα μυστικόν τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὁπαδῶν τῆς Μυστηριακῆς Σοφίας. Διά τῆς ἐρεῦνης καί μελέτης τῶν ἀναλλοιώτων νόμων τῆς Φύσεως. Διά τῆς ἐναρμονίσεως ὄλων τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἀνθρωπίνης ἀτομικότητος πρὸς τās ἀπαιτήσεις τῶν νόμων τούτων ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀπόκτησις μιᾶς ἀσφαλοῦς καί ἀσαλεύτου Γνώσεως. Αὕτη πάλιν ὑπαγορεύει τήν ἀρετήν, ἥτις καί μόνη καθορίζει τούς καταλληλοτέρους νόμους τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, διά τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων καί μόνο ἀπολαμβάνει ὁ θνητός τά θέλγητρα καί τήν χαράν τῆς ζωῆς.

Ἴδου, φίλοι συνεκδρομεῖς, τί ἐτελεῖτο τό πάλαι ἐνταῦθα. Ἴδου τί, περὶ τοῦ, ἐδιδάσκετο καί τί ἐλατρεύετο. Οἱ σοφοί ἐκεῖνοι Μῦσαι ἐπεδίωκον ὅπως ἄρθωσιν εἰς τήν πνευματικὴν ἐντέλειαν καί δημιουργήσωσι εἰς τό περιβάλλον τοῦτο, κατ' ἀπομίμησιν τοῦ οὐρανοῦ Ὀλύμπου, κοινωνίαν ἀνθρώπων, σοφῶν, ἰσχυρῶν καί μακάρων, ὡς εἶναι οἱ κάτοικοι τοῦ Ὀλύμπου τῆς ἐλληνικῆς πίστεως. Φαίνεται δέ ὅτι ὑπῆρχεν ἐποχή, καθ' ἣν ἐπετεύχθη τό τοιοῦτον, καί ἐντεῦθεν ἡ ὀνομασία τοῦ Ἱεροῦ τόπου ἐνθα ζενοζόμεθα.

Τερματίζω τήν ὁμιλίαν μου ταύτην μέ τήν θερμὴν εὐχὴν, ὅπως πάντες αἰσθανθῶμεν τήν ἀγαθὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ὀλυμπίου τούτου περιβάλλοντος. Εἶθε ἡ ἄδολος χαρὰ καί ἡ πνευματικὴ ἰσχύς γίνωσιν ἀχώριστοι σύντροφοι τῆς ζωῆς μας.

(*) Ἀρχαιοφίλος Ὀμιλος Ἐκδρομῶν.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΣΜΟΥ

ΓΙΟΓΚΑ

Ἀπό τὴν Βιβλιοθήκη τοῦ ἐν Ἑλλάδι Τμήματος τῆς Θ. Ἐταιρίας

ΔΕΝ θά εἶναι εὐκόλον, εἰς τό προκείμενον θέμα, νά ἀποφευχθῆ μία σύντομη ἀνασκόπησις τῆς ἰνδικῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας, ἡ ὁποία μέ τὴν ἐξαιρετικὴν τῆς ιδιότητά, νά συμπλέκεται ἀνέκαθεν μέ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἔχει κυριαρχήσει τῶν αἰώνων καὶ φθάνει μέχρις ἡμῶν ὄχι πλέον ὡς λαμπρὸν μνημεῖον διανοητικῆς παραγωγῆς συλλογισμῶν καὶ συμπερασμάτων, ἀλλ' ὡς μοναδικὴ μορφή ἀποκρυσταλλωμένη, ὡς φάρος παμεγγίστων ὁλκῆς, ἰκανὸς νά φωτίσῃ κάθε ἀνθρώπινη σκοπία – Σύνολον ἀσαλεύτων νόμων, γίνεται πειραματικὴ Ἐπιστήμη. Παύει ὡς Φιλοσοφία νά εἶναι θέμα ἀκαταμαχῆτου δοξασίας ἢ ἀποτέλεσμα εὐκαταπέιστου ἀποδείξεως. Ὑπερβαίνει τὰ ὅρια αὐτά, καὶ νέος, εὐρύτατος ὀρίζων ἀνοίγεται, ὁ τῆς διαισθήσεως. Γίνεται ἐμπνευσις καὶ προαγωγή τοῦ ἀνθρώπου, συνειδητῆ κατάστασις, πραγματικὴ ἠθικὴ, ζωὴ τῆς ζωῆς του, ὕπαρξις τῆς ὑπάρξεως του. Γίνεται πείρα ζωῆς ἀληθείας. Αὐτὸ εἶναι, εἰς τὴν ὁλότητά της, ἡ ἐσωτερικὴ ἰνδικὴ φιλοσοφία.

Καὶ τώρα, τό μεγάλο πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου! Ἡ φύσις του, ἡ θέσις του ἐν τῷ σύμπαντι, ἡ παγκοσμία ἀρχὴ τῆς Ὑπάρξεως – αὐτά τὰ σημεῖα θά μᾶς ἀπασχολήσουν, ὡς ἀναπόσπαστα τοῦ θεματός μας καὶ ὡς εἰσαγωγή εἰς αὐτό. Καὶ τέλος, ποῖα αἱ δυνατότητες τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος: Πῶς δύναται ὁ ἀνθρωπος νά πιστοποιήσῃ, ἐπὶ τῆς Γῆς ὧν, τὴν ὕπαρξιν τῶν μεταφυσικῶν πραγματικότητων καὶ πῶς, ἐπὶ τῆς Γῆς διατελῶν, δύναται ὁ ἀνθρωπος νά γίνῃ Θεάνθρωπος.

Τὸ αἶνιγμα Ἄνθρωπος

Ἀπὸ μυθικῶν χρόνων, εἰς κάθε δυνατό κῦμα πολιτισμοῦ ποῦ διήλθεν ἀπὸ τὸν ὠκεανὸ τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ ἀνθρωπος ἐστεκεν ὡς τὸ αἶνιγμα, ἢ Σφιγγα, ὡς τὸ μεγάλο πρόβλημα πρὸς λύσιν. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλη ἡ προσπάθεια τῆς βαθείας ἐρεύνης ἐστράφη περίξ αὐτοῦ καὶ ἐντὸς αὐτοῦ. «Γνῶθι σαυτὸν» ἔλεγε τὸ Σωκρατικὸν ἀπόφθεγμα, «γνῶθι σαυτὸν» ἦτο ἐγγεγραμμένον (χαραγμένον) εἰς τὰ ἀρχαιότατα τεμένη τῶν παλαιῶν μυστηρίων. Ἀλλὰ μέχρι ποίου σημείου ἐλύετο τὸ πρόβλημα; Δέν εἶναι πλέον ἀπορία. Ὅπου τὸ τέρμα τῆς ἐννοίας τοῦ φωτισμένου κλασσικοῦ φιλοσόφου, ἐκεῖ ἡ εἰσοδος τῆς στενωποῦ τοῦ Μύστου. Ἡ πολύπτυχος καὶ δύσβατος δίοδος: «στενὴ ἢ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα πρὸς τὴν ζωὴν», λέγει ὁ Κύριος: ἡ ἄγουσα ὁμως ἀσφαλῶς πρὸς τὸ πραγματικὸν τέμενος ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἐσωτερικὴν φλόγα, πρὸς τὸ Φῶς τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας, πρὸς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Μέ ὄρους ἴσως ἐπιστημονικωτέρους, ἡ ὁδός ἡ ἀγούσα πρὸς τὸ ἀρχικὸν αἰώνιον Στοιχεῖον τῆς Ὑπάρξεως, πρὸς τὴν κοσμικὴν Δύναμιν, πρὸς τὸ Κέντρον.

Τὸ σῶμα ὑπόκειται εἰς μεταλλαγάς, ὡς γνωστὸν, αἱ ὁποῖαι ὁμως διαπιστώνονται ἀπὸ ἄλλο τι στοιχεῖον ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, σχετικῶς ἀμετάβλητον. Διότι, ἵνα μία κίνησις σημειωθῇ, πρέπει ὁ παρατηρῶν, ἀναγκαστικῶς, νὰ εὐρίσκειται ἢ ἐν ἀκίνησίᾳ ἢ τουλάχιστον νὰ κινῆται μὲ διαφορετικὸν ρυθμὸν. Συνεπῶς, ἐάν καὶ ὁ νοῦς μας ἠλλαζε κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ τὸ σῶμα, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ἡ διαφορά. Ἐξ οὗ προκύπτει ὁ νόμος τῆς σχετικότητος, ὅστις διέπει ὅτι γνωρίζομεν. Τίποτε δὲν γίνεται ἀντιληπτὸν ἄνευ ἀντιθέσεως.

Ἡ ἀντίληψις ἑνὸς ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου ὀφείλεται ἐπίσης εἰς μίαν διαδοχὴν μεταλλαγῶν, προβαλλομένων εἰς τὸ ὑποκειμενόν, τὸ ὁποῖον ἀντιλαμβάνεται. Αὐταῖ δὲ αἱ μεταλλαγαὶ συστηματικῶς συνδέονται ἀναμεταξὺ τῶν ὑπὸ τῆς συνειδητότητος. Ἄνευ αὐτῆς τῆς συνοχῆς, ἢ συνειδητῆ κατάστασις τοῦ ὑποκειμένου δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προσλάβῃ τίποτε. Ὅλα ὅσα προσπίπτουν εἰς τὴν ἀντίληψιν, ἀλληλοσυνδέονται καὶ διατηροῦνται ἐντὸς τῆς μνήμης. Ἡ νόησις συνεπῶς, μὲ τὴν εὐρυτάτην τῆς σημασίαν, εἶναι τὸ ἄλλο τμῆμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον σημειώνει καὶ κατατάσσει καὶ πιστοποιεῖ ὅλας τὰς φυσικὰς παρατηρήσεις. Ἡ πρώτη, λοιπόν, σαφὴς διάκρισις εἰς τὸν ἀνθρώπον εἶναι ἡ διάκρισις μεταξὺ σώματος καὶ νοήσεως ἢ σώματος καὶ ψυχῆς – διάκρισις, προκύπτουσα ἀπὸ τὸν διάφορον τρόπον τῆς ἐνεργείας ὕλης καὶ πνεύματος, χωρὶς ν' ἀμφισβητῆ τις τὴν ἐνιαίαν βάσιν τῶν.

Ἡ νόησις

Ἡ νόησις, ἐπίσης, δὲν παραμένει στάσιμος. Ὑφίσταται καὶ ἐκεῖνη παραλλαγάς. Τὰ πάθη τὴν διαταράσσουν ἐξακολουθητικῶς. Ποικιλία ψυχικῶν καταστάσεων ἀλληλοδιαδέχονται ἢ μία τὴν ἄλλην. Ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον ἢ διανόησις οξύνεται ἢ ἀμβλύνεται. Αἱ δυνάμεις τῆς ἐμφύτου ἀντιλήψεως κυμαίνονται. Τέλος, ἡ συνειδησις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν διευκρινίζεται ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. καὶ ἀφοῦ αἱ ἄνω μεταβολαὶ μᾶς εἶναι γνωσταὶ καὶ μᾶς γίνονται ἀντιληπταί, πρέπει ἀπαραίτητως πέραν τῆς νοήσεως νὰ ὑπάρχει τι τὸ πλεόν σταθερόν. Καὶ ὑπάρχει: Τὸ πνευματικὸν στοιχεῖον, τοῦ ὁποῖου τὰ χαρακτηριστικὰ εἶναι ἡ θυσία, δηλ. ἡ ἀγάπη καὶ ἡ αὐταπαρνήσις, ὡς καὶ ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἀρεταί, αἱ ὁποῖαι χωρίζουν κατ' οὐσίαν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τὸ ζῶον. Μία ἀνάλυσις ὁμως τῆς πνευματικῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου μᾶς ἀποδεικνύει, ὅτι καὶ αὐτὴ ὑπόκειται εἰς μεταβολάς. Διότι ἡ πνευματικότης δύναται νὰ αὐξηθῇ σὺν τῷ χρόνῳ. Δύναται ν' ἀναπτυχθῇ τις ἐν τῇ αὐταπαρνήσει καὶ τῇ ἀγάπῃ, καλλιεργῶν τὰς ἄνω ἀρετάς. Ἡ μεγάλη εὐδαιμονία, ἡ ὁποία κάποτε μᾶς καταλαμβάνει, τὴν ἐπομένην στιγμὴν μᾶς ἐγκαταλείπει. Καὶ ἀσφαλῶς ἀντιλαμβανόμεθα αὐτάς τὰς διαφορετικὰς καταστάσεις. Ἄρα ὑπάρχει ἀκόμη ἄλλο σημεῖον ἀμετάβλητον, δυνάμενον νὰ ἐπιθεωρῇ. Καὶ τῷ ὄντι: πέραν τῆς πνευματικῆς φύσεως, ὑπάρχει γνώμων, ὅστις ἀντιλαμβάνεται

τάς μεταστροφάς τῶν ἀνωτέρων σφαιρῶν τῆς ὑπάρξεώς μας. Αὐτό εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἀνθρώπου, τὸ πραγματικόν «Εἶναι», ὁ μοναδικὸς μάρτυς ποῦ ἀναγράφει καὶ κατατάσσει καὶ πιστοποιεῖ πάσας τὰς διακυμάνσεις τοῦ πνεύματος καὶ τῆς νοήσεως καὶ τοῦ σώματος.

Ὡστε, ἡ ἄμεσος ἀνάλυσις τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος μᾶς παρουσιάζει τέσσαρας παράγοντας: σῶμα, νοῦν, πνεῦμα καὶ «Εἶναι», μέ κέντρον καὶ γνήσιον ὑποκειμενον τὸ «Εἶναι», τοὺς δὲ λοιποὺς ὡς ἀντικείμενα αὐτοῦ. Ὅλοι, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἴμεθα εἰς θέσιν νά αισθανθοῦμε τὴν ἐνέργεια τῶν διαφόρων αὐτῶν παραγόντων. Ἀλλὰ ὁ εἰλικρινῆς μαθητῆς, ὁ καὶ προικισμένος μὲ τὰς ἀπαιτουμένας ἰκανότητας, δύναται διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς νά διαπιστώσῃ ὁ ἴδιος τὰ πράγματα αὐτά – δύναται νά χωρίσῃ τοὺς διαφόρους παράγοντας, ἀποσυρόμενος ἀλληλοδιαδόχως, ἐν πλήρει συνειδητότητι, εἰς τὰς ὁλονέν ἀνωτέρας ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι τὸν ἀποτελοῦν. Ἡ διαδικασία δὲ αὕτη, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τὸ χωρίζον τὸ ἀμετάβλητον κέντρον τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ διάφορα μεταβαλλόμενα προβλήματα του, καλεῖται ἔκστασις. Διὰ τῆς ἐκστάσεως ὁ μύστης τῶν τοιούτων ὑπερόχων καταστάσεων δύναται, ἀφήνων προσκαίρως τὸ σῶμα του, νά ἀντλή πείραν καὶ γνῶσιν ἀπὸ τὰς ὑπερφυσικὰς σφαίρας τῆς Φύσεως. Ὅσοι ἐφθασαν ἐκεῖ μᾶς διαβεβαιοῦν, ὅτι πρόκειται περὶ ἀπτής πραγματικότητος.

Κίνησις τὸ Σύμπαν

Εἶναι βασικὴ ἀλήθεια, ἡ διαβεβαίωσις ὅτι τὸ Σύμπαν ἂν καὶ ἀντικείμενον τῆς παρατηρήσεώς μας καὶ τῆς ἀντιλήψεώς μας, δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ κινήσεις καὶ μόνον κινήσεις, καὶ συνεπῶς τὰ ἀντικείμενα αὐτά καθ' ἑαυτὰ ὑφίστανται σχετικῶς πρὸς τὴν συνειδησιν, ἣν ἔχομεν. Κατ' ἀκολουθίαν, αἱ ἀξίαι τῶν ἀντικειμένων ἀποδίδονται καὶ προσδιορίζονται ἀπὸ ἡμᾶς αὐτοὺς, μεταβαλλομένου δὲ τοῦ ρυθμοῦ ἐντός μας, ἀλλάζουσι καὶ ὅλα γύρω μας, μέχρις ὅτου φθάσωμεν τὸ σημεῖον τοῦ Ἀπολύτου, ὅπου τίποτε δὲν «γίνεται», ἀλλὰ τὸ πᾶν «ὑπάρχει».

Ἀλλὰ κάθε κίνησις εἶναι καὶ ἀποτέλεσμα μιᾶς δυνάμεως. Αὐτὸ τὸ διαπιστώνομεν εὐρέως εἰς τὴν αὐτοπαρατήρησιν καὶ μελέτην τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ κατ' ἀνιούσαν ἀναλογίαν τὸ ἐπεκτεινομεν καὶ εἰς τὸ Σύμπαν, διότι «ὅπως ἄνω, οὕτω καὶ κάτω», λέγει ὁ Νόμος, καὶ συνεπῶς ὁ Μικρόκοσμος δύναται νά διαμορφώσῃ συμπεράσματα διὰ τὸν Μακρόκοσμον – Μία Δύναμις, ἡ ὁποία, ἐνεργοῦσα ὑπὸ διαφόρους νόμους, ἐπιφέρει διαφορετικὰ ἀποτελέσματα. Ὅλοι αἱ κινήσεις τοῦ Σύμπαντος προέρχονται ἀπὸ μίαν καὶ μόνην Δύναμιν. Καὶ μᾶς δίδονται ἀμέσως αἱ δύο μεγάλαι ἀπόψεις τοῦ Σύμπαντος Κόσμου: ἡ ἀποψις τοῦ Ἀπολύτου ἐν τῇ παρουσίᾳ τῆς Δυνάμεως καὶ ἡ ἀποψις τοῦ σχετικοῦ ἐν τῇ κινήσει μὲ τὰς μυρίας ἐκφάνσεις. Ἡ Δύναμις εἶναι τὸ μόνον αἷτιον τοῦ Σύμπαντος, ἡ κίνησις εἶναι ἡ ἀπόρροια, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα. Ἡ ἐν λόγῳ Δύναμις ὠνομάσθη Θεός, ὠνομάσθη Βράχμα, Ἀρχικόν Αἷτιον, Νόμος, Ζωή, Ἀλήθεια, Διάνοια καὶ μέ ἀπειρίαν ἄλλων ὀνομάτων ἀπὸ τὰς προσκυνούσας τὸ θάμβος τῆς Ἀνθρωπότητος. Τὸ γεγονός δὲμως παραμένει ἐν, ὅτι αὐτὴ ἡ Δύναμις

παράγει τὰ πάντα καί, οὔσα ἀδιάσπαστος αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ὡς ἀδιαίρετον ὅλον ἐνυπάρχει εἰς πᾶσαν τὴν διαβάθμισιν τῆς ἐκδηλώσεώς Της, ἀπὸ τὴν ἀπλουστερὰν μορφήν τῆς ὕλης, ἕως τὴν εὐρείαν συνείδησιν. Ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἡ βασικὴ ἔννοια τῆς συνοχῆς καὶ ἐνότητος τοῦ Σύμπαντος Κόσμου. Κέντρον, λοιπόν, ὁ Θεός, ἡ Διάνοια, τὸ ἀποτέλεσμα ἢ πλάσις ὡς Θεία διανόησις Του. Ἡ παγκόσμιος δὲ ἐκπόρευσις, ὁ μέγας Ρυθμός, τὸ αἰώνιον Γίγνεσθαι, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Ἀπόλυτον. Καὶ συντελεῖται τὸ μυστήριον τῆς Δημιουργίας.

Ἡ ἐνότης εἰς τὴν ζωὴν

Ἡ προκαταρκτικὴ αὐτὴ πίστις, ἀποτέλεσμα τῆς θεωρητικῆς μελέτης, συνοψίζεται εἰς τὰ ἐξῆς κύρια σημεῖα: 1ον) μίαν μόνον Ἀλήθεια εἰς τὸ Σύμπαν – Ἀλήθεια, τῆς Ὅποίας πᾶν τὸ ὑπάρχον δὲν εἶναι παρὰ φαινομενικὴ ἐκδήλωσις. 2ον) Τὸ ἀμετάβλητον ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὁμοούσιον πρὸς τὸ Πᾶν. 3ον) Ὁ σκοπὸς τῆς Ζωῆς, ἡ πραγματοποιήσις δι' ἔργων αὐτῆς τῆς οὐσιώδους ταυτότητος.

Ὁ τρόπος δὲ, τὸ μέσον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἄνω σκοποῦ, τοῦ μοναδικοῦ σκοποῦ, δηλαδὴ τῆς συγχωνεύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου «Εἶναι» μὲ τὸ παγκόσμιον «Εἶναι», ἐγκεῖται εἰς τὴν πρόοδον πρὸς τὴν «Ἐνότητα» ἢ Γιόγκα. Εἶδομεν, ὅτι ὁ παγκόσμιος Νόμος εἶναι ἐνέργεια, δρᾶσις. Ἡ δρᾶσις ἐπομένως εἶναι κάτι τὸ ἀπολύτως συναφές μὲ τὴν ὑπαρξιν. Ἀφοῦ λοιπόν δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπάρχωμεν ἄνευ τῆς ἐνεργείας, ἀκόμη ὀλιγώτερον δυνάμεθα νὰ ἐξελιχθῶμεν ἄνευ αὐτῆς. Συνεπῶς, αὐξήσις προϋποθέτει ἐνέργειαν.

Εἶδομεν, ἐπίσης, ὅτι ἡ ποικιλία δὲν ὑφίσταται αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ διάφορα πεδία τῆς ἐκδηλώσεως διὰ μέσου τῆς ὕλης. Ἴνα δὲ φθάσῃ τις εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ἐνότητος, πρέπει ἀπαραίτητως νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ τὴν συνείδησίν του ἢ αἰσθησις τῆς ποικιλίας αὐτῆς, τῆς ἐκδηλουμένης τοῦτ' ἐστὶ ζωῆς. Ἐν ἄλλοις, πρέπει νὰ ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν κάθε συναίσθημα ἐγώτητος. Ὅρος, λοιπόν, ἀπόλυτος τῆς προόδου εἶναι ἡ πλήρης ἀνιδιοτέλεια, ἡ ἀπογύμνωσις τοῦ «Ἐγὼ» ἀπὸ κάθε σκέψιν καὶ συναίσθημα καὶ πράξιν γύρω ἀπὸ τὸ ἄτομόν μας. Ὁ ἐγώισμός, τὸ ἐνστικτον τῆς χωριστικότητος, δὲν εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἀκριβῆ θέσιν τοῦ Ἀνθρώπου ἐν τῷ Σύνπαντι, αὐτὸ δηλ. ποῦ κυρίως ζητεῖ ὁ εἰλικρινῆς ἐρευνητῆς τοῦ Ὑπερκόσμου. Ὁ ἐγώισμός παρουσιάζει μόνον τὴν πρόσκαιρον θέσιν μας εἰς τὰς σφαῖρας τῆς πολυμορφίας καὶ τῆς διαφορότητος. Διὰ νὰ φθάσωμεν ὁμως εἰς τὸ κεντρικόν σημεῖον, πρέπει νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ ἰδέα τῆς διαχωρίσεως. Ὁ ἐγώισμός γεννᾷ τὴν ἐπιθυμίαν: τὸ ἓνα ἀναπόσπαστον τοῦ ἄλλου. (Δὲν φαντάζομαι νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ, ὅτι αἱ ἄνω καταστάσεις ἐκλαμβάνονται εἰς τὴν εὐρυτάτην φιλοσοφικὴν καὶ ψυχολογικὴν των ἀπόδοσιν). Καὶ τὸ ἐπιθυμεῖν συνενώνει τὸν ἀνθρώπον μὲ τὴν ποικίλην ἀντικειμενικότητα καὶ τὸν δεσμεύει εἰς τὸν κύκλον τῶν ἀναγεννήσεων καὶ τῶν θανάτων. Ἡ ἐπιθυμία εἶναι τὸ συναίσθημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τυφλώνει τὴν διάκρισιν καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς ἀπατηλό-

τητος, όπου όλα έκλαμβάνονται λανθασμένα – τὸ βασιλείον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν ὀρατὸν κόσμον – τὸν ἀδιέξοδον αὐτὸν λαβύρινθον τοῦ «χρόνου» καὶ τοῦ «χώρου», ὅπου τὸ κάθε «τ ο ὕ τ ο » διαφέρει ἀπὸ τὸ κάθε «ἐ κ ε ἶ ν ο » . Συνεπῶς τὸ Ἐπιθυμεῖν πρέπει νὰ ἐξαφανισθῆ, ἐὰν θέλῃ τις διακαῶς νὰ γνωρίσῃ τὴν Ἀλήθειαν καὶ νὰ κατακτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἡ πρόοδος, λοιπὸν, διὰ τῆς πράξεως, ἄνευ ἐγωῖσμοῦ, ἄνευ ἐπιθυμίας, εἶναι ἡ διπλῆ καὶ ἀπαραίτητη προϋπόθεσις τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ βαινόντος πρὸς τελειοποίησιν – ἡ ὀρθὴ τοῦτ' ἐστὶν ἐξέλιξις διὰ μέσου τῆς ἐνεργείας, ἡ ὅποια ἀπαλλάσσει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν, τὴν ἄγνοιαν τοῦ μοναδικοῦ γεγονότος, τῆς μόνης πραγματικότητος, ὅτι μία εἶναι ἡ Ἀλήθεια καὶ ὅτι αὐτὸ τοῦτο εἶναι οὐσιωδῶς καὶ ὁ Ἄνθρωπος. «Εἶσαι αὐτό! Ὡ δυστυχισμένε Σκλάβε τῆς πλάνης σου, νεκρὲ, πού κλαῖς τοὺς νεκρούς σου εἰς τὴν ἔρημον τῆς ζωῆς. Εἶσαι κατ' οὐσίαν ὁ Θεός. Ἐὰν σοῦ ἦτο δυνατόν νὰ χαράξῃς αὐτὴν τὴν Ἀλήθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, θὰ ἐβλεπες νὰ συντριβῶνται μόνοι τους, ἕνας πρὸς ἕναν, οἱ ἀπατηλοὶ περιορισμοὶ πού ἐπιφέρουν τὴν θλίψιν σου, καὶ τὰς ταλαιπωρίας σου, ἡ ἄγνοιά σου εἶναι τὸ αἷτιον τοῦ ἐγωῖσμοῦ σου, ὁ ἐγωῖσμός σου τὸ αἷτιον τῆς δυστυχίας σου. Ὅταν θὰ πραγματοποιηθῆ ἐντός σου τὸ «αὐτοῦσιον», τότε καὶ μόνον τότε, τέλειε ἄνθρωπε, θὰ δύνασαι νὰ εἰπῆς, ὅπως ὁ Χριστός, «Ὁ Πατὴρ μου καὶ Ἐγὼ εἴμεθα ἕν». Ἐὰν δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπός, τὸν ὁποῖον σοῦ ὑποδεικνύει ὁ Διδάσκαλος, πρὸς τί λοιπὸν λέγει εἰς σέ καὶ εἰς ὅλους τοὺς συνανθρώπους σου «Ἐστὲ τέλειοι», ὡς ὁ Πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι»;

Κατανίκησις τῆς ἀγνοίας

Αὐτὴν τὴν ἄγνοιαν ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος νὰ καταπατήσῃ, ἵνα γίνῃ ἐν μετὰ τοῦ ὄλου. Καὶ νικᾶται ἡ ἀγνοια αὕτη διὰ τῆς εὐρύνσεως τῆς συνειδήσεως. Τοῦτο ἀκριβῶς σημαίνει ἡ αὐξήσις τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ ζῶον καὶ τὸ ζῶον ἀπὸ τὸ φυτὸν παρὰ μόνον διὰ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐξελίξεως τοῦ στοιχείου τῆς συνειδήσεως. Ἡ Θεότης εὐρίσκειται κρυμμένη καὶ ὑπνώττουσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς ψυχρᾶς πέτρας, μᾶς διδάσκουν. Αφυπνισατέ την, βῆμα πρὸς βῆμα, καὶ ἐν τῇ ἐξελίξει της, ἀπολύτως ἀμετάβλητη κατ' οὐσίαν ἀλλὰ ἐκδηλουμένη διὰ διαφορῶν μέσων κατ' ἀνιούσας κλίμακα πρὸς τὴν τελειότητα, θὰ πιστοποιήσετε τὴν μεταμόρφωσιν τῆς πέτρας εἰς φυτὸν, τοῦ φυτοῦ εἰς ζῶον, τοῦ ζώου εἰς ἄνθρωπον, τέλος τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Ἀνθρώπου εἰς Ἄγγελον, εἰς Διδάσκαλον, εἰς Χριστόν. Καὶ ἡ μεγαλειώδης Ἱεραρχία ἐξακολουθεῖ πέραν κάθε ἐφικτῆς συλλήψεως τῶν οὐτιδανῶν ἀντιλήψεων μας, μέχρι τοῦ Θρόνου τῆς ἀπάτου Θεότητος, ὀλοκληρωτικῶς ἐκδηλουμένης. Τοιοῦτοτρόπως, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἡ πρόοδος δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ ἡ βαθμιαία ἀπολύτρωσις, ἡ ἀνάπτυξις τῆς Θείας Ἰσχύος, ἡ ἐνυπάρχουσα ἀκεραία ὡς καὶ λανθάνουσα, εἰς κάθε δημιουργηθεῖσαν μορφήν. Αὐτὸ σημαίνει ὁ ὅρος «ἐξέλιξις», καὶ εἶναι ἡ λογικὴ ἐξακολουθήσις, ἡ δευτέρα πράξις τῆς Θείας Δημιουργίας, τὸ ἀπαραίτητο ἀποτέλεσμα τῆς καθόδου

τοῦ Πνεύματος, διὰ τῆς ὁποίας «ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ», διὰ τῆς ὁποίας τὸ μοναδικόν καὶ παγκόσμιον «Ὄν» μυστηριωδῶς περιετυλίχθη μέχρι τοῦ σημείου νὰ παραγάγῃ τὴν ὑστάτην πλάνην, τὸ φυσικόν ἐπίπεδον, διαφοροποιούμενον κατὰ φοράν καὶ στάδια ἀντίστροφα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀκολουθεῖ ὡς «Ἐγὼ» πλέον τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἀπορροφάται ὑπὸ τῆς πρωταρχικῆς Ἀρχῆς. Ἡ ἄνω δὲ ἐξελίξις ἀποκτάται εἰς ὅλας τὰς διαβαθμίσεις τῆς ἀπολυτρωτικῆς αὐτῆς κλίμακος πρὸς τελειοποίησιν, διὰ τῆς ἐνεργείας. Ἡ δρᾶσις καὶ ἡ ἀντίδρασις προκαλοῦν τὴν ἐκδήλωσιν ὅλων τῶν ἐν λανθανούσῃ καταστάσει σημείων τῆς ὑπάρξεώς μας. Μήπως καὶ αὐταὶ αἱ αἰσθήσεις μας δέν ἀνεπτύχθησαν ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων; Ἡ ἐπιστήμη παραδέχεται, ὅτι ἡ λειτουργία δημιουργεῖ τὸ ὄργανον, καὶ ὅταν παύσῃ ἡ λειτουργία τὸ ὄργανον ὑπόκειται εἰς ἀτροφίαν. Ἡ δρᾶσις, ἐπομένως, εἶναι ἀπαραίτητος, καὶ ἀφοῦ ἀναγνωρίζομεν πλέον, ὅτι κάθε μεταγενεστέρα πρόοδος, πέραν τῆς καταστάσεως τῆς ἀτομικότητος, πρᾶξει νὰ τείνῃ οὐχὶ πρὸς τὴν διαφορὰν, ἕπως εἰς τὰ κατώτερα βασίλεια, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐνότητα, τότε ἡ δρᾶσις αὐτὴ ὀφείλει ἀναγκαστικῶς νὰ συνυπάρχῃ μὲ τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τῆς ἐπιθυμίας ὡς φυσικὴ του συνέπεια.

Ἐξάγνισις

Αὐτὰ τὰ δύο στοιχεῖα θὰ ἔπρεπε, λοιπόν, νὰ συνδυασθοῦν ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου – στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται ὡς τελείως ἀντίθετα, δεδομένου, ὅτι ἡ πλειονότης τῶν ἀνθρώπων θέτει τὴν ἐπιθυμίαν ὡς ἀφετηρίαν τῆς ἐνεργείας καὶ εἰς περιπτώσιν, καθ' ἣν τὸ κίνητρον τοῦτο θὰ ἐξηφανίζετο, θὰ ἔπαυε καὶ αὐτὴ ἡ δρᾶσις. Ἀλλὰ ἡ ἄνω ἀντινομία πρέπει νὰ ἀναλυθῇ καὶ γενναῖα νὰ ἀποφασισθῇ διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ διαστολὴ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως πρὸς τὰς ὑπερόχους σφαῖρας τοῦ Σύμπαντος. Καὶ ἀναλόγως τοῦ τεχνήεντος χωρισμοῦ τῆς διπλῆς αὐτῆς κλειδῶς τῆς Σοφίας, θὰ ἀναπτύσσεται ὁ ἀνθρώπος, ὅπως αὐξάνει τὸ ἄνθος ὑπὸ τὰς θωπείας τοῦ Ἡλίου, χωρὶς κἂν ν' ἀπασχολῆται μὲ τὴν σκέψιν τῆς αὐξήσεως. Καὶ ἐδῶ ἐγκεῖται τὸ πρῶτον βῆμα κάθε ἐσωτερικῆς ἐφαρμοζομένης διδασκαλίας. Οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ ἡμῶν μᾶς διαβεβαιώνουν, ὅτι ἂν θέλωμεν νὰ πιστοποιήσωμεν μόνοι μας τὴν πραγματικότητα τοῦ Ὑπερκόσμου, τὰς ὑπερόχους ἀληθείας τοῦ Ἀπεῖρου, πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν συνειδησίμ μας, δηλαδὴ νὰ μεταφέρωμεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν συνειδητήν μας κατάστασιν εἰς τὰς ὁλονὲν ἀνωτέρας Ἀρχάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας συντελεῖται ἡ πολὺπλοκος φύσις μας. Καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦτο, πρέπει, διαμένοντες πλήρως ἐν τῇ δρᾶσει, νὰ ἐξαγνισθῶμεν τελείως ἀπὸ τὸ ρῦπος τοῦ Ἐγωῖσμοῦ, μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀποχρώσεως. «Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁψονται», εἶπεν ὁ Κύριος. Πᾶσα προσπάθεια θὰ ἀποβῇ ματαία, ἐξακολουθοῦν νὰ μᾶς διδάσκουν, ἐάν τὸ πρῶτο βῆμα τοῦτο, ἡ ἐ ξ ἄ γ ν ι σ ι ς , δέν συντελεσθῇ. Ἄνευ αὐτῆς, αἱ ἀνώτεροι σφαῖραι τῆς Φύσεως, θὰ μείνουν ἀεῖποτε ἄγνωστοι. Ναι, τὸ ἀστρικόν ἐπίπεδον δυνατόν νὰ κατανοηθῇ. Αὐτὸ ἄλλως τε συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς ἀπλοῦς ταχυδακτυλοουργούς

καί παρομοίου τεχνίτας, οἱ ὅποιοι συνηθέστατα, εἰς τὰς ἀνατολικὰς κυρίως χώρας, θεῶνται ἀνά τούς δρόμους, ἐπιδεικνύοντες τὰ πειράματά τους. Ἀλλά πραγματικός Φιλόσοφος, πραγματικός Μύστης δέν δύναται τις νά γίνη ἂν δέν προβῆ εἰς τόν καθαρμόν τῆς φύσεώς του διὰ τῆς παντελοῦς ἐξοστρακισέως τῆς «Ἐγώτητος» καί τῆς ἀνιδιοτελοῦς δράσεως. Καί οὕτω βαίνων ὁ ἄνθρωπος πρὸς τόν δρόμον τῆς τελειοποιήσεως, βαθύτατα ἀπορροφημένος ἀπό τὴν ἰδέαν τῆς ἐνότητος, ἀνέρχεται συνειδητὰ, διαδοχικῶς, ἀπό κόσμον εἰς κόσμον μέχρι τοῦ ἀσυλλήπτου. Μετὰ τὸ ἀστρικόν καί τὸ κατώτερον νοητικόν πεδίων τῆς συγκεκριμένης σκέψεως, ἀρχεται ἡ μεγάλη ἀνάβασις διὰ τῆς ἀφηρημένης σκέψεως, ἀρχεται ἡ μεγάλη ἀνάβασις διὰ τῆς ἀφηρημένης σκέψεως, ἡ εἰσοδος πρὸς τὸ Ὑπερπέραν. Ἡ διδασκαλία καί ἡ δρᾶσις, ἡ πρόσληψις καί ἡ ἀπόδοσις γίνεται πλέον ἐν τῇ ἀφηρημένῃ ἐννοίᾳ. Μορφή δέν ὑπάρχει. Ἰδέαι εἶναι ὁ ἀντικειμενικός κόσμος τῆς μεταφυσικῆς πραγματικότητος. Διότι Διάνοια ὁ Θεός καί ἀπόρροια Διανοίας τὸ θαῦμα τῆς Δημιουργίας Του. Εἰς τὸ ἐπίπεδον αὐτὸ τῆς ἀφηρημένης σκέψεως εὐρίσκονται τὰ ἀρχέτυπα τῶν πάντων, ὡς ἀφηρημένα ἰδέαι, αἱ ὁποῖαι προσλαμβάνουν μορφήν συγκεκριμένην ὅσον κατέρχονται ἐκδηλούμεναι πρὸς τὰ κατώτερα πεδία. Ἡ ἐπομένη ἀνάβασις πρὸς τὴν Θεϊαν Ἀποκάλυψιν εἶναι ὁ πνευματικός καθαρῶς κόσμος ἢ τὸ βουδδικόν πεδίων, ὅπου ἀποκτᾶται μία ταυτόχρονος ἀντίληψις τῆς ἐνότητος καί τῆς χωριστικότητος, τῆς ἀτομικότητος καί τοῦ ὅλου. Εἶναι ἀπεριγράφτος ἡ εὐδαιμονία τῆς καταστάσεως αὐτῆς, μᾶς λέγουν οἱ προπορευθέντες. Εἰς τὸ πεδίων αὐτὸ εὐρίσκεται ἡ βᾶσις τῆς πραγματικῆς ἀδελφότητος, ἡ κλείς τῆς ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Καί, τέλος, ὅταν ἡ ἀτομικὴ συνειδησις, ἀπηλλαγμένη ἀπολύτως ἀπὸ τὴν ἐπίκτητον εἰδικὴν συνειδησιν τοῦ φυσικοῦ, ἀστρικοῦ καί νοητικοῦ κόσμου, ἐπεκταθῆ μέχρι τῆς κορυφῆς, μέχρι τοῦ Νιρβάνα, ἐκεῖ γίνεται αὐτούσιος μὲ τὸ Κέντρον τοῦ Παντός. Ἐκεῖ ὁ Μύστης εἶναι ἀπολύτως ἀπολυτρωμένος τῆς διπλῆς ἀπατηλότητος τοῦ χώρου καί τοῦ χρόνου, ἡ ὁποῖα εὐρίσκεται εἰς τὰ ἐπίπεδα τῆς πλειονότητος καί ἡ ὁποῖα γεννᾷ τὴν θλίψιν. Ἐκεῖ συντελεῖται ὁ τέλειος ἄνθρωπος.

Αὕτη εἶναι ἡ ἀνοδος τῆς συνειδήσεώς μας, ἡ πλήρης ἀναγέννησις διὰ τῆς ἐξαγνίσεως, ἣτις διαγράφει τὴν ἀτραπὸν τῆς ἐξελιξεως – τὴν ὁδόν, τῆς ὁποίας στενὴ εἶναι ἡ πύλη καί τεθλιμμένη ἡ διόδος καί πολύμοχος ἡ διέλευσις, ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν Ζωὴν.

Οἱ Νόμοι τῆς Γιόγκα

Ἔως ἐδῶ παρουσιάσαμε, ἐν σκιαγραφίᾳ βέβαια, τὴν ἰδεολογίαν τῆς Γιόγκα, τὴν μεγάλην ἠθικὴν τῆς ἀποψιν. Ἀλλὰ ἡ Γιόγκα εἶναι καί Ἐπιστήμη, δηλαδὴ συστηματοποιημένη συλλογὴ νόμων, οἱ ὅποιοι, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ των, ἐπιδιώκουν ὠρισμένον ἀποτέλεσμα. Συστήματα ἀφορῶντα τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καί τείνοντα πρὸς σαφῆ σκοπόν: Διαιτητικὴ, Ἀσκήσις, Ἀναπνοή, ἔχοντα ὡς δεδοκιμασμένον ἀποτέλεσμα τὴν πλήρη ὑγείαν καί τὴν καθυπόταξιν τῆς ὕλης εἰς τὸ πνεῦμα – καί Συστήματα

ἀφορῶντα τὸ πνεῦμα: Αὐτοσυγκέντρωσις, Αὐτοδιαλογισμός, Ἐκστασις, μεῖς ἐπίσης ἀποτέλεσμα δοκιμασμένων, ἀπόσπασιν τοῦ νοῦ ἀπὸ τὴν ἀντικειμενικότητα γενικά, στροφὴν ἀπὸ τὰ ἔξω πρὸς τὰ ἔσω, ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια πρὸς τὰ ὑπερκόσμια, καὶ αὐτοβυθισμόν μέχρις ἐνώσεως μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐξαιρετικῆς αὐτῆς διαστολῆς, προσλαμβάνει ἡ Γιόγκα τοὺς νόμους τῆς Ψυχολογίας, τοὺς ἐφαρμοζομένους ὡς πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, εἰς ὅλα τὰ πεδία καὶ τὰ βασίλεια καὶ τοὺς χρησιμοποιεῖ λογικῶς εἰς τὴν ἐιδικὴν περίπτωσιν. Ἐνεκα τούτου ἡ Γιόγκα εἶναι προσιτὴ εἰς ὅλους, διότι εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἀνθρωπίνων δυνατοτήτων. Οἱ κανόνες τῆς πρὸς καθοδηγησιν τῶν μαθητῶν πάντα ὑπῆρξαν οἱ ἴδιοι καὶ θὰ παραμείνουν πάντα οἱ ἴδιοι εἰς κάθε ἐποχὴν, εἰς κάθε χώραν καὶ ὑπὸ οἰονδήποτε ὄνομα τιτλοφορεῖται ἡ ἐσωτερικὴ διδασκαλία. Διότι βασιζονται ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Ἀληθείας καὶ, ἀποκρυσταλλωθέντες διὰ μέσου μακροτάτου χρόνου, ἐφθασαν μέχρι ἡμῶν, φέροντες ἀσφαλεῖς ἐνδείξεις τοῦ σοφοῦ χειρισμοῦ αὐτῶν ἐκ μέρους τοῦ προπορευθέντος πλήθους τῶν πρεσβυτέρων ἀδελφῶν μας, ἐκείνων οἱ ὅποιοι κάποτε διήλθον τὴν ὁδόν, ἐντὸς τῆς ὁποίας καὶ ἡμεῖς ποθοῦμεν καὶ προσπαθοῦμεν νὰ εἰσέλθωμεν, καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς τὰ ὕψη, τὰ ὁποῖα καὶ ἡμεῖς θὰ φθάσωμεν ἀσφαλῶς μία μέρα.

Μία διακρίσις, ὁμως, εἶναι ἀπαραίτητη ὡς πρὸς τὴ Γιόγκα, ἀπὸ ἀπόψεως πρακτικῆς ἐπιστήμης: Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος τὴν ἐνδιαφέρει – ἀποκλειστικῶς διὰ καθωρισμένον σκοπὸν – δὲν χρονοτριβεῖ, οὔτε καὶ προσέχει τὰς διαφόρους θεωρίας τῆς ὑπάρξεως καὶ τὰ διάφορα σώματα αὐτῆς, τὰ διδασκόμενα ὑπὸ τοῦ ἀποκρυφισμοῦ, ὑποδιαίρεσις ἐξ ἄλλου ἀκριβεῖς, αἱ ὁποῖαι παρατίθενται πρὸς διασάφησιν καὶ πλήρη μελέτην τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ συγκροτήματος, τὸ ὁποῖον λέγεται «ἄνθρωπος».

Πράνα καὶ Πραδχάνα

Ἡ Γιόγκα ἐκλαμβάνει τὸν ἀνθρώπον ὡς ἀπαρτιζόμενον ἐκ δύο διαφορετικῶν μερῶν, ἐκ τῆς ζωτικῆς δυνάμεως «Πράνα» καὶ ἐκ τῆς ὕλης «Πραδχάνα». Δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς, τὸ Πράνα, ἐρμηνεύεται εἰς τὴν Γιόγκα γιὰ λόγους πρακτικοὺς πάντα καὶ συντομίας, καὶ ὡς Συνειδήσις καὶ ὡς Νοῦς. Πνεῦμα καὶ ὕλη, συνεπῶς, τὰ δύο κύρια σημεῖα, νοῦς καὶ σῶμα, καὶ περίξ αὐτῶν συγκεντρῶνει ἡ διδασκαλία τῆς Γιόγκα καὶ ἐντείνει ὅλας τὰς ἀποτελεσματικὰς προσπάθειάς της. Ἐνεκα τῆς ἄνω δυαδικῆς ἐκδοχῆς τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου θεωρεῖται ἡ Γιόγκα ὡς κλάδος τῆς Φιλοσοφίας Σάμκου, ἐν ἐκ τῶν ἐξ μεγάλων ἰνδικῶν φιλοσοφημάτων, τὰ ὁποῖα διεκδικοῦν τὴν προτεραιότητα τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως καὶ στέκουν ὡς κλεισὸν ὅλων τῶν μεταγενεστέρων περὶ ἀρχικῶν αἰτίων πονημάτων. Ἀλλὰ βαθυτέρως ἐξέτασις ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀποδεικνύει, ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως καθαρῶς φιλοσοφικῆς, ἡ Γιόγκα δὲν βασιζέται εἰς τὴν θεωρίαν τῆς δμαρχίας, ὅπως τὸ σύστημα Σάμκου, παρ' ὅλον, ὅτι ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως καὶ πρακτικῆς ἀνάγκης, εἰς τὴν ὁποίαν πολὺ ἀποβλέπει, μέγα μέρος τῆς Γιόγκα προέρχεται ἀπὸ τὴν Σάμκου.

Ἄλλά, ὕλη καὶ πνεῦμα διὰ τὴν φιλοσοφίαν τῆς Γιόγκα δὲν εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον οἱ δύο πόλοι, αἱ ἀντίθετοι φάσεις τοῦ Ἐνός. Κατόπιν λεπτοτάτης ἀναλύσεως τῶν σχέσεων μεταξύ πνεύματος καὶ ὕλης, προκύπτει σπουδαία συνάφεια, ὡς γεφύρωσις τῶν. Ὁ Μύστης τοῦ Ὑπερέραν βλέπει, ὅτι εἰς κάθε κόσμον θέτει ὁ Λόγος ἐπὶ τῆς ὕλης ὠρισμένην συγγένειαν ρυθμῶν, ἀντιστοιχοῦντων πρὸς ὠρισμένην κατάστασιν συνειδήσεως. Συνεπῶς, κάθε εἰδικὸς παλμὸς τῆς ὕλης, συνεπιφέρει καὶ εἰδικὴν μορφήν συνειδήσεως: δεδομένου, ὅτι χαρακτηριστικὸν τῆς συνειδήσεως εἶναι ἡ ἀλλαγὴ, μετὰ τὴν βεβαιότητα, φυσικά, ὅτι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὑπάρχει καὶ εἶναι ἀμετάβλητος ἐν τῇ βάσει τῆς, δηλαδὴ ὡς συνειδήσεις τῆς ὑπάρξεως, ὅλαι δὲ αἱ ἐνδιάμεσαι καταστάσεις αὐτῆς ὑπόκεινται εἰς μεταβολὴν, μέχρι τῆς πλήρους ἀνατάσεώς τῆς, χωρὶς ἡ ἐκάστοτε ἀλλαγὴ νὰ συνεπάγεται καὶ ἀλλαγὴν θέσεως ὅπως ἐν τῇ ὕλῃ.

Δὲν ὑπάρχει, λοιπὸν, ἀλλαγὴ συνειδήσεως, ὁσονδήποτε λεπτή, χωρὶς νὰ οικειοποιηθῇ κραδασμὸν τῆς ὕλης, καὶ τὸ ἀντίθετον: δὲν ὑπάρχει δόνησις τῆς ὕλης, ὁσονδήποτε ταχεῖα καὶ λεπτή, ἡ ὅποια δὲν συνδυάζεται μετ' ὠρισμένην μεταβολὴν τῆς συνειδήσεως. Ἐνεκα τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου τοῦ «Λόγου», τὸ ὁποῖον ἀντανακλᾷ εἰς τὴν πλάσιν τοῦ ἀτόμου, ἔνεκα τοῦ μέτρου τούτου τῆς Συνειδήσεως, παρέχεται εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ πιθανότης τῆς ἀνελιξεῶς του μέχρι τοῦ Λόγου.

Αἱ ἀντιστοιχίαι δὲ αὐταί, ὕλης καὶ πνεύματος, ἐν τῷ συνόλῳ, ἀποτελοῦν καὶ τὴν πλήρη κλίμακα τοῦ συστήματος Γιόγκα: μετ' σκοπὸν ὅπως εἴπομεν, ἀφ' ἑνός τὴν τελείαν καθυπόταξιν τοῦ σώματος διὰ τῆς αὐτοκυριαρχίας καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν διαστολὴν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν δυναμιότητων τοῦ πνεύματος.

Καθυπόταξις τοῦ ἑαυτοῦ

Εἰς τὴν συνήθη ἀντίληψιν τῆς ζωῆς μας, ὁ νοῦς, ὅπως τὸν ἔχομεν διαμορφώσει, θεωρεῖται ὡς ὁ μόνος ἀκριβῆς πνευματικὸς παράγων τῆς ὑπάρξεώς μας. Εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Γιόγκα τὸ πρῶτον συντελεστικὸν βῆμα εἶναι νὰ δυνηθῇ τις νὰ χωρισθῇ ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν νοῦν, ὡς εἶναι: «Φόνευσον τὸν καταστροφέα τοῦ πραγματικοῦ», μᾶς διδάσκουν, καὶ φαίνεται ἀκατανόητος ὁ συλλογισμὸς. Ἄλλὰ ἀπλῆ συγκέντρωσις ἐπὶ τῶν λόγων αὐτῶν θὰ μᾶς διευκρινίσῃ τὴν εὐλογον ἀνάγκην τῆς ἀπομακρύνσεως τῆς σκέψεως, ὡς προϊόντος τῆς ἀντίληψεως κατ' αἰσθησιν. Διότι ἀκριβῶς τὴν ὄρατὴν ἀπατηλότητα τοῦ ἐξωτερικοῦ τούτου κόσμου καὶ τὰς ἀναλόγους δεσμεύσεις πρέπει νὰ διαφύγωμεν, ἵνα συλλάβωμεν τὴν ἀόρατον πραγματικότητα. Ἐπομένως, «φόνευσον τὸν νοῦν» μετὰ τὰς ἀποκρυσταλλωμένας πλέον παραστάσεις καὶ τὴν συναρμοσολογίαν του. Ἐξ ἄλλου τὸ νοητικὸν σῶμα εἶναι ἀενάως κινούμενον, ἀκόμη καὶ μηχανικά, μετ' ἀφάνταστον ταχύτητα, προσλαμβάνον ἐξακολουθητικῶς ἐντυπώσεις καὶ ἀνταποκρινόμενον εἰς αὐτάς. Ἡ Γιόγκα ἀπαιτεῖ τὴν ἄρσιν ὅλων αὐτῶν τῶν δονήσεων καὶ τῶν μεταλλαγῶν. Ἀπαιτεῖ ἡρεμίαν πλήρη, ἀκινήσιν τοῦ νοῦ. Ὁ μέγας Διδάσκαλος τῆς Γιόγκα Παταντζάλι, δίδων ὀρισμὸν περὶ αὐτῆς λέγει: «Ἡ Γιόγκα εἶναι ἀναχαίτισις τῶν λειτουργιῶν τοῦ

νοῦ». Καί ἐπέρχεται ἡ πλήρης καθυπόταξις του, ὅταν ἀκινήτησῃ σέ βαθμόν, ὥστε νά μὴ ἀνταποκρίνεται πρὸς ἐξωτερικούς κραδασμούς, εἴτε συνειδητῶς εἴτε ἀσυνειδητῶς πλέον, ἀλλὰ συγκεντρωμένος καὶ ἀδιάσπαστος, νά καταστή τυφλὸν ὄργανον τῆς βουλήσεως, διευθυνόμενον ἀκέραιον ὅπου δεῖ: διότι οἱ δυνάμεις τοῦ νοῦ εἶναι ὅπως αἱ διεσπαρμέναι ἀκτῖνες τοῦ φωτός. Ὄταν συγκεντρωθοῦν, καταυγάζουν τὰ πάντα. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη μας ἐξ ἄλλου πηγὴ, ὅσον καὶ ἀφετηρία τῆς γνώσεως. Τότε ὁ ποθῶν τὴν λύτρωσιν φέρεται πρὸς τὸ «αἰτιατὸν σῶμα», προσπαθῶν διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου, πτυχὴν πρὸς πτυχὴν, καὶ αὐτοῦ τὴν κατάκτησιν. Λαμβάνει τὴν συμβολικωτάτην μῆσιν τῆς «γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ», διότι τῷ ὄντι ὁ Χριστὸς γεννᾶται τότε ἐντὸς του. Ὁ ὀρίζων του πλέον εἶναι τὸ βασιλεῖον τῆς ἀγάπης. Ἀναπτυσσόμενος διὰ τῆς Ἀποκαλύψεως, φθάνει τὸν Θρόνον τῶν Ἀθανάτων. Ὁ πολυαγαπημένος ὁμως καὶ ἐκλεκτός καὶ εὐλογημένος Ἐκεῖνος, ἐπέκτεινεν τὴν πτῆσιν του μέχρι τοῦ Λόγου καὶ δυνάμενος νά κατανοήσῃ τὴν τρίμορφον ἄψωψιν τῆς Θεότητος καὶ νά συλλάβῃ τὴν ἐννοίαν τοῦ Ἀπολύτου, γίνεται ὁ «Υἱὸς τοῦ Θεοῦ» καὶ τέλος διακηρύσσει «Ὁ Πατὴρ μου καὶ ἐγὼ εἴμεθα Ἐν».

Ἐπτά σχολαί

Ἐπτά εἶναι αἱ Σχολαί τῆς Γιόγκα, τῶν ὁποίων τὴν κατεύθυνσιν μὲ ὀλιγίστας λέξεις θά ἐκθέσωμεν, ἂν καὶ κάθε μία θά ἀπῆται καὶ ἰδιαιτέραν διάλεξιν, λόγῳ τοῦ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντος περιεχομένου. Καμμία ἐξ αὐτῶν δὲν παραλείπει οὐδὲν οὐσιῶδες σημεῖον τοῦ κυρίως συστήματος, ἀλλὰ παρουσιάζονται ὡς εἰδικαὶ σχολαί, διότι μία ἐκάστη προσλαμβάνει ὡς ὁδηγὸν δύναμιν, μίαν διαφορετικὴν ιδιότητα τοῦ χαρακτήρος, συμφώνως πρὸς τὰς 7 σπουδαίας καὶ βασικὰς κατευθύνσεις, κατ' ἄλλους 7 ἀκτῖνας, ἐντὸς τῶν ὁποίων κατατάσσονται ὅλαι αἱ φύσεις, ὅλαι αἱ ἀνθρώπιναι ἰδιοσυγκρασίαι. Διότι ἡ συνολικὴ διάθεσις τοῦ κάθε ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τυχαῖον ἢ συμπτωματικόν. Ἐκπροσωπεῖ τὴν συνισταμένην τῆς σκέψεως καὶ τῆς δράσεως, ἃς ἐπεδίωξεν ἡ ψυχὴ καθ' ὅσον αὐτὴ διεμορφούτο. Ἐχομεν, λοιπόν, 7 Σχολάς: τὴν «Ράτζα Γιόγκα», τὴν «Κάρμα Γιόγκα», τὴν «Γνᾶνα ἢ Τζγᾶνα Γιόγκα», τὰς τρεῖς κυριώτερας, αἱ ὁποῖαι σημειώνονται ὡς «δεσπόζουσαι», «βασικαί», καὶ μετὰ τὴν «Χάθα Γιόγκα», «Λάγια», «Μπάκτι» καὶ «Μάντρα» Γιόγκα.

Χάθα Γιόγκα

Ἡ «Χάθα Γιόγκα» ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν σειρὰν σωματικῶν καθαρμῶν, ἀσκήσεων καὶ πολυσυνθέτων μεθόδων ἀναπνοῆς, κανονιζομένων πάντοτε ὑπὸ εἰδικοῦ Διδασκάλου. Σκοπὸν ἔχει τὴν πλήρη ἐναρμόνισιν τοῦ ἐξωτερικοῦ μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ὑποτάξεως, φυσικά, τοῦ κατωτέρου εἰς τὸ ἀνώτερον. Ἡ δὲ μέθοδος τῆς βασιζέται εἰς τὸν μέγαν νόμον τῶν ἀντιστοιχιῶν μεταξύ ὑλῆς καὶ πνεύματος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον διέπει ὅλας τὰς ἄνω Σχολάς.

Λάγια Γιόγκα

Ἡ « Λ ά γ ι α Γ ι ό γ κ α » εἶναι μία ἐντελῶς ξεχωριστὴ ἐπιστήμη, ἔχουσα ὡς βᾶσιν τὴν χρῆσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ πυρός. Παραδέχεται ἐντὸς τοῦ σώματος ἓν ἠλεκτρικόν, τρόπον τινά, ρεῦμα ἀφαντάστου ἐντάσεως, ἔδρευον εἰς τὸ τέλος τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τὸ περίφημον «Κουνδάλινι». Καὶ ἀπασχολεῖται ἡ «Λάγια Γιόγκα» ἀποκλειστικῶς, μὲ ἐπιστημονικὴν μεθοδικότητα, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς τῆς δυνάμεως, ἡ ὁποία, ἀφυπνισθεῖσα, διοχετεύεται εἰς ἄλλα ἐξ κύρια κέντρα τοῦ σώματος, γνωστά ὑπὸ τὸ ὄνομα «Σάκρας», ἅτινα συνδεόμενα μὲ παρόμοια κέντρα τοῦ ἀστρικοῦ καὶ λοιπῶν σωμάτων, μεταδίδουν, διὰ τοῦ νευρικοῦ κυρίως συστήματος, τὸ ἀναπτυχθέν πῦρ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾷ καταπληκτικὴν κυριαρχίαν καὶ μεγίστης σπουδαιότητος δυνάμεις. Εἶναι ἐξαιρετικοῦ ἡδιδάφεροντος ἡ ἀποκρυφιστικῆ βιολογικῆ ἀνάλυσις τοῦ κυττάρου, καθὼς καὶ ἡ ἀποκρυφιστικὴ φυσιολογία, τὴν ὁποίαν μᾶς ἀποκαλύπτει ἡ «Λάγια Γιόγκα», ὡς πρὸς τὴν λεπτοτάτην, σχεδὸν ἀσύλληπτον, διοχέτευσιν τῆς ἐν λόγῳ δυνάμεως καὶ τῆς συσχετίσεώς της μὲ ὅλας τὰς λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἡ ἄνω μέθοδος, ἄνευ ἐπισταμένης παρακολουθήσεως τοῦ ἐιδικοῦ Διδασκάλου, δύναται ν' ἀποβῆ ἐπικίνδυνος, ἐνίοτε δὲ καὶ καταστρεπτικῆ.

Μπάκτι Γιόγκα

Ἡ « Μ π ά κ τ ι Γ ι ό γ κ α », εἶναι ἡ ἐντατικὴ, παράφορος ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν, διὰ μέσου μιᾶς προσωπικότητος, τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι θεωροῦν ὡς ἐνσάρκωσιν τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ ὅπως ὁ Χριστὸς διὰ τοῦς Χριστιανούς, ὁ Βούδδας διὰ τοῦς ὀπαδοὺς του, ὁ Κρίσνα διὰ τοῦς Ἰνδούς κ.λπ. Προϋποθέτει ἡ Μπάκτι Γιόγκα πλήρη αὐταπάρνησιν πρὸς τὸ Θεῖον καὶ ὑπέρμετρον λατρείαν. Λόγῳ τῆς εὐκολίας της ἀπὸ ἀπόψεως ἐφαρμογῆς καὶ τῆς ἐπιρρεποῦς πρὸς τὴν προσωπολατρείαν φύσεώς τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ἡ πλέον διαδεδομένη, ἂν καὶ δὲν ἀποφεύγεται πάντοτε ἡ ἀνεπιτυχὴς ἐκδήλωσις καὶ μειονεκτικὴ ἐκδοχὴ αὐτῆς, δηλαδὴ ὁ φανατισμὸς, ἡ διαμάχη ἢ ἡ ἐκμετάλλεσις τοῦ Θεοῦ. Αἱ περισσότεραι ἐκκλησιαὶ καὶ παρόμοιαι ἀνά τὸν κόσμον ὀργανώσονται ἐργάζονται ἐντὸς αὐτῆς τῆς ἀκτίνος, ἀλλὰ ὀλίγιστοι ἐφαρμόζουσι τὴν ἰδεολογίαν τῆς Μπάκτι Γιόγκα, ἡ ὁποία εἶναι πραγματικῶς ἐξόχου μεγαλείου. Πλήρης κατάνυξις καὶ ἀπόλυτη ἀγάπη μὲ κάθε συναφὲς ἀπαύγασμα ψυχικῆς ἀνωτερότητος.

Μάντρα Γιόγκα

Ἡ Γιόγκα τῆς 7ης ἀκτίνος ὀνομάζεται Μάντρα Γιόγκα. Μάντρα εἶναι μία μορφή τοῦ λόγου, ἡ ὁποία καὶ ὡς ἤχος καὶ ὡς ἐννοια προξενεῖ ὠρισμένην ἐντύπωσιν. Τὰ πάντα, ὡς ἤδη εἶπομεν, διὰ μέσου τῆς δονήσεως των ἐπιφέρουν ἀνάλογον ἀποτέλεσμα ἐφ' ἡμῶν, ἰδιαίτερως δὲ ὅσα ἐλκύουσιν τὴν ὄρασιν μας καὶ ἐπηρεάζουσιν τὴν ἀκοήν μας. Εἶναι γνωστὴ ἡ με-

γάλη επίδρασις τῆς Μουσικῆς, εἶναι γνωστὴ ἐπίσης ἡ ἐπιρροή τῶν γραμμικῶν σχημάτων ἐπὶ τῆς σκέψεως, καθὼς καὶ τῆς καμπυλότητος ἐπὶ τοῦ συναισθήματος. Καὶ ὅταν, εἰς οἰανδήποτε μορφήν, συλλάβωμεν μίαν θεῖαν ἀντανάκλασιν, ὀνομάζομεν αὐτὴν κάλλος. Κάλλος, λοιπόν, εἶναι ἡ Θεία δύναμις ἡ ὁποία φθάνει μέχρις ἡμῶν διὰ μέσου ὑλικῶν πραγμάτων. Ἡ κατάστασις ὅμως αὐτὴ ἔχει βάσιν μαθηματικὴν. Ὑπάρχουν ὠρισμένοι ρυθμοὶ καὶ ἀντισταθμίσεις, διὰ μέσου τῶν ὁποίων τὸ «ῥαῖον» δύναται νὰ προκαλέσῃ ἰδιαιτέραν ὅλως συγκίνησιν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἰδιοσυγκρασίαν. Εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν ὑπάγονται τὰ «μάντρας». Εἶναι μορφαὶ καὶ ἤχοι καθωρισμένοι διὰ συχνὴν ἐπανάληψιν, ὑπολογισμένοι ἐπίσης νὰ συνδέσουν τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ Θείου, βοηθοῦντες αὐτὸν εἰς τὰς πνευματικὰς καὶ συναισθηματικὰς πτήσεις του. Καὶ πάλιν εὐρισκόμεθα ἐντὸς τοῦ μεγάλου νόμου τοῦ Ρυθμοῦ καὶ τῶν ἀντιστοιχιῶν αὐτοῦ. Οἱ ἤχοι, λοιπόν, αἱ εἰκόνες, τὰ σύμβολα, αἱ κινήσεις, ἐνίοτε καὶ οἱ χοροὶ εἶναι μέσα τῆς «Μάντρα Γιόγκα», διὰ τὸν ἴδιον πάντα λόγον τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἐντυπώσεων τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τούτου ἐπὶ τῆς ψυχῆς.

Καὶ τώρα ἐρχόμεθα εἰς τὰς τρεῖς βασιλικὰς σχολὰς μετὰ τὰς τρεῖς κυρίας ἀρτηρίας τῶν πρὸς ἐπεξεργασίαν: «Βούλησις», «σκέψις», «ἀγάπη».

Ράτζα Γιόγκα

Ἡ Ράτζα Γιόγκα τοῦ σπουδαίου Διδασκάλου Παταντζάλι μετὰ τοὺς περιφήμους ἀφορισμοὺς του καλλιεργεῖ τὴν ὀλοκληρωτικὴν δύναμιν τῆς θελήσεως, ἵνα ἀποκτηθῇ ἡ ἐλευθερία μετὰ τὴν ἐννοιαν, καθ' ἣν ὑπονοούμεν τὸν Θεὸν ἐλεύθερον. Ὁ Παταντζάλι ἐκλαμβάνει τὴν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἓνα σπινθήρα τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καὶ δι' αὐτοῦ ἐπιτυγχάνει τὴν αὐτόκυριαν τοῦ νοῦ, τὴν ὀρθὴν σκέψιν, τὴν ἀγάπην μέχρι τῆς οὐρανίας γαλήνης. Οἱ μὴ γνωρίζοντες καλῶς τὸ πρᾶγμα ἐκλαμβάνουν τὴν προκύψασαν ἐκ τοῦ ἄνω συστήματος ἀταραξίαν ὡς ἀδράνειαν, ἐνῶ ἀντιθέτως εἶναι ἡ πληρεστέρα ἐκδήλωσις τῆς δράσεως διὰ τῆς συνεχοῦς ἀναχαίσεως, εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἐκδήλωσις τῆς δυνάμεως, ἀξίας πάσης ἀναζητήσεως. Τὸ ἐξῆς γνωμικὸν θὰ μᾶς κατατοπίσῃ καλύτερα: Δ ρ ᾱ ρ ι ς = ἐκδήλωσις τῆς κατωτέρας δυνάμεως – γ α λ ῆ ν η = ἐκδήλωσις τῆς ἀνωτάτης ἰσχύος. Οἱ ἀφορισμοὶ τοῦ Παταντζάλι ἔχουν μέγιστον περιεχόμενον φιλοσοφικόν, φυσιολογικόν καὶ ψυχολογικόν. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἐχρειάζετο εἰδικὴ διάλεξις, ἂν ὄχι διαλέξεις, περὶ τούτων, θὰ ἐχρειάζετο ἀσφαλῶς καὶ εἰδικώτερον πρόσωπον ἀπὸ ἐμέ.

Γνάνα Γιόγκα

Ἡ Γνάνα Γιόγκα ἢ «Τζνάνι Γιόγκα» ἀπὸ τὴν σανσκριτικὴν ρίζα – λέξιν «τζνᾶ», σημαίνουσαν «γνωρίζειν», εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν Γιόγκα τοῦ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ. Ἐμπεριέχει μεταφυσικὴν θεωρίαν καὶ λογικὴν λεπτοτάτης διανοητικῆς φύσεως ἐρευναν, φιλοσοφίαν καὶ ἐπιστήμην καὶ ὅ,τι σχετικόν μετὰ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὴν ἀνωτάτην διανόησιν. Μελετᾷ τὴν θέσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ Σύμπαντι καὶ τὸν τρόπον τῆς συντονισεῶς του μετὰ

τόν παγκόσμιον Νόμον, λαμβάνουσα ὡς βάσιν, ὅτι τό μέρος προέρχεται ἐκ τοῦ ὅλου καί ὅτι τά πάντα εἶναι ἐνέργεια ὑπό οἰοδήποτε σχῆμα καί ὄνομα ἄν παρουσιάζωνται. Ὁ δὲ παγκόσμιος Νόμος, καί αὐτός ἐνέργεια εἶναι. Σκοπός, λοιπόν, τῆς «Τζνάνι Γιόγκα» εἶναι ἡ περὶ ἀληθείας τοῦ ἀνθρώπου πραγμάτων καί ἡ ἐναρμόνις αὐτοῦ ἐν τῷ Κόσμῳ διὰ τῆς ἀτομικῆς του δράσεως ἢ «Κάρμα»—Κάρμα, ἐκλαμβανόμενον ὄχι βέβαια ὡς παθητικὴ ἀντίστασις τοῦ ἀνθρώπου, ἔτοιμη διὰ καθὲρ συγκατάβασιν καί συμβιβασμόν, ἀλλὰ «Κάρμα», δηλαδή τελεία ἀφύπνις, ὑπεύθυνος δράσις, πλήρης ἀπόδοσις.

Ἡ «Μάγια»

Μία ἐκ τῶν κυριωτέρων δοξασιῶν τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς εἶναι ἡ γνωστὴ «Μάγια», ἡ πολλάκις ἐρμηνευθεῖσα ὡς ἀπατηλότης, τοῦτ' ἐστὶν ἡ πλάνη τῆς ὀρατῆς ἀντικειμενικότητος. Νικῶν ὁ μαθητὴς αὐτήν, ζῆ ἐνσυνειδήτως καί μόνον μὲ τὰς τρεῖς κυριαρχούσας δυνάμεις τῆς συνειδήσεως, τὴν θέλησιν, τὴν ἀγάπην, τὴν σκέψιν, καί ὀνομάζεται «περιπλανώμενος», διότι, ἀποσπασθεὶς ἀπὸ τὴν συγκεκριμένην ἀντίληψιν, οὐδὲν ὑλικόν πράγμα ἔχει πλέον δι' αὐτόν τὴν δυνάμιν νὰ τὸν ἐλκύσῃ, ἕως ὅτου εἰς μίαν στιγμὴν ὑπερτάτης καταυγάσεως διαπιστώσῃ, ὅτι καί ἡ συνειδήσις δὲν εἶναι αὐτός ὁ ἴδιος, ἀλλὰ μέσον ἰδικόν του. Τότε φθάνει τὴν εὐδαιμονίαν, εὐρίσκει δηλαδή τὸν πραγματικόν ἑαυτόν του.

Ὁ ἰδρυτὴς τῆς Τζνάνι Γιόγκα, δηλαδή τῆς Σχολῆς τῆς ἀφηρημένης μορφῆς εἶναι ὁ Μέγας Διδάσκαλος Σρί Σανκαρασάρυα. Ἐζῆσε 500 ἔτη π.Χ. καί ἐθεωρήθη ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς του ὡς Θεῖα ἐνσάρκωσις.

Κάρμα Γιόγκα

Καί τέλος, φθάνομεν εἰς τὴν Κάρμα-Γιόγκα, τὴν Γιόγκα τῆς «Δράσεως» ἢ τῆς «Ἀγάπης», διότι ἡ ἀγάπη συνεπάγεται δράσιν. Ἡ λέξις Κάρμα προέρχεται ἀπὸ τὴν σανσκριτικὴν λέξιν «Κρί», σημαίνουσαν «κάνω», «πράττω», ἀλλὰ ἐν τῷ προκειμένῳ ὑπονοοῦσαν τὸ πνευματικόν αἰτιατόν. Διότι εἰς τὸν μέγαν νόμον τοῦ αἰτίου καί αἰτιατοῦ, ἐφαρμοζόμενον εἰς τὸ πνευματικόν ἐπίπεδον, βασιζεταί ἡ ἐν λόγῳ Σχολή. Γνωρίζομεν, ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῶν πράξεων προκύπτουν ἀπὸ προηγηθείσας πράξεις, ὅπως καί αὐταὶ αἱ πράξεις ἀκολουθοῦν σκέψεις. Διότι τό γνήσιον ἀποτέλεσμα τῶν πράξεων, εἶναι ἐν ἀκρίβειᾳ τῶν σκέψεων ἀποτέλεσμα: αἱ πράξεις πηγάζουν ἀπὸ σκέψεις. Εἴμεθα ὅ,τι εἴμεθα σήμερον ἀπλῶς διότι ἐκάναμεν ἢ δὲν ἐκάναμεν ὠρισμένα πράγματα εἰς παρελθούσας ζωάς. Εἴχομεν ἐπιθυμίας δηλαδή καί σκέψεις, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐδράσαμεν καί τό ἀποτέλεσμα ἐκδηλώνεται σήμερον, καλόν ἢ κακόν. Αὐτόν τὸν μέγαν νόμον ἀκολουθεῖ ἡ Κάρμα Γιόγκα, τὸν νόμον διὰ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ διαμορφώνεται διαρκῶς ὁ ἄνθρωπος μέχρι τελείας ἐξελιξεῶς του καί λυτρώσεως, συνεπῶς ἡ Κάρμα Γιόγκα ἐμπεριέρχεται εἰς τὴν Μπαγκαβαδγκίτα, τοῦ Σρί Κρίσνα τὴν ὑπέρρχον διδασκαλίαν, ἡ ὁποία ἐπὶ αἰῶνας ἐφώτιζε καί φωτίζει ἀμέτρητα πλήθη. Τὸν βασιλεῖα Κρίσνα τοποθετεῖ ἡ

παράδοσις ὡς ζήσαντα πρὸ 4000 ἢ 5000 ἐτῶν καὶ ὡς διδάξαντα τὴν ἀγάπην διὰ τῆς πράξεως. Ἐλατρεύθη καὶ λατρεύεται ὡς ἐνανθρωπήσας Θεός.

Τὸ ἐν λόγῳ σύστημα καλλιιεργεῖ τὴν ἀπόλυτον ἀπόσπασιν ἐκ τῆς ἀντικειμενικότητος διὰ τὴν ἐπιτευχθῆναι ἀπόλυτος ἀνιδιοτέλεια καὶ δι' αὐτῆς ἢ ἐξάγνιαις.

Δὲν θεωρεῖται ἡ ἀπόσπασις ἀδιαφορία, ἀλλὰ προσκόλλησις εἰς τὸ ἀνώτερον. Ἐνθερμον, ἐνεργητικὸν καὶ ἀκέραιον ἐνδιαφέρον, μεταφερθὲν εἰς ὑψηλοτέρας σφαίρας. Ἡ βασικὴ δὲ σημασία τῆς ἀποσπάσεως ἔγκειται εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον κυρίαρχον κάθε καταστάσεως, ὥστε νὰ δύναται ἐν ἐπιγνώσει πληρεῖ νὰ διευθύνῃ αὐτάς, οὐχὶ μὲ πνεῦμα ἰσχύος, ἀλλὰ μὲ πνεῦμα προσφορᾶς. Τοῦτο εἶναι ἐξ ἄλλου καὶ τὸ μυστικὸν τῆς ἐργασίας, ὅπως τὸ ἐννοεῖ ἡ ἀνω διδασκαλία, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ πιστὸς μαθητὴς θὰ δύναται νὰ δρᾷ ἀνελλιπῶς, ὡς ἡλιος, δίδων πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις καὶ δίδων καὶ μόνον δίδων. Τὸ κορυφῶμα δὲ εὐρίσκεται εἰς τὴν συνένωσιν τῆς ἐργασίας μετὰ τῆς ἀγάπης, ἐν τῇ ἀγνῇ δράσει. Ἡ Κάρμα Γιόγκα ζητεῖ καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς συγκεκριμένον ἰδεῶδες, διὰ τοῦ ὁποίου κάθε προσπάθεια ἀναζωπυρῶνεται. Ζητεῖ ἔμπλεον ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Θεῖον Διδάσκαλον, τὸν Διδάσκαλον τῆς Ἀγάπης, τὸν ἰκανὸν τοὺς πάντας νὰ περιμαζεύσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του. «Ὅσοι πρὸς με ἔρχονται – λέγει ὁ Κρίσνα – ἀσχέτως πῶς καὶ πόθεν, ὅλους τοὺς περισυλλέγω καὶ τοὺς δέχομαι». Μὲ αὐτὴν τὴν πεποιθησιν καὶ δι' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ, ὁ φιλόσοφος τῆς Κάρμα Γιόγκα εὐρίσκει τὸν Θεὸν του.

Ἐδῶ συμπληρῶνεται, μὲ ὀλιγίστας γραμμὰς καὶ μὲ ἔλλιπεστάτην ἔκφρασιν, αἱ μεγάλαι ἰ ν δ ι κ α ἰ διδασκαλιαὶ τῆς Γιόγκα. Ἀλλὰ ἡ ἠθικὴ λάμψις, τὸ παμμέγιστον ἰδανικόν, εἶναι παγκόσμιον, διότι ὁ Θεὸς ὑπάρχει – ὑπάρχει δι' ὅλους καὶ δι' ὅλα. Τὸ δείχνει τὸ φυτὸν ὅταν ἀσυνειδητὰ στρέφεται πρὸς τὸν Ἥλιον, τὸ λέγει τὸ πτηνὸν μὲ τὸ πρωῖνὸν καὶ βραδυνὸν του κελάδημα. Τὸ πιστοποιεῖ ὁ πρωτόγονος, ὅταν ἀτενίζῃ ἐνστικτωδῶς τὸν οὐρανόν. Τὸ γνωρίζει ἐκεῖνος, ὅστις συνειδητὰ προσεύχεται, ὅλη ἡ φύσις, ὅλη ἡ πλάσις τὸ διαλαλεῖ: Ὁ Θεὸς ὑπάρχει. Καὶ ἡ ἀναζητήσις του, ὅσονδήποτε ὑπολανθάνουσα ἢ μὴ, εἶναι ἡ μοναδικὴ κίνησις τοῦ ἀνθρώπου, ὁ μοναδικὸς σκοπός, αὐτὴ αὐτὴ ἡ ὑπαρξις. Διότι τὸ τριεδρικὸν ἰσόπλευρον σύμβολον εἶναι ἐντὸς μας. Αἱ ἀσύλληπται ἀληθειαὶ τοῦ, ὅσον καὶ νὰ εὐρίσκουν ἀπήχησιν εἰς τὴν πνευματικότητα τοῦ ἀνωτάτου Μύστου, ἔχουν ἐπίσης τὴν ἀπλότητα καὶ τοῦ ἀπλουστεροῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἐκδηλώνονται ὡς ἐνστικτον, ὀδηγοῦν μὲ ἀπαιτήσιν ὑποταγῆς. Ἐκδηλώνονται ὡς ἐνστικτον, ὀδηγοῦν μὲ ἀπαιτήσιν ὑποταγῆς: Ἐκδηλώνονται ὡς διαισθησις μὲ δύναμιν καταυγάσεως: Ἐκδηλώνονται ὡς πίστις, ἰκανὴ νὰ μετακινήσῃ ὄρη.

Τὴν πίστιν αὐτὴν, ἀπόρροιαν τοῦ Θεικοῦ κυττάρου ἐντὸς μας, ἄς ἀνεύρωμεν καὶ ἀποφασιστικὰ ἄς καταχθῶμεν εἰς τὴν ἀσφαλῆ ἔμπνευσίν της, ἵνα καὶ ἡμεῖς, ταπεινοὶ ὁδοιπόροι, ὀδηγηθῶμεν πρὸς τὸν Κύριον. « Ἀμήν, ἀμήν, λέγω ἡμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ ἔχει ζωὴν αἰώνιον»!

ΟΙ 4 ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΒΟΥΔΔΑ

Λέγεται, ότι κάποτε ένας μοναχός ήλθε στον Βούδδα και του ζήτησε να του δείξει τον δρόμο για τη Γη της Εύτυχίας. «Πράγματι» είπε ο Βούδδας, «υπάρχει ένας τέτοιος παράδεισος, ή χώρα όμως αυτή είναι πνευματική, και προσιτή μόνο σ' εκείνους που είναι πνευματικοί».

Είπε ο μαθητής: «Δίδαξέ με, ὦ Κύριε, τούς διαλογισμούς στους οποίους πρέπει να αφιερώσω τον έαυτό μου, ώστε να μπορέσει ο νους μου να εισέλθει στον παράδεισο της αγνής γης».

Ο Βούδδας είπτε: «Υπάρχουν τέσσαρες μεγάλοι διαλογισμοί. Ο πρώτος διαλογισμός είναι ο διαλογισμός της αγάπης, κατά τον όποιον πρέπει να διευθετήσεις την καρδιά σου με τέτοιο τρόπο, ώστε να ποθείς την εϋημερία και τό καλό όλων τών όντων, άκόμα και την εϋτυχία τών έχθρών σου.

Ο δεύτερος διαλογισμός είναι ο διαλογισμός της εϋσπλαχνίας, κατά τον όποιον σκέπτεσαι όλα τά όντα που βρίσκονται σε δοκιμασία, άναπαριστώντας ζωηρά στή φαντασία σου, τις θλίψεις και τις άγωνίες τους, ώστε να άφυπνίσεις μέσα στήν ψυχή σου μιά βαθειά συμπόνια γι' αυτά.

Ο τρίτος διαλογισμός είναι ο διαλογισμός της χαράς, κατά τον όποιον σκέπτεσαι την εϋημερία τών άλλων και εϋφραίνεσαι με τις χαρές τους.

Ο τέταρτος διαλογισμός είναι ο διαλογισμός της γαλήνης, κατά τον όποιον εγειρεσαι πάνω απ' την αγάπη και τό μίσος, την τυραννία και την καταπίεση, την ένδεια και τά πλούτη, και αντιμετωπίζεις την ίδια σου την μοίρα με άμερόληπτη ήρεμία και τέλεια ήσυχία.

Αυτός που άκολουθεί πραγματικά τον Διδάσκαλο, δέν στηρίζει την πίστη του στις δοκιμασίες ή τά τυπικά, αλλά έγκαταλείποντας την ιδέα του έαυτοϋ, βασιζεται μ' όλη του την καρδιά στό θεϊο άπεριόριστο φώς της άλήθειας».

Τό γεγονός, ότι τό να μάθουμε να χάνουμε τον έαυτό μας μέσα στήν άπεριόριστη αγάπη και την ένότητα, με όλα τά ζώντα πράγματα, άποτελεί την βασική νότα της διδασκαλίας Του, ένσωματώνεται στα λόγια Του, όταν είπτε:

“Όπως ή μητέρα, άκόμα και με κίνδυνο της ίδιας της της ζωής, προστατεύει τον γιό της, τον μονάκριβο γιό της, με τον ίδιο τρόπο ός καλλιεργήσει ο άνθρωπος την χωρίς μέτρο καλή θέληση εναντι όλων τών όντων. Άς παραμεινή ο άνθρωπος καθαρός σ' αυτή την νοητική κατάσταση, είτε περπατάει, είτε κάθεται, είτε είναι ξύπνιος, είτε κοιμισμένος, είτε ύποφέρει από άρρώστια ή χαιρεί άκρας ύγείας, είτε ζει, είτε πεθαίνει: γιατί αυτή ή κατάσταση της καρδιάς είναι ή καλλίτερη στον κόσμο».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΘΕΩΡΙΑ

Τοῦ ἀειμνήστου **ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ**
 Ἀπό τό «**Θεοσοφικόν Δελτίον**» 1939

Ἡ γνῶσις τῶν λειτουργιῶν τῆς φύσεως, τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καί τῆς παγκοσμίου ζωῆς δέν δύναται νά προκύπτῃ μέσω ἐρεύνης συντελουμένης τῇ βοήθειᾳ τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθήσεων. Διά τοῦτο μόνον διά τῆς μύθεως δύναται νά ἀποκαλύπτεται ἢ νά διαγινώσκειται δι' ἐποπτείας μέσω τῶν ἐκδηλουμένων ὑπό τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς δυνάμεων καί ἰκανοτήτων.

Ἄλλὰ διά νά φθάσῃ τις μέχρι τῆς μύθεως, μέχρι τοῦ Διδασκάλου, εἶναι ἀνάγκη, ὡς εἶπομεν ἤδη, νά ὑποστῇ μίαν προπαρασκευήν, μίαν μεταβολήν, ἰδίως τοῦ συναισθηματικοῦ μέρους τοῦ εἶναι του. Ἴνα ὅμως ἡ πρὸς τοῦτο προσπάθειά του εἶναι ἀποτελεσματική, ἡ βιοθεωρία, τὴν ὁποίαν θά ἐφαρμόσῃ, πρέπει νά στηρίζεται ἐπὶ μιᾶς κοσμοθεωρίας προσιτῆς εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν. Καί αὐτό προσεπάθησε νά ἐπιτύχῃ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ σκέψις διὰ τῆς διαμορφώσεως τοῦ συστήματος τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἣτις ἐκτός τῆς θεωρίας τῆς γνώσεως, περιελάμβανε μίαν κοσμοθεωρίαν, ἀπορρεῦσασαν ἐκ τῶν ἀποκαλύψεων τῶν τότε λειτουργησάντων μυστηρίων, καί μίαν βιοθεωρίαν καί ἠθικὴν στηριζομένην ἐπὶ τῆς κοσμοθεωρίας ταύτης.

Ἡ βιοθεωρία καί ἡ ἠθικὴ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας παλαιότερον δέν εἶχον διατυπωθῆ συστηματικῶς εἰς τὰ συγγράμματα τῶν τότε φιλοσόφων, διότι καί εἰς τὴν Πυθαγόρειον καί εἰς τὴν Πλατωνικὴν σχολήν, καί ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σωκράτους, ἐδιδάσκοντο προφορικῶς εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς ἀκροατάς. Πρῶτος περὶ τούτων συστηματικῶς ἔγραψεν ὁ Ἀριστοτέλης. Ἄλλ' ἡ ἑλληνικὴ βιοθεωρία καί ἠθικὴ διευτυπώθη συστηματικώτερον καί εὐρύτερον ὑπὸ τῶν Στωϊκῶν.

Κατὰ σύντομον περιλήψιν ἡ ἑλληνικὴ κοσμοθεωρία δέχεται δύο πρῶτα αἷτια τῆς δημιουργίας ἢ δημιουργικὰς ἀρχάς, ἐξ ὧν παρήχθησαν τὰ ἄτομα τῆς ὕλης, τὰ φυσικὰ σώματα καί αἱ ἀτομικαὶ ψυχαί. Αἱ ἀρχαὶ αὗται ὠνομάσθησαν διαφοροτρόπως ὑπὸ τῶν διαφόρων φιλοσόφων. Ἡ μία, οὕσα ἀβαρῆς συνεχῆς οὐσία, μὴ διακρινομένη τούτέστι εἰς ἄτομα, πληροῦσα τὸ πᾶν, ὠνομάσθη ἐνεργητικὴ ἢ πλαστικὴ οὐσία (τὸ ποιοῦν), μονάς, πῦρ, αἰθέρ, πέμπτον στοιχεῖον, εἶδος, νοῦς, Θεός καί Λόγος. Ἡ δ' ἐτέρα, κατανεμημένη εἰς ἄτομα ἢ μεριστὴ οὐσία, ὠνομάσθη ἀόριστος ὄυσ, παθητικὴ ἀρχὴ (τὸ πάσχον) τῆς δημιουργίας, ὕλη κ.κ.θ. Τὰ ὕλικά σώματα καί αἱ ψυχαὶ ἀποτελοῦνται ἐκ τῆς δευτέρας ταύτης οὐσίας, τὰ ἄτομα τῆς ὁποίας συγκροτεῖ καί διαμορφώνει εἰς μορφάς ἢ πρῶτη τῶν δημιουργικῶν οὐσιῶν, ἣτις πληροὶ τὸ πᾶν, διαθέουσα ἅπασαν τὴν φύσιν καί δι' ὄλων τῶν ἐν αὐτῇ δημιουργημάτων. Αὐτὴ εἶναι ἡ πλαστικὴ δύναμις τῆς φύσεως καί αὐτὴ προσδιορίζει τὰς ιδιότητες, τὰς ὁποίας ἐμφανίζουν τὰ δημιουργήματα ταῦτα, καθὼς καί τὸν τρόπον τῆς ἐμφανίσεως καί λειτουργίας των, εἴτε ταῦτα εἶναι ὕλικά σώματα, εἴτε ἔμψυχα ὄντα. Κατ'

ἀκολουθίαν ἢ οὐσία τῆς μονάδος, τοῦ Λόγου, ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς. Εἶναι τὸ Ἐν, τὸ πάνσοφον Ἐν. Εἰς τὴν γνῶσιν αὐτοῦ συνίσταται ἡ ἀνθρωπίνη σοφία.

Ἡ παρατηρούμενη ἐνότης καὶ ἄρμονία ἐν τῇ φύσει ὀφείλεται εἰς τὸ ἐνιαῖον καὶ συνεχές τῆς οὐσίας ταύτης· ὁ δὲ φυσικὸς νόμος ἀπορρέει ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς, ἐκ τοῦ Λόγου τούτου, ὅστις ἐξαναγκάζει τὰ πάντα ν' ἀκολουθῶσι τὸ ὑπὸ τῶν νόμων αὐτοῦ προδιαγεγραμμένον, οὕτως εἰπεῖν, σχέδιον. Ὡς ἐκ τούτου οὐδεμία δυσαρμονία, οὐδὲν κακὸν ὑπάρχει κατὰ φύσιν. Τὰ πάντα δὲ εἶναι συνηρημένα καὶ ἐπιδρῶσιν ἀλληλα, ἀναπτυσσόμενα ὑπὸ τὸ κράτος ἀδηρίτου καὶ πρὸς σκοποὺς κατεινούσης ἀνάγκης. Ἐνεκα τούτου ἡ Μονὰς ὠνομάσθη καὶ ἀνάγκη, ἀδράστεια, δικαιοσύνη καὶ εἰμαρμένη.

Ὡς ἐκ τῆς ἐνότητος τῆς φύσεως καὶ τοῦ φυσικοῦ νόμου τῆς συνδέσεως τῶν δημιουργημάτων μεταξύ των, πάντα ἐπιπλέκονται πρὸς ἀλληλα καὶ πάντα εἶναι πρὸς ἀλληλα φίλα διὰ τὴν ταυτότητα τοῦ χώρου, ἐν ᾧ εὐρίσκονται, καὶ τῆς οὐσίας, ἐξ ἧς ἀποτελοῦνται. Ἡ μεταξύ τῶν ὄντων σύνδεσις αὕτη εἶναι ὡς ἐκ τούτου ἱερά καὶ οὐδὲν ἐν τῇ φύσει εἶναι ξένον πρὸς τὰ ἄλλα, διότι ὁ κόσμος εἶναι εἰς ἐξ ἀπάντων καὶ εἰς Θεός, εἰς Λόγος ὑπάρχει διὰ πάντων, καὶ οὐσία μία, καὶ νόμος εἰς καὶ λογικὴ μία, κοινὴ πάντων τῶν ἐμψύχων καὶ λογικῶν ὄντων.

Ἐνεκα τῆς κοινότητος ταύτης πᾶσα μεταβολὴ ἐπερχομένη εἰς ἐν οἰονδήποτε κτίσμα ἢ μέρος τῆς φύσεως ἔχει τὸν ἀντίκτυπὸν τῆς εἰς τὰ συνεχόμενα πρὸς αὐτὸ ἄλλα μέρη τῆς φύσεως. Τοῦτο δημιουργεῖ μεταξὺ τῶν ὄντων μίαν ἀλληλεγγύην, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἕκαστον τούτων δεόν νὰ ἐνεργῇ κατὰ τρόπον μὴ βλάπτοντα, ἀλλὰ προάγοντα τὰ ἄλλα. Οὕτως ἐνεργοῦν πᾶν λογικὸν ὄν καθίσταται ἐργάτης καὶ συνεργός τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ φύσει.

Γενικῶς εἰπεῖν, ἡ φύσις, τὸ Σύμπαν, ἐμφανίζεται ὡς τι ἐνιαῖον σύνολον, φέρον ἐν αὐτῷ τὸν Θεὸν ἢ Λόγον καὶ συνεπῶς ὡς εἰς ὄργανισμός, ἐν τεράστιον καὶ ἄπειρον τὴν ἕκτασιν καὶ τὰς δυνάμεις ὄν, ἔχον ζωὴν καὶ συνειδησιν, οὐτινος μέλη ἀποτελοῦν ὅλα τὰ ἐν τῇ φύσει ὄντα.

Διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἐν τῇ φύσει πραγμάτων καὶ ζωικῶν μορφῶν ἀπαιτεῖται ἀπαραιτήτως ἡ συμβολὴ καὶ συλλειτουργία καὶ τῶν δύο δημιουργικῶν οὐσιῶν. Ἐνεκα τούτων ἡ ἐξωτερικὴ μορφή τῶν ὄντων, ἡ λειτουργία αὐτῶν καὶ ὁ ἐσωτερικὸς αὐτῶν Λόγος τελοῦν εἰς στενωτάτην σχέσιν καὶ ἀλληλουχίαν. Ἡ δὲ ἔκφρασις, σύνθεσις καὶ λειτουργία τῆς μορφῆς εἶναι συγχρόνως καὶ πραγματοποιήσεις τοῦ σκοποῦ τοῦ ὄντος, καθόσον ὁ αὐτὸς λόγος προσδιορίζει ἀμφότερα τοιαῦτα. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ φυσικὸν νόμον καὶ ὑπὸ τὴν ὠθησίν τοῦ ἐσωτερικοῦ νόμου τῆς οὐσίας τῶν ὄντων ὅλα τὰ ὄντα τείνουσι πρὸς πάντοτε ἀνωτέρους σκοποὺς, ἐξελλίσσονται πρὸς ἀνώτερας πάντοτε ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς μορφάς καὶ ὁ Κόσμος ἀκόμη, ὡς σύνολον, ἀνυψοῦται διαρκῶς εἰς ἀνώτερα ἐπίπεδα. Ὅσον δὲ περισσότερον ἐξελλίσσονται τὰ ὄντα καὶ πραγματοποιοῦνται ἐκάστοτε ἀνώτερα μορφαὶ αὐτῶν, κατὰ τοσοῦτον ἡ ὕλη ὑποχωρεῖ καὶ ὁ Λόγος ἀποκτᾷ περισσότεραν ἐπικράτησιν. Σκοπὸς ἐπομένως, πρὸς ὃν

κατατείνουνσι τὰ ὄντα εἶναι ἢ ἀπαλλαγὴ αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὕλης, ἢ ἀπεργασία τοῦ καθαροῦ Λόγου καὶ ἢ πλήρης πνευματοποίησης αὐτῶν.

Ἔτσι ὅλα τὰ ἐν τῇ φύσει λογικὰ ὄντα, εἰς οἰανδήποτε πνευματικὴν βαθμίδα καὶ ἂν εὐρίσκωνται, ἀποτελοῦν μίαν λογικὴν κοινωνίαν, ἣς τὰ μέλη συνδέονται ἀρρήκτως πρὸς ἄλληλα καὶ συνεπῶς εἶναι ἀλληλέγγυα πρὸς κοινὴν πρόοδον. Καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἡ κοινωϊκότης καὶ ἡ ἀλληλεγγύη εἶναι ἀπότοκος τῆς λογικῆς αὐτῶν ιδιότητος καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως καὶ τοῦ πορισμοῦ τῶν ἀναγκαίων τοῦ βίου.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κοινωνίας τῶν λογικῶν ὄντων εὐρίσκονται οἱ Θεοὶ, οἵτινες εἶναι λογικὰ ὄντα, εὐρισκόμενα ἐπὶ πνευματικῆς βαθμίδος ὑπερτέρας τῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως, εἶναι ὄντα φύσεως καὶ δυνάμεως τελειότερας καὶ ὑπερτέρας τῆς ἀνθρωπίνης, σοφὰ, παντοδύναμα καὶ ἀθάνατα. Ἔχουν πλήρες καὶ τέλειον λογικόν, ἀναλλοίωτον εὐθιδικίαν, τόπον διαμονῆς τὸν καθαρὸν καὶ ἐλεύθερον αἰθέρα τῶν μεσοπλανητικῶν διαστημάτων, εἶναι εὐδαιμόνα καὶ κυβερνῶσι μετὰ δικαιοσύνης τὸν πνευματικόν κόσμον, καθοδηγοῦντὰ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῶν χρηστηρίων, τῶν οὐεῖρων καὶ τῶν ἐμπνεύσεων.

Μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ Θεῶν ὑπάρχει μίᾳ ἱεραρχία πνευματικῶν ὄντοτήτων, διαδοχικῶς τελειότερων, καθόσον πλησιάζουσι περισσότερο πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν Θεῶν.

Ὁ ἀνθρώπος εἶναι καὶ οὗτος λογικὸν ὄν, ἀποτελῶν μέλος τῆς κοινωνίας τῶν λογικῶν ὄντων, τῆς αὐτῆς μὲν οὐσίας μετὰ τῶν Θεῶν, ἀλλὰ πολὺ ὑποδεεστέρας ὀργανικῆς φύσεως καὶ δυνάμεως. Ἐχει περιωρισμένας πνευματικὰς δυνάμεις, ἀναλόγους πρὸς τὰ αἰσθητήρια ὄργανα, ἅτινα διαθέτει, ἀποτελεῖται δ' ἐκ τῆς ψυχῆς, ἣτις καὶ ἀποτελεῖ τὸ κύριον μέρος τῆς ὑποστάσεώς του, τὸ ἡγεμονικόν, καὶ τοῦ σώματος, ὅπερ ὑπόκειται εἰς τὸν νόμον τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, δι' ὃ καὶ ὁ ἀνθρώπος εἶναι θνητός. Ὑπόκειται δὲ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του εἰς τὴν Μοῖραν, τὴν ὁποίαν δι' ἕκαστον προσδιορίζουσι οἱ Θεοὶ. Μετὰ θάνατον, δηλαδὴ τὸν ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τοῦ ὑλικοῦ σώματος, ἡ ψυχὴ ἐπιβιοῖ καὶ ἀναζῆ καὶ πάλιν εἰς ἄλλα σώματα, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀποκτώσα ἐκάστοτε νέας πνευματικὰς δυνάμεις καὶ βαίνουσα προοδευτικῶς ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐξελίξεως. Ἐάν διὰ τοῦ συγκεντρωμένου οὕτω πνευματικοῦ κεφαλαίου κατορθώσῃ νὰ ἐξαγισθῇ, γνωρίσῃ ἑαυτὸν ὁ ἀνθρώπος καὶ φανερωθῇ ἢ ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσα θεῖα δύναμις, σώζεται ἀπὸ τῶν βασάνων τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ λυτρουῖται ὅποτε, ὅταν ἀποχωρισθῇ τοῦ γήινου σώματος, καθίσταται ἀθάνατος, ἀμβροτος θεός, παραμένων εἰς τὸν ἐλεύθερον αἰθέρα.

Ἡ σχέσις ἢ συνδέουσα τὸν ἀνθρώπον πρὸς τοὺς Θεοὺς εἶναι σχέσις ὡς πρὸς ἡγεμόνας καὶ προστάτας. Ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς Θεοὺς ἀπαιτεῖ νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὸν καθολικὸν νόμον τῆς φύσεως, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἢ ἀνθρωπίνῃ ἡμῶν ἀδυναμίᾳ. Ὁ ἀνθρώπος ἐπικοινωνεῖ πρὸς τοὺς Θεοὺς διὰ τῆς προσευχῆς καὶ διὰ τῶν ὑπὸ τῆς θρησκείας ἐφαρμοζομένων ἱεροτελεστιῶν ἂν δὲν εἶναι ἀγνός καὶ ζῆ κατὰ φύσιν, δέχεται ἐκ τῶν Θεῶν ἐμπνεύσεις, μονονουχὶ διδασκαλίας. Ἡ δὲ καλλιέργεια καὶ ἐξελί-

ξις τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων καὶ ἰκανοτήτων φέρει τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν εἰς ἔνωσην μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ἐκστάσεως.

Παράγγελμα τῆς Στωϊκῆς Φιλοσοφίας εἶναι: «Συζῆν Θεοῖς». Ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ φαντάζεται ἐαυτὸν πάντοτε ἐνώπιον τῶν Θεῶν, ἀπερὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ τρέφῃ εὐγνωμοσύνην, ὡς παρεχόντων πᾶν ἀγαθὸν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν ψυχὴν του πράττουσαν ὅ,τι εἶναι σύμφωνον πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν πορείαν τῆς φύσεως, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπικρατοῦσαν τάξιν καὶ δικαιοσύνην.

Ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψει του, ὅτι εἶναι μέλος τοῦ συστήματος τῆς κοινωνίας τῶν λογικῶν ὄντων, ὅτι ἡ ιδιότης του ὡς λογικοῦ ὄντος ἀπαιτεῖ τὴν ἐν κοινωνίᾳ ζωὴν, ὅτι βούλημα τῆς φύσεως εἶναι ὅπως πάντα τὰ λογικὰ ὄντα συνδέονται πρὸς ἀλλήλα δι' ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης καὶ ὅτι πρέπει νὰ βοηθῶσι καὶ ὠφελῶσι καὶ οὐχὶ νὰ βλάπτωσι ἀλλήλα.

Ὡς πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ πᾶν λογικὸν ὄν βιωτικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀρχαὶ εἶναι αἱ αὐταὶ πρὸς τὰς ἀρχάς, τοὺς νόμους τούτέστι τῆς καθόλου φύσεως. Ἡ δὲ πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους συμφωνία τῆς ζωῆς καὶ τῆς διαγωγῆς ἀποτελεῖ συμφωνίαν πρὸς τὸν Λόγον, ὅστις εὐρίσκεται ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ἅμα καὶ τοῦ συνόλου τῆς φύσεως, διότι ὁ ἀνθρώπινος Λόγος εἶναι μόριον τοῦ Θεοῦ Λόγου, συγγενῆς καὶ ὁμοειδῆς πρὸς αὐτόν. Σκοπὸς ἄρα τοῦ βίου εἶναι ἡ ρυθμίσις αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τὸν Λόγον τοῦτον, δηλαδὴ πρὸς τὸν φυσικὸν νόμον.

Κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς, ἐν ἡμῖν φέρομεν τὸν δαίμονα (1), ὅστις εἶναι αὐτὴ ἡ ψυχὴ μας, συγγενῆ καὶ τοῦτον καὶ ὁμοίως φύσεως πρὸς τὸν διοικοῦντα τὸν ὅλον Κόσμον. Οὗτος προσδιορίζει καὶ τὰς λειτουργίας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας καὶ ἐκδηλώσεις αὐτῆς. Κατ' ἀκολουθίαν, ἐκτός τοῦ φυσικοῦ νόμου, ὃν δεόν ν' ἀκολουθῆ ὁ ἀνθρώπος, ἵνα διαγῆ ἐν ἀρετῇ, δεόν ἀκόμη νὰ σκέπτεται πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἐν αὐτῷ δαίμονος, ὅστις ἀποτελεῖ τὸ λογικὸν καὶ θεῖον μέρος τοῦ εἶναι μας. Ἐάν ὑφίσταται τοιαύτη συμφωνία, τότε ὁ ἀνθρώπος ζῆ ὁμολογουμένως τῇ φύσει, τούτέστι κατ' ἀρετὴν. Ἐφ' ὅσον ὁμως παραβλέπη τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἐν αὐτῷ λόγου καὶ ἄγεται ὑπὸ τοῦ ἀλόγου καὶ κακοδαίμονος μέρους τοῦ εἶναι του, ζῆ κατὰ πάθος καὶ οὐχὶ ὁμολογουμένως τῇ φύσει. Ἐκ τούτου προκύπτει, ὅτι τὰ ἐκδηλούμενα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πάθη εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μὴ συμφωνίας τῶν συναισθημάτων καὶ σκέψεων αὐτῶν πρὸς τὴν ἐν τῇ φύσει τάξιν καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς δαίμονα.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς πρὸς τὸν ἐν ἡμῖν δαίμονα συμφωνίας δὲν ἀρκεῖ ἡ γνῶσις τῆς θείας τάξεως ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλευθέρα ἀπόφασις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς μεταβολὴν τῆς γνώσεως ταύτης εἰς πράξιν, καθόσον ὁ ἀνθρώπος, πεπροικισμένος, ὡς ἐκ τῆς συστάσεώς του, μὲ ἐλευθέραν βούλησιν, δύναται συμφώνως πρὸς ταύτην ν' ἀκολουθῆ ἢ νὰ παρα-

(1) Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ λέξις δαίμων σημαίνει ψυχὴν, πνεῦμα, θεόν.

βαινή τās ύπαγορεύσεις τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ δαίμονος. Ἐνῶ τὰ κατώτερα αὐτοῦ ὄντα, στερούμενα λογικοῦ καὶ ἐλευθέρας βουλήσεως, ἐνεργοῦν σύμφωνα πρὸς τὸν ἐν ἑαυτοῖς νόμον, ὅστις ἐκδηλοῦται ὡς ἐνστικτον. Ἄλλ' ἐάν ὁ ἄνθρωπος κατανοῇ καλῶς τὰ ἐν τῇ φύσει συμβαίνο- ντα, ἀποκτᾶ τελείαν γνῶσιν καὶ ἑαυτοῦ, ἀποκτᾶ τουτέστι τὴν αὐτογνω- σίαν καὶ τότε ταυτίζει τὴν βούλησιν του ἐλευθέρως πρὸς τὴν βούλησιν τῆς δημιουργοῦ Θεότητος, ἣτις διῆκει διὰ σύμπαντος τοῦ κόσμου ὡς φυσικός νόμος. Ἡ γνῶσις τότε ἡμῶν αὐτῶν, ὁμοῦ μὲ τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθοῦς φύσεως καὶ τάξεως τοῦ παντός, ἐπιφέρει τὴν νέκρωσιν τῶν κα- τωτέρων ὁρμῶν ἡμῶν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν βίου ἀναλόγου πρὸς τās ἐνερ- γείας τοῦ Λόγου τοῦ Παντός. Αὕτη εἶναι κατὰ τὴν ἑλληνικὴν σκέψιν ἡ πραγματικὴ σοφία καὶ ὁ ὕψιστος καὶ μοναδικός σκοπός, πρὸς ὃν πρέπει νὰ κατατείνῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅστις διὰ τῆς ἐπιτεύξεως αὐτοῦ καθίσταται καὶ εὐδαίμων, καθόσον ἡ εὐδαιμονία του ἐγκείται εἰς τὴν ἐντὸς αὐτοῦ εὐρίσκομένην πηγὴν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐν τῷ πράττειν ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου.

Διὰ δὲ τῆς ἐπερχομένης μεταβολῆς εἰς τὸ ἐσωτερικόν εἶναι τοῦ ἀν- θρώπου, διὰ τῆς πραγματώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σκοποῦ, δημιουργεῖται ὁ νέος ἀνθρώπινος τύπος, ὁ ἀληθὴς ἄνθρωπος, ὁ σοφός.

Ἔχομεν τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ἡ ἐκτεθεισα κοσμοθεωρία καὶ βιοθεωρία, ἀποτέλεσμα τῆς ἑλληνικῆς σκέψεως καὶ ἐμπνεύσεως, μελετωμένη ἐν ταῖς λεπτομερειαῖς αὐτῆς ἐξ αὐτῶν τῶν πηγῶν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσο- φίας, δύναται ν' ἀποτελέσῃ πραγματικόν φάρον διὰ τὸν προσανατολι- σμὸν παντός ἀνθρώπου μέσα εἰς τὸν σκοτεινόν καὶ πλήρη σκοπέλων ὠκεανόν τῆς ἀνθρωπίνης ἀγνωσίας καὶ νὰ προπαρασκευάσῃ τὸν ἐρευ- νητὴν δι' ἀνωτέρας γνώσεις.

Καθὼς περνοῦν τὰ χρόνια...

Μὲ ἐπλάσες αἰώνιο, αὐτό ἦταν τὸ θέλημά σου. Τοῦτο τὸ ἀδύναμο λα- γγὴν τὸ ἀδειάζεις καὶ τὸ ξαναδειάζεις καὶ ὅλο τὸ γεμίζεις πάλι μὲ και- ούργια ζωῆ.

Τούτῃ τῇ μικρῇ καλαμένα φλογέρα τὴν ἔχεις περάσει ἀπὸ βουνά καὶ λαγκάδια, φυσώντας μέσα ἀπ' αὐτὴν πάντα σκοπούς καινούργιους.

Μὲ τὸ ἀθάνατο ἄγγιγμα τῶν χειρῶν σου ἡ μικρὴ μου καρδιά ξεχειλίζει ἀπὸ χαρὰ κι' ἀπλώνεται ἔξω ἀπὸ τὰ ὄριά της, προφέροντας ἀνειπίωτα λό- για.

Τὰ ἄπειρα δῶρα σου τὰ δέχομαι μέσα σ' αὐτές τις μικρές τις πολύ μι- κρές παλάμες μου. Τὰ χρόνια περνοῦν, καὶ ἐσύ ὅλο χαρίζεις, καὶ πάντα ὑπάρχει χώρος γιὰ νὰ τὸν γεμίζεις.

ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΖΩΗΣ

ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΙΟΓΚΙ

Ἐκ τῆς περιοδικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Yoga Vedanda ὑπὸ τὴν προεδρεία τοῦ SWAMIJI SIVANANDA

Ἐνας νέος μαθητὴς ρώτησε τὸν Σουάμιτζη ἂν θὰ μπορούσε νὰ τηρήσῃ ἀπόλυτη σιωπὴ τὴν ἐπόμενη ἡμέρα. Ὁ Σουάμιτζη ἀπάντησε: «Μὴ σωπαίνεις τελείως στὴν Ἀσράμ (Σχολή). Ἀπόφευγε μόνο νὰ συζητᾷς πολὺ. Μίλα λίγο.»

Ὁ Σουάμιτζη μᾶς διδάσκει ὅτι γιὰ νὰ τὰξὴ κανεὶς νὰ τηρήσῃ ἀπόλυτη σιωπὴ, τὸ πράττει μόνον ὅταν ἀποκτήσῃ τὸν ἔλεγχο στοῦ ὄργανο τοῦ λόγου.

Ὁ Σουάμιτζη, καθὼς εἶναι γνωστὸ, συνιστᾷ τὴν μέση ὁδὸ σὲ ὅλα τὰ ζητήματα. Καὶ ἡ μέση ὁδὸς εἶναι ἡ δυσκολώτερη. Ὁ καθένας μπορεῖ νὰ φθάσῃ στοῦ ἑνός ἢ τοῦ ἄλλο ἄκρον κάθε ζητήματος, ἀλλὰ τὸ πιὸ δύσκολο εἶναι νὰ κρατηθῇ στὴ μέση ὁδὸ. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ μεγαλύτερο αὐτοέλεγχο, παρά ἡ πλήρης ἀποφυγὴ ἑνός ὠρισμένου πράγματος. Καὶ ὁ Σουάμιτζη ζητᾷ ἀπὸ τοὺς μαθητὰς του νὰ ἐφαρμόζουσι τὴν «μέση ὁδὸ».

Ὁ Σουάμιτζη ἐπίσης ὑποστηρίζει ὅτι στὴν Ἀσράμ ἡ πιὸ ἐνδιαφέρουσα Σαντχάνα (ἀσκήσις) εἶναι ἡ ὑπηρεσία. Ὅχι πὼς δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζῃ κανεὶς ἄλλος Σαντχάνα – ἀλλὰ νὰ τίς θεωρεῖ βοηθητικὰς γιὰ τὴν ὑπηρεσία. Αἱ μέθοδοι τοῦ Διαλογισμοῦ, τῆς πρاناγιάμ (Γιόγκα τῆς ἀναπνοῆς) κ.λπ. εἶναι ἀναγκαῖες γιὰ νὰ δώσουσι τὸν ἀσκούμενο δύναμι γιὰ περισσότερο ἀποτελεσματικὴ ὑπηρεσία. Δὲν πρέπει ὅμως μ' αὐτὰς τίς ἀσκήσεις ν' ἀποβλέπῃ κανεὶς σὲ θέσι ἀνώτερη ἀπὸ ἐκείνην πού ἐξασφαλίζει ἡ ὑπηρεσία. Ἀποτελοῦν μέρος τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ ὑπηρεσία εἶναι ὁ σκοπὸς – οἱ διάφορες Σαντχάνα τὰ μέσα.

Μὴ βλάβης ἄλλους

Ἐνα ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Σχολῆς ἐγράψε τοῦ Σουάμιτζη νὰ τοῦ στείλῃ μιὰ ἰδιαίτερη Μάντρα (τύπο διαλογισμοῦ). Ὁ Σουάμιτζη ἔδωσε ἐντολὴ στοῦ γραφεῖο νὰ στείλουν τὴν Μάντρα. Ὅταν, ὅμως, ἔφεραν τὸ γράμμα γιὰ νὰ τὸ ὑπογράψῃ, ὁ Σουάμιτζη διάβασε τὴν Μάντρα, καὶ εἶδε ὅτι ἀπέβλεπε στὴν καταστροφὴ ἐχθρῶν. «Νομίζω, εἶπε πὼς δὲν πρέπει νὰ τὴ στείλουμε», καὶ εἰδοποίησε τὸ γραφεῖο νὰ τὴν κρατήσῃ.

Ἔτσι ὁ Σουάμιτζη ἐδίδαξε ὅτι δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιῆ κανεὶς τὴν Μάντρα γιὰ νὰ βλάψῃ ἄλλον.

Ὁ Φακισμός δὲν ὀδηγεῖ στὴ λύτρωσι.

Ἡ κόμησσα Μάγιο, ἐπισκέπτρια τῆς Ἀσράμ, θέλησε νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸν Σουάμιτζη τὴν τεχνικὴ τοῦ φακισμοῦ καὶ συγκεκριμένα πὼς μπορῆ κανεὶς ν' ἀνασηκώσῃ ἀπὸ τὸ ἔδαφος τὸ κορμὶ τοῦ ἀλύγιστο. Ὁ Σουάμιτζη

ἀπάντησε ἀμέσως: «Αὐτό τό σήκωμα δέν μπορεῖ νά σᾶς δώσει τή λύτρωσι. Μὴν καταφεύγετε στὸν φακισμὸ. Ἐπαναλαμβάνετε τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου». Ἡ κόμησσα Μάγιο ἐξήγησε ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς φίλους της ἠθέλε τὴν πληροφορία. Ὁ Σουάμιτζη εἶπε: «Πέστε του νά ἐφαρμόζη τὴν Πραναγιὰμ καὶ νά τρῶ ἑλαφρά. Ἄλλὰ τί χρησιμότητα ἔχει τὸ ἀλύγιστο σήκωμα; Μαζεύει περιέργους γύρω σας. Δέν συντελεῖ σὲ τίποτε τὸ καλὸ. Δέν σᾶς ὀδηγεῖ στὴ λύτρωσι».

Ἦχι μόνον τὸ σήκωμα ἀπὸ τὸ ἔδαφος, μὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐντυπωσιακὰ φερσίματα καταδικάζονται ἀπὸ τὸν Σουάμιτζη σάν ἐμπόδια στὴν πνευματικὴ ἀτραπὸ, καὶ συνιστᾶ στοὺς μαθητὰς του νά μὴ δελεάζονται, οὔτε νά τὰ ἐκτελοῦν δημοσίᾳ.

Τὰ πράγματα τοῦ κόσμου εἶναι ἀπατηλά.

Ἦταν ὁ Σουάμιτζη πῆγαινε στὸ Σατσάγκ, ἡ κόμησσα Μάγιο τὸν συνάντησε στὸ δρόμο καὶ εἶπε: «Μόλις, περάσαμε ἀπὸ τὴν κρεμαστὴ γέφυρα. Τὶ ὁμορφὴ πού εἶναι καὶ ὅλα τὰ μέρη τριγύρω». «Καὶ τί ἀπατηλά», πρόσθεσε ἀμέσως ὁ Σουάμιτζη, θέλοντας νά ὑποσημειώσῃ ὅτι εἶναι μάταιο νά ψάχνῃ κανεὶς γιὰ χαρὲς σὲ ὁμορφες σκηνὲς καὶ πράγματα τοῦ κόσμου, πού ὅλα τοὺς εἶναι βραχύζωα καὶ ἀπατηλά.

Φιλοσοφία τῆς ζωῆς.

Κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς διδασκαλίας του, ὁ Σουάμιτζη εἶπε: «Τὸ νόημα τῆς ζωῆς εἶναι νά ὑπηρετῆς, νά δίνῃς, νά συγχωρῆς, νά ἐλέγχῃς τὸ νοῦ, νά παλεύῃς γιὰ τελειοποίησι. Ζωὴ σημαίνει ν' ἀγαπᾶς τὰ πάντα, νά κἀνῃς ἄλλους εὐτυχεῖς, νά συμμεριζεσαι τοῦ ἄλλου τὰ κτήματα. Ζωὴ σημαίνει εὐγένεια, ἀγνότητα, γενναιότητα». Ἦστερα ἀπὸ λίγη σιωπὴ, ὁ Σουάμιτζη πρόσθεσε: «Ἄν τὰ κἀμῃς ὅλα αὐτὰ, θά κερδίσῃς εἰρήνην καὶ ἀθανασία!»

Ὁ Θεὸς διαβλέπει τίς ἀνθρώπινες σκέψεις

Ὁ Σουάμιτζη περνοῦσε ἐμπρὸς ἀπὸ ἓνα κτίριο, ὅταν παρετήρησε ὅτι ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ εἶχε μιὰ εἰδικὴ κουρτίνα, μέσον τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι μέσα στὸ σπιτὶ μπορούσαν νά βλέπουν τοὺς ἀνθρώπους πού περνοῦσαν ἀπ' ἐξω, ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι ἀπ' ἐξω δέν μπορούσαν νά ἰδοῦν τοὺς ἀνθρώπους μέσα στὸ σπιτὶ. Καὶ εἶπε ὁ Σουάμιτζη: «Αὐτοὶ μᾶς βλέπουν, ἐνῶ ἐμεῖς δέν μπορούμε νά τοὺς ἰδοῦμε. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Θεὸς μπορεῖ νά βλέπῃ τίς σκέψεις τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῶ ὁ ἀνθρώπος δέν μπορεῖ νά ἰδῇ τὸ Θεό».

Ἡ Ἐπιστὴμὴ εἶναι ἀγνοία.

Ὁ κ. Χάνς εἶχε ἀναφέρει, σὲ μιὰ ὁμιλία του, τὴ Γιόγκα σάν «ἐπιστὴμη». Ὁ Σουάμιτζη τὸν εὐχαρίστησε καὶ εἶπε: «Ἡ Γιόγκα εἶναι ἡ ἐπιστὴμὴ τῶν ἐπιστημῶν. Λαμβάνει ὑπ' ὄψει τῆς καὶ τίς τρεῖς καταστάσεις – ἐγρήγοροι, ὄνειρο, καὶ ὕπνο. Ἡ ἐπιστὴμὴ βασιζεταὶ μόνον στὴν πείρα τῆς

έργηγόρσεως. Οί ανακαλύψει τῆς ἐπιστήμης ἐλέγχονται πολλακίς ανακριβείς ἀπό μεταγενέστερες ανακαλύψει. Οί ἐπιστήμονες συχνά λέγουν σήμερα καί ἀντιλέγουν αὐριο. Τά εὐρήματά τους δέν ἔχουν διαρκῆ ἀξία. Ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἀγνοια».

Ἡ τεχνική τῆς ἀγάπης

Ὁ Σουάμιτζη ἀποσπᾶ ἐργασία ἀπό ἄλλους μέ τήν ἀγάπη καί τήν ἐνθάρρυνσι, ὄχι μέ παρατηρήσεις καί ἀπειλές, ὅπως γίνεται στίς ἐπιχειρήσεις. Ὅτι ἡ πολιτική τοῦ Σουάμιτζη εἶναι ἡ σωστή ἀποδεικνύεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἄνθρωποι μέ μικρά προσόντα ἢ ἱκανότητες ἔρχονται στήν Ἄσράμ καί μέσα σέ σύντομο χρονικό διάστημα λάμπουν σάν διαμάντια σέ διαφόρους τομεῖς. Στήν Ἄσράμ γιά κάθε τέχνη ἢ ἐπιστήμη ὁ Σουάμιτζη σπάνια δίνει λεπτομερεῖς ὁδηγίες καί τό πιό θαυμαστό πρᾶγμα εἶναι ὅτι σπουδασταί μελετοῦν τίς πιό περιπλοκες τεχνικές.

Μὴν προσκολλάσθε σέ τίποτε.

Ὁ Σουάμιτζη γύρισε στό σπίτι του ὕστερ' ἀπό τήν ἐργασία στό γραφεῖο. Στό δρόμο ἀντάμωσε τόν Σουντανάντα, ὁ ὁποῖος ἐρχόταν μέ ἓνα κύπελλο στό χέρι.

«Παίρνεις τό φαγητό σου σ' αὐτό τό κύπελλο μόνον;» ρώτησε ὁ Σουάμιτζη.

«Μάλιστα, Σουάμιτζη», ἀπάντησε ὁ Σουντανάντα.

«Πολύ καλά κάνεις» παρετήρησε ὁ Σουάμιτζη (γιατί ἓνα κύπελλο δεῖχνη ἀπλότητα), ἀλλά, πρόσθεσε, θά μπορούσε καμμιά φορά νά τό παίρνης καί σέ πιάτο» (ἰσως γιά ν' ἀποφύγη τήν προσκόλλησι στό κύπελλο!).

Ἀπόσπασις–Προσήλωσις

Ὁ Καλιανάντα τόν ρώτησε: «Σουάμιτζη, ἔχετε γράψει πάνω ἀπό διακόσια βιβλία. Τά διδάγματά σας εἶναι τόσο πολλά, ὥστε τά χάνω καί δέν ξέρω ποιό εἶναι καλύτερα ν' ἀκολουθήσω. Μπορεῖτε νά μέ βοηθήσετε;»

Ὁ Σουάμιτζη εἶπε:

«Ἀπόσπασις–Προσήλωσις».

Ὁ Καλιανάντα ρώτησε:

«Τίποτε ἄλλο, Σουάμιτζη;»

Καί ὁ Σουάμιτζη εἶπε:

«Τίποτε ἄλλο. Ἀπόσπασις–προσήλωσις. Αὐτό περιέχει ὅλα τά διδάγματα. Τά διακόσια βιβλία πού ἔγραψα δέν εἶναι παρά σχόλια πάνω σ' αὐτό. Ἀπόσπασε τό νοῦ ἀπό σκέψεις τῶν ἀντικειμένων. Ἀπόσπασε τό νοῦ ἀπό κάθε ὑπερβολική τάσι, ἀπό τήν ἀντικειμενική γνῶσι, ἀπό τήν ἐννοια τῆς δυάδος. «Ἀπόσπασις» – ἡ λέξις αὐτή μονάχη της συνοψίζει τήν οὐσία ὄλων τῶν γραφῶν καί ὄλων τῶν Σαντχάνα. «Προσήλωσις»–εἶναι ἡ λέξις πού ἐξηγεῖ, ἀλλά καί διευκολύνει τήν «ἀπόσπασις». Προσήλωσε τό νοῦ στόν Κύριο. Προσήλωσε τό νοῦ «εἰς Αὐτόν». Προσήλωσε τό νοῦ στήν ὑποκειμενική γνῶσι, τήν μῆ–δουαδική συναίσθησι. Στήν ἐξέλιξι αὐτῆς τῆς

προσηλώσεως, συντελείται ή απόσπασις. Ἡ απόσπασις τοῦ νοῦ ἀπό ἀντικειμενικές τάσεις δέν εἶναι δυνατή δίχως προσήλωσι τοῦ νοῦ σέ θεία συνειδησι ἢ αὐτογνωσία. « Ἀπόσπασις» καί «Προσήλωσις» μοιάζουν μέ τίς δύο ὀψεις ἑνός νομίσματος ὅπου ὑπάρχει ἡ μία ὑφίσταται καί ἡ ἄλλη.

« Ἡ Κάρμα, ἡ Βάκτι, ἡ Ράγια, ἡ Γνάνα καί ἄλλες Γιόγκα δέν εἶναι παρά ποικίλες μορφές τῆς μοναδικῆς διαδικασίας τοῦ « Ἀποσπάσου–Προσηλώσου». Εἶναι βοηθοί στήν διευκόλυνσι αὐτῆς τῆς μοναδικῆς μεθόδου. Ὁ συνηθισμένος ἄνθρωπος προσηλώνει τὸ νοῦ του στήν ἐργασία κ' ἔτσι τὸν ἐλευθερώνει ἀπό τὸ δόλωμα τῶν ἀντικειμένων. Τὸ ἴδιο καί ὁ ἀσκητῆς τῆς Βάκτι κρατάει τὸ νοῦ του προσηλωμένο στήν ἐπανάληψι τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου καί στήν ἐφαρμογή τῆς εὐλαβείας, ἐλευθερώνοντας τὸν ἔτσι ἀπό τίς ἐγκόσμιες σκέψεις. Τὸ ἴδιο καί οἱ ἀσκηταὶ σέ ἄλλα εἶδη Γιόγκας προσηλώνουν τὸ νοῦ ὁ καθένας στὸ εἶδος τῆς ἀσκήσεως καί τὸν ἀποσποῦν ἀπό τίς αἰσθησιακές σκέψεις. Ἡ ἐφαρμογή τῆς Σαντχάνα τελικὰ ὀδηγεῖ στήν προσήλωσι στὸν Κύριο ἢ Αὐτὸν κι αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποκορύφωμα ὅλων τῶν Γιόγκα. Τώρα ἐννοήσατε;»

Ὁ Καλιανάντα εἶπε:

«Μάλιστα, Σουάμιτζη».

Ἀγάπα λίγο, ἀλλά ἀγάπα ἐπὶ πολὺ.

Ἦταν μιά γυναῖκα πού γιὰ λίγον καιρὸ διατηροῦσε καλές σχέσεις μέ τὴν Ἀσράμ. Ἀργότερα οἱ σχέσεις ἔσπασαν. Καί ὁ Σουάμιτζη παρετήρησε: «Τέτοια εἶναι ἡ φύσις τοῦ κόσμου. Οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον γιὰ μερικὸν καιρὸ. Ὑστερα ἐρχεται ἡ προστριβή. Δέν εἶναι καλὸ αὐτό. Ἀγαπάτε λίγο, ἀλλά ἀγαπάτε ἐπὶ πολὺ».

Ὁ Σουάμιτζη πρόσθεσε: «Μόνον ἓνας Ἅγιος μπορεῖ ν' ἀγαπᾷ ὅλους καί γιὰ πάντα».

Καθημερινή ρουτίνα.

Ὁ Σουάμιτζη εἶναι πολὺ τακτικὸς στίς ὥρες του. Στίς 9 τὸ πρωὶ βρῖσκεται στὸ γραφεῖο καί στίς 6.30 τὸ ἀπόγευμα στήν αἴθουσα. Εἶναι ταχύτατος στήν ἐργασία του. Γράφει πολὺ γρήγορα. Διαβάζει τίς ἐφημερίδες πού ἔχουν ἄρθρα κ.λπ. πολὺ γρήγορα. Σέ ὅλα του εἶναι ταχύς καί ἔχει ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὴν ἴδια ἀπαιτήσι.

Σχετικὰ μέ τὴ διαίτα λέει:

«Ὁ καθένας θά ἔπρεπε νὰ ἐκπαιδεύσῃ τὸν ἑαυτὸ του νὰ δέχεται ὅποια τροφή τοῦ τυχαίνει. Ἀκόμη καί πέτρες θά ἔπρεπε κανεὶς νὰ μπορεῖ νὰ χωνεύει. Ὄταν ἓνας ζῆ μόνον μέ γάλα, δέν θά μπορῆ ἀργότερα νὰ πάρῃ ἄλλο εἶδος τροφῆς. Ἐγὼ τρώγω ἀπὸ ὅλα, ἀλλά κατὰ διαστήματα νηστεύω. Αὐτὴ εἶναι ἡ μέθοδός μου!».

Τὰ γένεια, ὁ Σουάμιτζη τὰ θεωρεῖ ἀκάθαρτη συνήθεια. Ἕνας σπουδαστῆς πού διηγήθησε μακριὰ γενειάδα, ἓνα πρωὶ παρουσιάσθηκε ξυρισμένος. Ὁ Σουάμιτζη τοῦ πρόσφερε φυστίκια καί εἶπε: «Τ ὤ ρ α φ α ἰ ν ε σ α ἰ καθαρός».

Θεωρεί τόν χρόνο πολύτιμο και δέν τοῦ ἀρέσει νά τόν χαιρετοῦν οἱ ἐπισκέπται μέ ὑποκλίσεις.

Καί ὁ ἴδιος ἀποφθεύγει νά σπαταλᾷ τόν χρόνο τῶν ἄλλων. Στή συνάθροισι, ἂν καί φθάνη κατάκοπος ἀπό τίς περιπατητικές συζητήσεις, ἐννοεῖ ν' ἀρχίσῃ τήν ὁμιλία του ἀμέσως μόλις καθήσῃ στήν ἐδρα καί θέλει ἐκεῖνη τή στιγμή ἀκριβῶς νά ἔχει τελειώσει στό γραμμόφωνο ἢ προσευχή ἢ τὸ ἄσμα. Πρὶν ἀπό τή συνάθροισι ὁ ἀρμόδιος πρέπει, σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες τοῦ Σουάμιτζη, νά ἔχῃ κάμῃ τήν ἐπιλογή τῶν δίσκων, νά ἔχῃ ἀλλάξῃ τίς βελόνες, κανονίσει τὸ γραμμόφωνο κ.λπ. ὥστε νά μὴ παρατηρηθῇ καμμιά χασμωδία. Σ' αὐτοὺς πού πρόκειται νά διαβάσουν ἀπό τήν Μπαγκαβάντ ἢ τήν Ραμαγιάνα, συνιστᾷ νά εἶναι προετοιμασμένοι, ἔχοντας ἀφαιρέσει τήν θήκη, στήν ὁποία συνήθως κλείνονται αὐτὰ τὰ βιβλία, καί νά ἔχουν σημάδι στή σελίδα πού θά διαβάσουν, ὥστε νά μὴ ψάχνουν τήν τελευταία στιγμή.

Καθημερινῶς ὁ Σουάμιτζη ἐξακολουθεῖ τήν Γιόγκα τῆς Συνθέσεως. Ἄνταποκρίνεται στά διάφορα θέματα τῆς ρουτίνας, στήν ὠρισμένη ὥρα, χωρίς νά παραλείπῃ τίποτε, ὄση καί νᾶναι ἡ ἐργασία ἢ ὁ ἀριθμός τῶν ἐπισκεπτῶν. Τάξις, ἀκριβεία, ταχύτης, προσεκτικὴ διατήρησις ἄρθρων, ἀσμάτων κ.λπ. ὄχι ἐξαντλητικὴ διαίτα, ξύρισμα, προετοιμασία στό καθήκον, ὄχι σπατάλη τοῦ χρόνου τῶν ἄλλων καί ἐφαρμογὴ τῆς Γιόγκα τῆς Συνθέσεως, αὐτὰ εἶναι τὰ κύρια σημεῖα τῆς Ἐπιστήμης τοῦ Σιβανάντα.

Ἐσωτερικά κακά.

Μία ομάδα ἀπὸ τὸ Νότο ἔφθασε γιὰ προσκύνημα στήν Ἄσραμ. Ὁ Σουάμιτζη τοὺς ρώτησε: «Τί ἐγκαταλείψατε σάν σημάδι τῆς ἐπισκέψεώς σας στό Μπενάρες;». (Διότι εἶναι ἔθιμο, πού ἐπικρατεῖ ἀκόμη, νά ἐγκαταλείπουν κάτι ὅσοι ἐπισκέπτονται τὸ Μπενάρες. Κάνουν, συνήθως, τάξιμο νά μὴ χρησιμοποιοῦν κάτι σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ ἢ μόνον ἐπὶ ἓνα χρόνο). Ἕνας ἐπισκέπτης ἀπάντησε ὅτι παραιτήθηκε ἀπὸ κάποιο φαγητό. Τότε ὁ Σουάμιτζη εἶπε: «Τί χρησιμομεῖ νά ἐγκαταλείπῃ κανεὶς τέτοια πράγματα; Ἐγκαταλείψατε τήν ὀργή. Δέν εἶναι σπουδαῖο νά παραιτῆται κανεὶς ἀπὸ ἐξωτερικά πράγματα. Τὰ ἐσωτερικά ἐλαττώματα πρέπει νά ἐγκαταλείψῃ».

ΠΕΡΙ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΟΣ

του Π. Γκράβιγγερ

Ἐάν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὄρου «ἐλάττωμα» διαπιστοῦμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἐλαττώσεως, τῆς μειώσεως ἀπὸ κάτι. Ὁ ἄνθρωπος ἐπομένως πού κατέχεται ἀπὸ ἐλαττώματα (καὶ μειονεκτήματα) ἔχει χάσει κάτι πού ὁ ἐστερημένος ἐλαττωμάτων ἄνθρωπος κατέχει.

Ποία ἢ ποῖα εἶναι αἱ ἀπώλειαι αὗται; Κατὰ τί δηλ. παρουσιάζεται πλουσιώτερος ὁ πρωταρχικός ἢ ἀναγεννημένος ἄνθρωπος, ἐναντί τοῦ σημερινοῦ καὶ κοινοῦ ἀνθρώπου; Ἐάν ἀπαντησῶμεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας, θά ἔχωμεν τὸν πλέον ἀπόλυτον καὶ μεταφυσικώτερον ὀρισμὸν τοῦ ἐλαττώματος.

Ἐάν ἐξαίρεσῶμεν τὰς νεοτεύκτους παραδόσεις, τὰς ἐπηρεασμένας ἀπὸ τὰς ἀπατηλὰς θεωρίας περὶ «ἐξελίξεως» τῆς ἐπιστήμης, αἱ παλαιότεραι παραδόσεις π.χ. ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ, ἡ ἐβραϊκὴ κ.ἄ. κάμνουν λόγον περὶ χρυσοῦ γένους περὶ παριδείσου δηλ. περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πρωταρχικοῦ ἀνθρώπου τοῦ κερκτημένου ὅλα τὰ θεῖα δικαιώματα καὶ πλάσμενου κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὴν παραδεισιακὴν ταύτην κατάστασιν ὁ Ἄνθρωπος -Πνεῦμα, μετείχε τῶν θείων ἰκανοτήτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εὐρίσκετο εἰς ἀμεσον ἐπαφήν μετὰ τοῦ Πατρὸς του. Ὁλόκληρος ἡ Φύσις καὶ ἡ Δημιουργία ἦτο ὑποδεστέρα του καὶ ἐπ' αὐτῆς ἤσκει, διὰ τοῦ λόγου του ἡγεμονίαν. Ὁ ἄνθρωπος ἦτο ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Δημιουργίας καὶ ἐκείνη ὤφειλε ὑπακοὴν εἰς τὰ κελεύσματά του, τὰ ὁποῖα ἦσαν κελεύσματα τοῦ θείου Νόμου.

Ἐμεσολάβησεν ὁμως γεγονός μεγίστης σημασίας διὰ τὴν ὅλην πορείαν τοῦ Παντός, τὸ ὁποῖον αἱ παραδόσεις διαφοροτρόπως ἐκθέτουν, πλὴν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὅλοι συμφωνοῦν ἀπὸ συμβολικῆς ἀπόψεως: Εἶναι ὁ μῦθος τῆς Πτώσεως τοῦ Ἀνθρώπου μὲ ἀποτέλεσμα καὶ συνέπειαν τὴν διάχυσιν ἐντός τῆς Δημιουργίας τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἐγωῖσμοῦ, τῆς Ἐτερότητος, τῆς Διχονοίας, τῆς Διαφορίσεως, τῆς Πάλης.

Ἐκτοτε ὁ ἄνθρωπος παύει νὰ εἶναι «ἀνδρόγονος» ἐπικρατεῖ διαφορῆς μεταξὺ Ἐγῶ καὶ Σὺ, μεταξὺ Ἄρρενος καὶ Θήλεος καὶ ἡ ὑπόστασις του διασπάται. Ἄμεσον ἐπακολούθημα εἶναι ἐγκατάλειψις τῆς παραδεισιακῆς καταστάσεως, ἡ στέρησις τῶν πρωταρχικῶν προνομίων καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆς θείας Πηγῆς. Τότε δημιουργεῖται καὶ ἡ ὕλη, ἡ σταθμητὴ ὕλη, ὁ δὲ ἄνθρωπος, καθίσταται ἄνθρωπος, περιβαλλόμενος ὑλικὸν περιβλήμα. Ἀπὸ τῆς μοιραίας ἐκείνης στιγμῆς, ὅλοι του αἱ δυνατότητες ὑφίστανται περιορισμὸν, μείωσιν, ἐλάττωσιν καὶ γίνεται δέσμιος, τοῦ μεταβλητοῦ, τῆς ποσότητος, τῆς βαρύτητος καὶ παύει νὰ εἶναι ἀθάνατος.

Εἰς τὴν μειονεκτικὴν ταύτην κατάστασιν εὐρισκόμενος, δὲν παύει νὰ ὀραματίζεται τὸν «ἀπολεσθέντα παράδεισον» καὶ ἐπιζητεῖ παντὶ τρόπῳ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του. Αἱ περιβάλλουσαι ὁμως αὐτὸν δυνά-

μεις, δέν διάκεινται πλέον πάντοτε πρὸς αὐτόν φιλικῶς καὶ ἔχει συνεχῶς νὰ ἀντιπαλαίση ἐναντίον τῶν φυσικῶν νόμων, ἐναντίον τῶν ἀστρικῶν ἐπηρειῶν τοῦ στερεώματος, ἐναντίον τοῦ Μοιραίου.

Καί, ἂν μὲν ποδηγετούμενος ἀπὸ τὰς εὐμενεῖς πρὸς αὐτόν πνευματικὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι δέν παύουν νὰ τὸν ὑποστηρίζουν εἰς τὸν ἀγῶνα του, ἐπιτυχάνει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἐξέρχεται νικητῆς καὶ νὰ κατὰγῃ περιλάμπρους νίκας, ἀνακτᾷ τὸ ἀπολεσθὲν βασιλικὸν στέμμα καὶ ἀνάγεται πρὸς τὰς περιοχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Δυστυχῶς ὅμως αἱ περιπτώσεις αὐταὶ εἶναι σπάνιαι, οἱ νικηταὶ δὲ τοῦ Μοιραίου, εἶναι ἐλάχιστοι. Ὁ περισσότερος κόσμος σφαδάζει ὑπὸ τὸ πέλμα τῆς ἀταξίας, τῆς διχονοίας καὶ τοῦ ἐμφύτου εἰς τὸν ὕλικὸν ἄνθρωπον ἐγωῖσμοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δυνάμεθα τῶρα νὰ συναγάγωμεν τί εἶναι ἐλάττωμα. Εἶναι ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἀρνητικαὶ ἰδιότητες τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ὁποῖαι τοῦ ἀπέμειναν μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν πρωταρχικῶν του δικαιωμάτων καὶ μετὰ τὴν λήθην περὶ τῆς ἐνδόξου του καταγωγῆς, αἱ ὁποῖαι συμποσοῦνται εἰς τὴν λέξιν ΕΓΩΪΣΜΟΣ.

Διότι εἰς τὸ θεμελιῶδες τοῦτο ἐλάττωμα ἀνάγονται ὅλα τὰ ἄλλα ἐλαττώματα τοῦ ἀνθρώπου. ΕΓΩΪΣΜΟΣ ὅμως ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΑΓΑΠΗΣ, ἀγάπης πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς τὴν Φύσιν, πρὸς τὸν Κόσμον καὶ πρὸς αὐτόν τὸν Θεόν, ἔλλειψις δὲ ἀγάπης εἶναι ὀλόκληρος ἢ σειρά τῶν ἀτελειῶν, μειονεκτημάτων καὶ μικροτήτων μὲ τὰς ὁποίας χαρακτηρίζεται ὁ κοινὸς ἄνθρωπος. Διότι τί εἶναι μισαλλοδοξία, τί εἶναι ὑπεροψία, τί εἶναι ἔλλειψις ἀνοχῆς, ἢ ἐπικρίσις τῶν ἄλλων, ἢ διαβολή, ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων εἰς ἀντιμαχομένας μερίδας, ἢ συνεχῆς καὶ λυσαλέα προσπάθεια πρὸς ἐπικράτησιν ἐπὶ τῶν ἄλλων διὰ παντὸς μέσου καὶ πάση θυσίᾳ, ἂν μὴ ἔλλειψις ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ ἐπιβολὴ τοῦ πνεύματος τῆς χωριστικότητος, ἦτοι τοῦ ἐγωῖσμοῦ;

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπεραίνομεν ὅτι τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι ὄντότητες συγκεκριμένα, δέν ἔχουν οὐσιαστικὴν ὑπόστασιν, ἀλλ' εἶναι τὸ ὅ,τι ἀπέμεινε μετὰ τὸν συσκοτισμὸν τοῦ πνεύματος, μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Ἀγάπης. Ὅπως τὸ σκότος δέν ἔχει οὐσιαστικὴν ὑπάρξιν, ἀλλ' εἶναι στέρησις φωτός, ὅπως ἡ ἀγνοία εἶναι στέρησις γνώσεως, ἔτσι καὶ τὸ ἐλάττωμα, εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον μείωσις ἕως ἐκμηδένισις τῆς Ἀγάπης.

Καὶ τῶρα προβάλλει αὐτομάτως ἡ ἐρώτησις: Ἐάν πράγματι τὸ ἐλάττωμα δέν ὑπάρχει καθ' ἑαυτὸ, εἰς τί συνίσταται ἢ «καταπολέμησις τῶν ἐλαττωμάτων» μὲ τὴν ὁποίαν κατατρίβονται ὅλα τὰ «συστήματα» ἠθικῆς;

Ἐνῶ ἐπιδιδόμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν θετικῶν χαρισμάτων καὶ καρπῶν τῆς Ἀγάπης, ὑπὸ τὴν πλατυτέραν τῆς ἐννοίαν, δηλ. τῶν θετικῶν ἰδιοτήτων τῆς καλωσύνης πρὸς σύμπασαν τὴν φύσιν, τῆς εὐσπλαχνίας, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ωραίου, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν μὲ μίαν λέξιν τῶν ψυχικῶν μας ἰδιοτήτων, ἐκτελοῦμεν ἔργον γόνιμον καὶ ἀποδοτικόν, ἔργον θετικόν καὶ συντελεστικόν εἰς τὴν καθολικὴν πρόοδον τοῦ εἶναι μας. Διότι, ὅταν ὁ ψυχικὸς παράγων ἐκλεπτηνθῇ, καὶ τὸ πνεῦμα ἐλευθεροῦται τῶν δεσμῶν ποῦ παρακωλύουν τὴν ἐκδηλωσίιν του καὶ τὸ σῶμα ὑγιαίνει. Ὅταν, ἀντιθέτως, ἢ ψυχικὴ ὑπόστασις κατατρίχεται ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ

δονείται άτάκτως, παρακωλύει τήν λειτουργίαν τών πνευματικῶν μας ιδιοτήτων καί τό σῶμα – τό «κάτοπτρον τῆς ψυχῆς» – φθίνει.

Διά τοῦτο ἡ λέξις ΕΥΤΥΧΙΑ, ὅπως καί ὁ ὅρος ΓΝΩΣΙΣ, ἔχουν κατα- ντῆσει ἔννοια ἀκατανόητοι εἰς τόν ἄνθρωπον, παρ' ὅλας του δέ τās κα- τακτήσεις καί τήν φαινομενικήν εὐμάρειαν εἰς ἤν τόν ἤγαγεν ὁ μηχανι- κός πολιτισμός, οὐδέποτε ὑπῆρξε δυστυχέστερος καί ἀδαέστερος.

Τό ἔργον ὁμως τοῦ Ἀνθρώπου δέν συνίσταται εἰς τό νά διαπιστώνη ἀπλῶς μίαν δυσμενῆ κατάστασιν καί νά σταυρῶνῃ τά χέρια.

Ἐλαυνόμενος ἀπό τά ψιχία τῆς ἀγάπης καί ἀπό τά ἴχνη τῆς γνώσεως, ὅσα τοῦ ἀπέμειναν, ὑποστηριζόμενος δέ ἀπό τās φιλανθρώπους δυνά- μεις τῆς πνευματικῆς ἱεραρχίας, προετοιμάζει τόν ἑαυτόν του, καλλιερ- γῶν τās ὑπερόχους δυναμικάς ιδιότητας τās ἀπορρεούσας ἐκ τῆς ἀρ- χῆς τῆς Ἀγάπης, καί ἀποφασίζει νά ἀναλαβῇ ἑνεργόν ὑπηρεσίαν παρὰ τό πλευρόν τοῦ Θεοῦ Λόγου καί μίαν ἡμέραν καθίσταται ἐργάτης τοῦ Κυρίου καί ὡς πραγματικός ἱππότης ἐπῶμιζεται τό βαρῦ καί διά τούς πολλοὺς «παράλογον» ἔργον τῆς ἀνανήψεως τοῦ πνεύματος καί δια- θερμάνσεως τῆς ψυχῆς τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος. Τά ὄπλα του, μολονότι κατ' οὐδέν ὁμοιάζοντα πρὸς ἐκεῖνα τών ἀνθρώπων, εἶναι πολὺ δραστικώτερα καί ἀποτελεσματικώτερα: εἶναι ταῦτα ὁ Λόγος καί ἡ ἀστειρευτός Ἀγάπη.

Τίς περισσότερες φορές ὁ κόσμος τόν περιγελά καί εἰς ἀντάλλαγμα τών θυσιῶν του τόν διώκει, τόν μαστιγώνει καί τόν σταυρώνει. Ἄλλὰ τί τόν ἐνδιαφέρει ἡ πρόσκαιρος ἀντίδρασις; Μήπως ὁ καλὸς γεωργὸς δέν γνωρίζει ὅτι ὁ σπειρόμενος σπόρος εἶναι ἀναπόφευκτον νά ἀποδώσῃ τὰ ἄνθη καί τούς καρπούς του κατὰ τήν ἐρχομένην ἀνοιξίν;

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΠΙΚΤΗΤΟ

Ἐχεις μέσα σου ἓνα κομμάτι ἀπὸ τόν Θεό. Γιατί λοιπόν ἀγνοεῖς αὐτή τή συγγένειά; Τόν ἔχεις μέσα σου καί δέν αἰσθάνεσαι: ὅτι τόν μολύνεις μέ ἀκάθαρτα διανοήματα καί μέ ρυπαρές πράξεις. Ἄν ἦταν μπροστά σου ἓνα ἀγαλμα Θεοῦ, δέ θά τολμοῦσες νά κάμῃς τίποτα ἀπ' ὅσα κάνεις τώρα. Καί ἐνῶ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός παρῶν μέσα σου καί τὰ βλέπει ὅλα καί τ' ἀκούει, δέν ντρέπεσαι νά κάμῃς τό κακό, μὴν ἔχοντας συναίσθησιν τοῦ τί εἶναι ἡ φύση σου!

Ἐσύ πού εἶσαι τό κατασκεῦασμα αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ, θέλεις νά τό καταιοχύνῃς; Καί ὁμως ὁ Θεός ὄχι μόνο σέ κατασκεῦασε, ἀλλά καί ἐμπι- στεύθηκε καί παρέδωσε σέ σένα τόν ἑαυτό σου. Κι ἐσύ δέ θά τό θυμηθῆς αὐτό ἀλλά θά ντροπιάσῃς τήν κηδεμονία σου; Ἄν ὁ Θεός σου παρέδιδε ἓνα ὄρφανό, ἔτσι θά τό παραμελοῦσες; Ἐκεῖνος σου παρέδωσε τόν ἑαυτό σου καί εἶπε: «Δέν εἶχα ἄλλον πού νά τόν ἐμπιστευόμουν περισσότερο ἀπό σένα: φύλαγέ μου αὐτόν τόν ἄνθρωπο ὅπως εἶναι ἡ φύση του: ταπεινόν, πι- στόν, ὑψηλόφρονα, ἀτρόμητον, χωρίς πάθη, ἀτάραχον». Κι ἐσύ δέ θά Τοῦ τόν φυλάξῃς;

Ἡ Ἰσλαμική αντίληψις γιὰ τὴ Μετενσάρκωση

τοῦ Μ. Η. ABDI

Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜ – τοῦ Κορανίου καὶ τῶν σχολίων πάνω σ' αὐτὴ τὴν ἱερὰ Βίβλο τῶν Μουσουλμάνων – ὀδηγεῖ σέ δύο διδασκαλίες: Πρῶτον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶχε καὶ ἄλλη ζωὴ, πρὶν ἀπὸ τὴ γέννησή του, καὶ δεύτερον ὅτι ὁ θάνατός του δὲν εἶναι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του.

Ὁ μεγάλος ποιητὴς Ἰκμπάλ ἐκφράζει αὐτές τὶς διδασκαλίες στοὺς ἀκόλουθους στίχους του:

Ἄπ' τὸν πατέρα τοῦ Χασάν*
 τὸ μυστικό ἔμαθα,
 πῶς δὲν ἀκολουθεῖ ὁ θάνατος
 τοῦ σώματος τὸ θάνατο!
 Ὁ ἥλιος θάχανε τὴ λαμπράδα
 του, ἂν εἶχε γιὰ πάντα ἀπὸ τὶς ἀκτίνες του
 ἀπελπισθῆ!

Ὁ Ἰκμπάλ παρομοιάζει τὴ ζωὴ μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὶς ἀκτίνες του, μὲ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Ὅπως ἡ ἀκτίνα τοῦ ἡλίου εἶναι ἡ ἐκφραση τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου, ἔτσι καὶ ἡ φυσικὴ ὑπαρξη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἐκφραση τοῦ μεγαλείου τῆς αἰώνιας ζωῆς του. Ἡ συνέχιση τῆς ζωῆς δίνει στὴ φυσικὴ ὑπαρξη σκοπιμότητα καὶ χαρὰ, διότι στο τέλος περιμένει ἡ αἰώνια εὐλογία.

Τὸ Κοράνιο (κεφ. 16, σουρά 19), στίχοι 12-9-3) λέγει: «Ὁ Ζαχαρίας λέγει στο γιό του: ὦ Ἰωάννη! Κρατήσου σταθερὰ στο Βιβλίο. Καὶ τοῦ ἐχορηγήθη ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνια φύσις ἀγαθὴ καὶ ἀγνότης ἐσωτερικῆ. Καὶ ἦταν εὐσεβὴς καὶ εὐπειθὴς πρὸς τοὺς γονεῖς του, ὄχι ἀλύγιστος καὶ ἀνταρτικὸς. Εἰρήνη ἐγένετο εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν ἡμέρα πού γεννήθηκε, καὶ κατὰ τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του, καὶ εἰρήνη θὰ ὑπάρξη κατὰ τὴν ἡμέρα πού θὰ ἐγερθῆ, ὅταν θὰ ἔχη ἐπαναφερθῆ στὴ ζωὴ».

Κατὰ τοὺς σχολιαστὰς τοῦ Κορανίου, μὲ τὴν λέξη «Βιβλίο», ἐννοεῖται ἡ μυστικὴ διδασκαλία. Πιο κάτω (στίχοι 1-15-9 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου) τὸ Κοράνιο λέγει:

«Ἐπειτα ἡ Μαρία πῆγε μὲ τὸ βρέφος της, πρὸς τὸν λαό της. Καὶ εἶπαν: ὦ Μαρία! Τί παράδοξο πράγμα! ὦ ἀδελφὴ τοῦ Ἰσραὴλ! Ὁ πατέρας σου δὲν ἦταν ἄνθρωπος τῆς φαυλότητος, οὔτε ἡ μητέρα σου ἦταν ἄσημη. Ἐκεῖνη τοὺς ἔκαμε ἓνα σημεῖον, δείχνοντας τὸ βρέφος. Καὶ τῆς εἶπαν: «πῶς νὰ μιλήσουμε μὲ τὸ βρέφος, πού εἶναι στο λίκνον;» Τοὺς εἶπε, «ἀληθῶς, εἶμαι δούλη τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος μοῦ ἔδωσε τὸ Βιβλίο καὶ μ' εὐλόγησε. Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἦταν πάνω μου τὴν ἡμέρα που γεννήθη-

* Πατέρας τοῦ Χασάν ἦταν ὁ Ἄλῃ, γαμβρὸς τοῦ Μωάμεθ.

κα, θά εἶναι τήν ἡμέρα πού θά πεθάνω, καί τήν ἡμέρα πού θά ἐπανέλθω στή ζωή».

Στό κεφ. 16, σουρά 20, στίχοι 2-30-11, τό Κοράνιο λέγει: «Σέ φέραμε ἐδῶ σ' αὐτή τή γῆ καί θά ἐπανέλθης σ' αὐτή, ὅταν θά ξαναγεννηθῆς».

«Γῆ» δέν σημαίνει τήν φυσική γῆ πού βλέπουμε, ἀλλά τήν πρωταρχική ὕλη. Ὁ Ἰμάρ Ζαφάρ γράφει στό βιβλίο του «Καφί» ὅτι ὅταν συντελεῖται ἡ σύλληψις, ὁ Θεός στέλλει ἕναν ἄγγελο νά κομίση τήν πρωταρχική ὕλη, μέ τήν ὅποια ὁ ἄνθρωπος θά περάσῃ τήν ζωή του καί θά συγκροτήσῃ τόν χαρακτήρα καί τίς τάσεις του. Τό χωρίον αὐτό δέν ἔχει μεγάλη σχέση μέ τό ζήτημα τῆς ἐπαναγεννήσεως, ἀλλά ἐξάγεται ἀπό αὐτό ὅτι ὁ χαρακτήρας καί οἱ τάσεις του ὑφίστανται κατά τόν χρόνον τῆς γεννησεως, ἄρα ὁ ἄνθρωπος εἶχε προηγούμενη ὑπαρξη.

Στό κεφ. 21, σουρά 30, στίχοι 1-10-4, τό Κοράνιο λέγει: «Ἐφερην ἐμπρός τό ζῶν ἐκ τοῦ νεκροῦ καί ἔφερην ἐμπρός τό νεκρόν ἐκ τοῦ ζῶντος. καί ἀναζωογονεῖ τήν γῆν ὅταν νεκρώνεται. Ἔτσι καί σὺ θά φερθῆς ἐμπρός».

Οἱ στίχοι μιλοῦν γιά προηγούμενη ζωή, γιά παρούσα ζωή, ἐπειτα θάνατο καί πάλι ζωή.

Στό κεφ. 23, σουρά 37, στίχοι 5-16-4, τό Κοράνιο λέγει: « Ὄταν πεθάνουμε καί γίνουμε κόκκαλα καί σκόνη, θ' ἀνταμφιθούμε ἢ θά τιμωρηθούμε. Θέλετε νά δῆτε; θά πῆ στους τριγύρω του. Καί θά σκύψῃ νά τόν βρῆ στό μέσον τῆς κολάσεως καί θά τοῦ πῆ: «Μέ τήν χάρη τοῦ Κυρίου, θά ἦμουν κοντά σου, ἂν ὁ θάνατος δέν ἦταν παρά ἕνας πρῶτος θάνατος καί δέν πρόκειται νά ὑποφέρουμε γιά πάντα».

Καί στό κεφ. 24, σουρά 40, στ. 1-9-6: «Οἱ ἀπιστήσαντες θ' ἀκούσουν μία φωνή: «Ἀσφαλῶς, τό μῖσος τοῦ Θεοῦ εἶναι βαρύτερο ἀπό τό μῖσος τοῦ ἑαυτοῦ σας, ὅταν ἐκλήθητε στήν Ἀτραπό καί ἀρνηθήκατε.» Θά πούν: «Δύο φορές, ὦ Κύριε, μάς ἔδωσες θάνατο καί δύο φορές μάς ἔδωσες ζωή καί ἀναγνώρισαμε τίς ἁμαρτίες μας. Τώρα δέν ὑπάρχει τρόπος νά ξεφύγουμε;».

Ἀναφέρονται δυο θάνατοι καί δύο ζωές.

Στό κεφ. 1, σουρά 2, στ. 2-13-2, λέγει: «Πῶς μορεῖτε ν' ἀρνηθῆτε τήν ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ; Εἴσατε νεκροί καί σᾶς ἔδωσε ζωή. Πάλι θά φέρῃ τόν θάνατο καί πάλι θά σᾶς δῶσῃ γέννηση. Τελικά, θά ἐπιστρέψετε κοντά Του».

Θάνατος, διαδοχική ζωή, πρὶν ἀπό τήν παρούσα ὑπαρξη, θάνατος στήν παρούσα ὑπαρξη, καί ἐκ νέου γέννηση ἀναφέρονται σαφέστατα σ' αὐτούς τοὺς στίχους. Καί ἡ διαδοχή θανάτου-ζωῆς εἶναι συνεχῆς, ἕως ὅτου μία ζωή ἀναμάρτητη ὀδηγήσῃ στή λύτρωση ἀπό τόν τροχό γεννήσεων καί θανάτων.

Στό κεφ. 3, σουρά 3, στ. 2-11-10, λέγει: «Νύχτα μπηκες στήν ἡμέρα καί ἡμέρα μπηκες στή νύχτα καί ἀπό τό νεκρό στό ζωντανό καί ἀπό τό ζωντανό στό νεκρό καί πλουσιοπάροχα δόθηκες στους προσφιλεῖς σου».

Ἡ διαδικασία ζωῆς-θανάτου παρομοιάζεται μέ τήν ἐναλλαγή νύχτας καί ἡμέρας.

Στό κεφ. 17, σουρά 22, στ. 8-7-15, λέγει: «Σοῦ ἔδωσε ἐπαναγέννηση

καί θά σοῦ δώση θάνατο καί πάλι θά σοῦ δώση γέννηση. Ὁ ἄνθρωπος, ἀληθινά, εἶναι ἀχάριστος».

Σαφῶς, ἡ τωρινή ζωὴ ἐμφανίζεται ὡς ἐπαναγέννηση. Δέν γίνεται λόγος γιὰ ἀνάσταση (στό παλαιό σῶμα) ἀλλά γιὰ νέα γέννηση. Γιὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς (Καφίρ) ὑποστηρίζεται, ὅτι δέν θά μπορέσουν νά ἐνωθοῦν μετὰ τοῦ Θεοῦ, μέ τὴν διαδικασία γεννήσεων καί θανάτων.

Στό κεφ. 27, σουρά 56, στ. 8-38-14, λέγει: «Ἐμεῖς (Ἐγώ) νομοθετήσαμε τὸν θάνατο ἀναμεταξύ σας. Δέν ἐμποδιζόμαστε νά σᾶς ἀναπληρώσουμε μέ ἄλλους ὁμοίους σας, παράγοντας μορφές πού δέν τίς ξέρετε! Ἐγνωρίσατε μονάχα τὴν πρώτη γέννηση».

Ὁ Ἰμὰμ Ζαφάρ στό μνημονευθέν βιβλίο του «Καφί» δεχόμενος τὴν διαδικασία τῆς ἐναλλαγῆς γεννήσεων καί θανάτων, ἀναφέρεται στό κεφ. 29, σουρά 71, στίχους 2-9-8 τοῦ Κορανίου, πού λέγει: «Ὁ Θεός σέ ἐπλασεν ἀπό πηλό, ὅπου θά ἐπιστρέψης, καί πάλι θά σέ φέρῃ στὴ ζωὴ». Πηλός εἶναι ἡ Βιβλικὴ ὕλη τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἀναφέρει ἐπίσης μιά ἀφήγηση γιὰ τὴν ἐπιθυμία τοῦ Ἀβραάμ νά κατανοήσῃ τὴν διαδικασία τῶν γεννήσεων καί θανάτων. Ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Θεὸν νά τοῦ ἐξηγήσῃ πῶς ἀπὸ τὸν θάνατο θά προέλθῃ ζωὴ καί πάλι. Ὁ Θεός παρετήρησε ὅτι δέν εἶχε ἀποδεχθῆ τὴν πίστη. Naί, τὴν εἶχε ἀποδεχθῆ, ἀπάντησε ὁ Ἀβραάμ, ἀλλά ἤθελε διευκρίνιση. Καί τότε ὁ Θεός τοῦ εἶπε: «Πάρε τέσσαρα πουλιά καί κόψε τὰ κομμάτια καί ἀνακάτεψέ τα καί βάλε κάθε κομμάτι πάνω στό λόφο, ἔπειτα φώναξε καί θά πετάξουν πρὸς ἐσένα. Μάθε λοιπόν, ὅτι ὁ Θεός εἶναι παντοδύναμος καί σοφός».

Ὁ ἴδιος συγγραφεύς, ἀναφέρει μιά ἄλλη ἱστορία. Ὅτι ὁ Ἀβραάμ εἶδε κάποτε ἓνα ἀνθρώπινο σῶμα, πού τό μισό ἦταν στὴν ξηρά καί τό ἄλλο μισό στὴ θάλασσα. Τό νεκρὸ σῶμα τό ἔτρωγαν ζῶα. Εἶδε ἀκόμη, ὅτι ζῶα τῆς θάλασσας καί τὰ ζῶα τῆς στεριάς ἔτρωγαν τό ἓνα τό ἄλλο. Καί πίστεψε, ὅτι ὁ φόνος εἶναι νόμος καί τέρμα τῆς ζωῆς. Ἀλλά ὁ Θεός τὸν ἐνέπνευσε νά ἀποβάλλῃ αὐτὴ τὴν πίστη καί νά πιστέψῃ, ἀντιθέτως, ὅτι ὑπάρχει καί ἄλλη ζωὴ μετὰ θάνατον.

Τό ὅτι τὰ κομματιασμένα πουλιά ξαναζωντάνεψαν, δείχνει ὅτι ὁ θάνατος τοῦ σώματος δέν εἶναι καί τέρμα τῆς ζωῆς. Περαιτέρω, ὅτι τό διαρκές καί διατηρούμενον ὄχημα τῆς ψυχῆς δέν εἶναι παρὰ ἓνα ἐξωτερικὸ τῆς ἔνδυμα. Τό ξαναζωντάνεμα δέν γίνεται ξαφνικά σέ μιά δραματικὴ πράξη. Σημαίνει, ὅτι ὁ Ἀβραάμ σκέφθηκε πολὺ καί διαλογίσθηκε πάνω στό πρόβλημα τοῦ θανάτου καί τῆς ἐπαναγεννήσεως καί στό τέλος ἐφθασε στό συμπέρασμα, ὅτι ὁ θάνατος δίνει διέξοδο στὴν ἐπαναγέννηση σ' ἓνα νέο φυσικὸ σῶμα.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΩΝ ΜΑΣΩΝΩΝ

Τό ακόλουθο άρθρο δημοσιεύθηκε γιά πρώτη φορά στήν «Arkansas State Gazette», τήν 10ην Μαΐου 1849, στό περιεργό ύφος τῆς ἐποχῆς. Δέν χρειάζεται πρόλογο, οὔτε σχόλια.

Κατά τήν ἐπίσκεψίν μου τελευταίως σέ μιά γειτονική πόλι, κατέλυσα στό σπίτι τοῦ φίλου μου Β-, μέ τόν ὁποῖο μέ συνέδεε μακριά καί στενή γνωριμία. Πρός μεγάλην μου ἐκπληξιν, εἶδα τήν κυρία νά διαβάζη ἕνα Μασωνικό ἔντυπον. Τήν ρώτησα τί εἶχε συμβῆ, ὥστε ὄχι μόνον νά ἀνέχεται τέτοια ἐφημερίδα στό σπίτι της, μά καί νά τήν διαβάζη τόσο ἐμβριθῶς. Διότι ἐγνώριζα ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ πατέρα της ἦσαν μεταξύ τῶν πλέον ζωηρῶν καί φανατικῶν ἀντι-μασῶνων πού ὑπῆρξαν ποτέ στή Νέα Ὑόρκη. Μοῦ ἀπάντησε ὅτι εἶχε ἀνακαλύψει τό μεγάλο μυστικό τῆς Μασωνίας καί, ἂν μοῦ ἄρεσε, θά μοῦ ἀφηγεῖτο πῶς ἐφθασε σ' αὐτή τήν ἀνακάλυψιν. Τήν παρεκάλεσα νά προχωρήσῃ. Καί νά τί μοῦ εἶπε:

«Λίγον καιρόν μετά τήν ἀναχώρησί σου ἀπό ἐδῶ τήν τελευταία φορά, ἔμαθα πρὸς ἐξαιρετική μου ἀποσβόλωσι, ὅτι ὁ σύζυγός μου εἶχε γίνει Μασῶν. Τό ἀπέδωσα στήν ἐπιρροή σου καί δέν χρειάζεται νά ἀναφέρω τί αἰσθήματα ἐδοκίμασα ἀπέναντί σου καί τοῦ συζύγου μου. Κατέληξα στό συμπέρασμα ὅτι ὀλοκληρῆ ἡ οἰκογενειακή μου εὐτυχία ἐφθασε στό τέλος. Ὡστόσο ἀπεφάσισα νά ἐξακολουθήσω, χωρὶς νά μιλήσω, τήν τέλεια ἐκπλήρωσι τῶν καθηκόντων μου ὡς συζύγου καί μητέρας. Τρεῖς ἢ τέσσαρες μῆνες ἀργότερα, συνέβη ἕνα περιστατικό πού μ' ἔκανε ν' ἀμφιβάλω γιά τήν ἀκεραιότητα τοῦ συζύγου μου. Ἦταν μιά ἀπό τίς παγερώτερες νύχτες τοῦ περασμένου χειμῶνα, ὅταν ὁ σύζυγός μου ἐπέστρεψε σέ ὦρα πολύ περασμένη καί μοῦ εἶπε: «Μάργκαρετ, μπορεῖς νά κάμης δίχως τό μάλλινο σάλι σου;». Ἀπήντησα ὅτι μπορούσα. Μοῦ ἐξήγησε τότε νά τοῦ τό φέρω, μαζί μέ μιά κουβέρτα. Τοῦ τὰ ἔφερα καί ξανάφυγε ἀμέσως. Ἡ πρώτη μου σκέψις ἦταν νά τόν ἀκολουθήσω. Ἐτρεξα στό παράθυρο καί στό φῶς τοῦ φαναριοῦ εἶδα ἕναν ἄλλον ἄνδρα, πού κρατοῦσε ἕνα καλάθι καί μέσα εἶχαν ριχτή τό σάλι καί ἡ κουβέρτα. Ἀπομακρύνθηκαν ἀμέσως. Ὁ σύζυγός μου γύρισε σέ μισή ὥρα περίπου. Περὶμένα ὅτι τό πρωί θά εἶχε ἐτοιμάσει κάποια ἱστορία γιά νά δικαιολογήσῃ τήν μυστηριώδη διαγωγή του. Ἀλλά δέν τοῦ ἀπέσπασα οὔτε λέξι. Ἀπεφάσισα νά ἔχω τὰ μάτια μου τέσσαρα μήπως ἀνακαλύψω πουθενά τό σάλι μου, γιατί θά μπορούσα νά λύσω τό μυστήριον. Καί δέν πέρασε πολὺς καιρός, μιά μέρα στό δρόμο, πού εἶδα μιά γυναίκα νά φορᾷ τό σάλι μου! Μέ προσπέρασε βιαστικά.

«Τήν ἀδιάντροπη», σκέφτηκα ἐκνευρισμένη καί τάχυνα τό βῆμα μου γιά νά τήν παρακολουθήσω. Ἀπὸ δρόμο σέ δρόμο ἐφθασα σ' ἕνα διαμέρισμα, ὅπου τήν εἶδα νά βγάξῃ τό σάλι καί νά στρώνεται στή δουλειά της. Ἀπὸ τήν ἀκόρεστη δίψα μου νά μάθω τό μυστικό τῆς ἀπιστίας τοῦ συζύγου μου, ἔμαθα τό ὄνομά της καί τήν διεύθυνσί της κ' ἐφυγα ἀμέσως γιά ἐκεῖ. Δέν εἶχε γίνει λάθος, διότι βρῆκα ἐκεῖ καί τήν κουβέρτα μου. Τότε ὁμως ὅλο τό μυστικό ἔλαμψε στά μάτια μου σά νά γράφηκε μέ ἡλιαχτι-

δες στὸν οὐρανό. Βρῆκα ἐκεῖ μία ἡλικιωμένη χήρα στά τελευταῖα της, μέ τρία παιδιά γύρω της, ἀδελφάκια τῆς κοπέλλας πού εἶχα παρακολουθήσει μέ τόση ὑποψία. Ἀπό τὴν ἐτοιμοθάνατη πῆρα ἓνα μάθημα πού δέν τό εἶχα ὄνειρευθῆ σέ ὅλη τὴν φιλοσοφία μου, ὅταν μοῦ ἀφηγήθηκε τὴν ἱστορία τῆς ἐλεημοσύνης πού εἶχε γίνει ἀφορμὴ τόσῃς δυστυχίας μου. «Δέν ξέρω, μοῦ εἶπε, πῶς θά ζούσαμε, ἂν δέν εἶχαν τὴν καλωσύνη ν' ἀσχοληθοῦν μέ μᾶς δύο κύριοι, πού ἦρθαν μιά νύχτα καί μᾶς ἄφησαν ἓνα καλάθι μέ προμήθειες, μιά κουβέρτα, ἓνα σάλι καί πέντε δολλάρια. Μόλις ἀνοιξε ἡ πόρτα, ἐσπρωξαν μέσα τό καλάθι λέγοντας: «Δεχθῆτε καί μὴ ρωτᾶτε». Κ' ἔφυγαν πρὶν προλάβουμε νά ρωτήσουμε ποιοὶ ἦσαν. Δέν γνωρίζω ποιοὶ ἦσαν, ἀλλά προσεύχομαι νά τοὺς φυλάῃ ὁ Θεός, αὐτοὺς καί τοὺς δικούς των, μακριὰ ἀπὸ κάθε θλίψη».

Ἐφυγα ἀπὸ ἐκεῖνο τό σπίτι καλύτερη ἀπὸ ὅ,τι τό εἶχα ἐπισκεφθῆ».

«Καλά, εἶπα μά τό μεγάλο μυστικό τῆς Μασωνίας, πού εἶπες πῶς θά μοῦ ἔλεγες;»

Μοῦ ἀπήντησε: «Εἶναι αὐτό: Κάνε τό καλό καί μὴ μιλάς γι' αὐτό».

ΜΑΧΑΤΣΟΧΑΝ, Ο ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Π. ΠΑΠΑΣΛΙΩΤΗ

Ἡ Θεία Τριάδα τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱός καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκδηλώνεται πάνω στή Γῆ μέ τὴν Τριάδα τριῶν ὄντων, μελῶν τῆς Λευκῆς Ἀδελφότητος, τοῦ Μάνου, Πατέρα τῆς Φυλῆς, τοῦ Βοδισάτβα ἢ Χριστοῦ, τοῦ Παγκόσμιου Ἐκπαιδευτή, καί τοῦ Μαχατσόχαν πού γιὰ τὴ δική μας ἀνθρώπινη ἐξέλιξη εἶναι ὁ Παράκλητος. Τό ἔργο τῆς Ἁγίας Τριάδος γιὰ τὴ Γῆ πραγματοποιεῖται μέσω τῶν ἀντιπροσώπων της στήν Ἱεραρχία. Ὅλες οἱ δυνάμεις ἀπὸ τὰ τρία Πρόσωπα τῆς Τριάδος ἐρχονται στή Γῆ μέσω αὐτῶν τῶν ἀντιπροσώπων τους καί μέσω αὐτῶν ἀνέρχονται πρὸς τὴν Τριάδα ὅλες οἱ δυνάμεις καί οἱ προσευχές πού στέλνονται ἀπὸ τὴ Γῆ.

Ὡς πρὸς τὸν Μαχατσόχαν, μπορούμε νά ποῦμε, ὅτι, ἐν εὐρεία ἐννοία, ὅλο τό ἔργο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού σχετίζεται μέ τὴ Γῆ, καθὼς καί ἡ ἐξέλιξη ἐπάνω σ' αὐτὴν πραγματοποιεῖται ἀπὸ αὐτόν καί δι' αὐτοῦ. Εἶναι ἀπὸ κάθε ἀποψη τό Ἅγιο Πνεῦμα γιὰ τὴ Γῆ μας. Ἐτσι, ὅλο τό ἔργο τῆς δημιουργίας πού εἶδαμε ὡς τὴ χαρακτηριστικὴ ἐκδήλωση τοῦ Θεοῦ-Ἁγίου Πνεύματος πραγματοποιεῖται μέσω τοῦ Μαχατσόχαν. Αὐτός προσλαμβάνει, ἐλέγχει καί κατευθύνει τίς τεράστιες δυνάμεις τῆς κοσμικῆς δημιουργικῆς ἐνέργειας πού δέχεται ἀπὸ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Αὐτό εἶναι μόνο ἓνα μέρος τοῦ ἔργου του. Ἀρκεῖ ὅμως γιὰ νά ἀντιληφθοῦμε τὴν τεράστια εὐθύνη πού προϋποθέτει ἓνα τόσο μεγαλειῶδες ἔργο. Ὅποιοδήποτε ἔργο ἐπάνω στή Γῆ εἶναι ἀσήμαντο συγκρινόμενο

μέ αυτό του Μαχασόχαν πού, πραγματικά, έλέγχει τό κέντρο άπ' όπου προέρχεται όλη ή δημιουργική ένέργεια. Σ' ένα μεγάλο έργαστήριο ή άπώλεια έλέγχου τής έκλυόμενης ένέργειας, μπορεί νά προκαλέση καταστροφή. Στην περίπτωση όμως του Μαχασόχαν δέν υπάρχει περίπτωση άποτυχίας. Τό χέρι αυτού του άνώτατου έλεγκτή των δυνάμεων δέν κάνει ποτέ λάθος. Λάθος εδών θά εσήμαινε άνυπολόγιστη καταστροφή και θάνατο εκατομμυρίων ανθρώπων, μία διατάραξη, πραγματικά, τής έξελίξεως του κόσμου. Κάθε δύναμη πρέπει νά κατευθύνεται εκεί όπου άκριβώς χρειάζεται και στην ποσότητα πού χρειάζεται, ότιδήποτε λιγότερο ή περισσότερο είναι λάθος και επικίνδυνο.

Μάς είναι άκατανόητο, πώς ένα μόνον Όν, όσοδήποτε τελειοποιημένο, μπορεί νά έλέγχει τά εκατομμύρια των διαφορετικών μορφών δημιουργικής δραστηριότητας πού κινούνται συνεχώς στη φύση και στην άνθρωπότητα. Καί όμως ό Μαχασόχαν μπορεί και συντελεί αυτό τό έργο – και όχι μόνον αυτό – επικεφαλής των Δημιουργικών Έραρχιών του.

Ό Μαχασόχαν είναι ό Κύριος τής Έξελίξεως. Αυτός έλέγχει αυτό πού εδών κάτω ονομάζουμε άρχή έξελικτικών κινήσεων, είσαγωγή νέων σκέψεων, καθώς και τή γενική κατεύθυνση του πολιτισμού. Γι' αυτόν, σ' άλήθεια, τό μέλλον είναι ένα άνοικτό βιβλίο. Γνωρίζει τι πρόκειται νά συμβεί και ποιό συγκεκριμένο μέρος όποιοιδήποτε έξελικτικού κύκλου θά συμπληρωθή σέ μία δεδομένη στιγμή. Μέσω των πέντε άκτίων πού είναι επικεφαλής έλέγχει τήν πορεία του πολιτισμού και έμπνέει τις αλλαγές πού γίνονται μέσα σ' αυτόν.

Ό Μαχασόχαν, λοιπόν, δέν είναι μόνον ό Κύριος τής δημιουργικής δραστηριότητας, στη φύση και στην άνθρωπότητα αλλά έχει και τή φροντίδα τής άτομικής έξελίξεως. Αυτός έπιβλέπει τά διάφορα βήματα πού πρέπει νά γίνουν στην έξέλιξη του άτόμου από τήν άρχή τής άτομικοποίησης του μέχρι τήν τελειοποίησή του. Αυτός καταγράφει τις προόδους πού γίνονται από εκείνους πού βρίσκονται στην Άτραπό. Τώρα, έν όψει τής έπιστροφής του Παγκόσμιου Έκπαιδευτού, τό έργο του Μαχασόχαν, όπως και όλης τής Άδελφότητας, είναι σημαντικότερο από ποτέ και ή εύκαιρία γι' αυτούς πού θέλουν νά υπηρετήσουν τήν Άδελφότητα είναι μοναδική. Ό Μαχασόχαν παρατηρεί όλους πού προσπαθούν νά πραγματοποιήσουν τό σκοπό τής έξελίξεως. Πράγματι, δέν μπορούμε παρά νά θαυμάσουμε τήν παντογνωσία αυτής τής λαμπρότατης Διάνοιας.

Έχουμε πεί, ότι κάθε δημιουργική προσπάθεια, κάθε έμπνευση και ένθουσιασμός, κάθε ιδεαλισμός και άγώνας για έξαγνισμό ένθαρρύνονται από τό Θεό-Άγιο Πνεύμα. Καί τουτο γίνεται μέσω του άντιπροσώπου του στη Γή, του Μαχασόχαν.

Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, τί τρομερή έπιρροή έχει στη ζωή μας, ότι δέν είναι μόνον ό Κύριος τής Δημιουργίας στη φύση, άλλ' ότι οι βαθύτερες και ιερώτερες έμπνεύσεις και φιλοδοξίες μας θερμαίνονται άπ' αυτόν! Η λάμψη τής έμπνευσης πού έρχεται στό μεγάλο έπιστήμονα ύστερα από πολύχρονη ύπομονετική έρευνα γιά νά του άποκαλύψη τή θεω-

ρία ή τό νόμο πού έρευνούσε· ή φώτισις και ή έμπειρία μιάς μεγάλης αλήθειας πού έρχεται στόν φιλόσοφο μέσα στη σιωπή του διαλογισμού του· τό όραμα του Κάλλους πού βλέπει ό καλλιτέχνης και τό κάνει έργο· ή άγνότητα του άγίου και ή δύναμη του μάγου ή του ιερέα· ό ιερός ένθουσιασμός του άναμορφωτή – όλα είναι έκδηλώσεις του Άγιου Πνεύματος μέσω του Μεγάλου Κυρίου, του Μαχασόχαν. Άληθινά, είναι ό δικός μας Παράκλητος, πού μπορούμε νά επικαλούμαστε, γνωρίζοντας ότι και ή μικρότερη προσπάθεια από μέρος μας προκαλεί τήν ανταπόκρισή Του. Όταν σκεπτόμαστε τόν Μαχασόχαν δέν αισθανόμαστε μόνο δέος και θαυμασμό για τό τεράστιο δημιουργικό έργο πού έπιτελεί, αλλά και μιά βαθειά εύγνωμοσύνη για τις πολλές εύλογίες πού μās στέλνει, έστω κι αν άγνοούμε τήν πηγή τους.

Τό έργο των τριών μεγάλων Όντων πού στη Γη αντιπροσωπεύουν τη θεία Τριάδα έπιτελείται μέσα από τις έπτά ύποδιαιρέσεις της εξέλιξής μας, γνωστές ως οι έπτά Άκτινες της ανάπτυξης.

Τήν τρίτη από τις Άκτινες αντιπροσωπεύει τό Άγιο Πνεύμα και συνδέεται μέ τόν κόσμο της άνώτερης διάνοιας. Είναι ή Άκτίνα της δημιουργικής σκέψης και μέσω αυτής της άκτίνας μπορούμε νά έλθουμε σέ έπαφή μέ τόν κόσμο της θείας Διάνοιας, τόν κόσμο του Άγιου Πνεύματος. Έπειδή ό Μαχασόχαν είναι ό Άντιπρόσωπος του Άγιου Πνεύματος στη Γη, ή τρίτη Άκτίνα βρίσκεται κάτω από τήν κυριαρχία του, όπως ή πρώτη και ή δεύτερη είναι κάτω από τήν κυριαρχία του Μα-νου και του Βοδισάτβα.

Άλλά και οι υπόλοιπες τέσσερις άκτινες βρίσκονται κάτω από τήν κατεύθυνση του Μαχασόχαν, κι έτσι τό έργο του πραγματοποιείται μέσω πέντε Άκτινων.

Έφ' όσον γνωρίζουμε πώς σχετίζονται οι Άκτινες μέ τά πεδία έπι των όποιων πραγματοποιείται ή εξέλιξη, μπορούμε νά αντιληφθούμε γιατί ό Μαχασόχαν είναι ό Κύριος πέντε Άκτινων και όχι μιάς, όπως οι μεγάλοι άδελφοί Του. Οι τρεις πρώτες Άκτινες άντιστοιχούν στο Νιρβανικό, Βουδδικό και Άνώτερο Νοητικό Πεδίο.

Οι υπόλοιπες τέσσερις συνδέονται μέ τους κόσμους της Μάγια, τόν φυσικό, άστρικό και κατώτερο νοητικό, και στην περίπτωση της τέταρτης Άκτινος, μέ τό κέντρο της συνειδήσεως, όπου συναντώνται οι έσωτερικοί μέ τους έξωτερικούς κόσμους. Αυτοί οι κόσμοι της έξωτερικής έκδηλώσεως είναι αποτέλεσμα της θείας δραστηριότητας της δημιουργίας πού αντιπροσωπεύεται από τήν τρίτη Άκτίνα. Έτσι, από τόν κόσμο του άνώτερου νοητικού μέ τόν όποιο συνδέεται ή τρίτη Άκτίνα, προσεγγίζονται εύκολότερα οι υπόλοιποι κόσμοι, πού τρόπον τινά έκπηγάζουν από τόν κόσμο της θείας Διάνοιας. Άπ' αυτή τήν άποψη οι τέσσερις Άκτινες πού συνδέονται μέ αυτούς τους κόσμους, ανήκουν στην τρίτη Άκτίνα. Γι' αυτό τό λόγο οι πέντε Άκτινες της ανάπτυξεως βρίσκονται κάτω από τη διεύθυνση του Μαχασόχαν. Η μελέτη αυτών των πέντε Άκτινων μās προσφέρει καλύτερη κατανόηση του έργου του Μαχασόχαν, γιατί έπ-ά-νω σ' αυτές πραγματοποιείται τό δημιουργικό του έργο, διαφοροποιημέ-

νο σέ κάθε Άκτίνα. Καί οι πέντε Άκτίνες έχουν κοινό χαρακτηριστικό τό έργο τοῦ Άγίου Πνεύματος, δηλαδή τήν δημιουργική δραστηριότητα καί τή διανομή τής δημιουργικής ἐνέργειας σέ κάθε σημείο καί τμήμα τοῦ σύμπαντός μας. Καί στήν περίπτωση κάθε Άκτίνος αὐτό τό δημιουργικό έργο γίνεται στόν κόσμο πού ἀντιστοιχεῖ αὐτή ἡ Άκτίνα. Ἐτσι, τό έργο τοῦ Μαχατσόχαν πού διευθύνει καί κατευθύνει τίς δυνάμεις τοῦ κόσμου μας, εἶναι διαφορετικό σέ κάθε μία ἀπό τίς Άκτίνες τής κυριαρχίας του. Καί ἂν δοῦμε τό έργο τῶν πέντε Άκτίνων ὡς τό έργο τοῦ Άγίου Πνεύματος γιά τόν κόσμο μας, θά κατανοήσουμε περισσότερο τό τεράστιο έργο πού ἐπιτελεῖται ἀπό τήν ἱεραρχία πού βρίσκεται κάτω ἀπό τήν αἰγίδα τοῦ Κυρίου τῶν πέντε Άκτίνων.

Κατά πολλοῦς τρόπους ἡ τρίτη ἀκτίνα εἶναι πολύ χαρακτηριστική τοῦ έργου τοῦ τρίτου Λόγου ἢ τοῦ μεγάλου Του ἀντιπροσώπου, τοῦ Μαχατσόχαν. Ἡ ἐκδήλωση τοῦ Άγίου Πνεύματος στόν ἄνθρωπο εἶναι αὐτό πού ὀνομάζουμε Μάνας ἢ ἀνώτερη διάνοια, καί ἡ τρίτη Άκτίνα ἀντιστοιχεῖ σ' αὐτή τήν ἀρχή στόν ἄνθρωπο, καθῶς καί στόν ἀνώτερο νοητικό κόσμο, τόν κόσμο τής δημιουργικῆς σκέψεως, ὅπου έχουμε συνείδηση τής θείας Διάνοιας μέσα μας. Μέσα σ' αὐτή τήν ἀκτίνα μπορεῖ νά γίνει ἡ προσέγγιση τοῦ κόσμου τής θείας Διάνοιας, τοῦ κόσμου τοῦ πραγματικοῦ ἢ τῶν Ἀρχετύπων καί ἐπομένως, ἡ γνώση αὐτοῦ τοῦ κόσμου εἶναι τό δῶρο τής τρίτης Άκτίνας.

Ἐπικεφαλῆς τής τρίτης Άκτίνος εἶναι ὁ Τσόχαν πού ἀποκαλεῖται Διδάσκαλος Βενετός. Τό έργο Του έχει τεράστια σημασία, γιά τή ζωή μας, ἀφοῦ διευθύνει τή δημιουργική ἐνέργεια στά ἐπίπεδα τής ἀνώτερης διάνοιας καί δικό του εἶναι τό έργο τής δημιουργικῆς σκέψεως πού στόν κόσμο μας κυβερνᾷ τήν ἐξέλιξη. Ὁ μέγανος κυκλικός νόμος τής ἐξελίξεως καί τά ἑκατομύρια τῶν διαφόρων ἐξελικτικῶν κύκλων, εἶναι ἡ ἐπιστήμη του· ἡ ἀστρολογία εἶναι ἡ μαγεία Του· ἡ θέαση τῶν πραγμάτων καθ' ἑαυτῶν ἡ σοφία Του· καί ἡ ἀποκάλυψη τοῦ μέλλοντος μέ τήν προφητεία ἢ δυνάμη Του.

Τό μεγάλο έργο Του δέν εἶναι πολύ γνωστό, ὅμως ἂν καί μπορεῖ νά μὴν έχουμε συνείδηση τοῦ γεγονότος ἢ ἰσχυρότατη ἐπιρροή του διαπερνᾷ ὀλόκληρη τήν πολιτιστική μας ζωή.

Ἡ ἐπόμενη ἀκτίνα πού βρίσκεται κάτω ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ Μαχατσόχαν, ἡ τέταρτη, εἶναι ἡ Άκτίνα τής Ἀρμονίας. Εἶναι ἡ Άκτίνα πού σημαδεύει τή συνάντηση τῶν ἐσωτερικῶν καί τῶν ἐξωτερικῶν κόσμων πού γίνεται στό κέντρο τής συνειδήσεως.

Ὅταν ἀποσύρουμε τή συνειδήσή μας ἀπό τοὺς ἐξωτερικούς κόσμους καί μέσω τοῦ κέντρου τής συνειδήσεώς μας μεταφερόμαστε στόν κόσμο τοῦ Πραγματικοῦ, τό σημεῖον ὅπου πραγματοποιοῦμε τή μεγάλη ἀλλαγῆ, ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τήν τέταρτη Άκτίνα. Μποροῦμε, λοιπόν, νά πούμε ὅτι ἡ τέταρτη Άκτίνα δέν συνδέεται τόσο μέ κανένα τόπο ἢ κόσμο ὑπάρξεως, ὅσο ἀντιπροσωπεύει τή συνάντηση τοῦ ἐντός καί τοῦ ἐκτός κόσμου τό σημεῖον ἀπ' ὅπου ἡ ἐντός πραγματικότητα προβάλλεται στήν κοσμική μας εἰκόνα.

Τό έργο τοῦ Τσόχαν αὐτῆς τής Άκτίνος, γνωστοῦ ὡς Διδασκάλου Σε-

ράπιδος, συνδέεται με την κατεύθυνση των δημιουργικών δυνάμεων από τους εσωτερικούς κόσμους στους κόσμους της εξωτερικής έκδηλώσεως και ένα από τα αποτελέσματα αυτού του έργου είναι η δημιουργική δραστηριότητα του καλλιτέχνη.

Η διεύθυνση και ο έλεγχος των δημιουργικών δυνάμεων αναφορικά με τον κατώτερο νοητικό κόσμο είναι το έργο επί της πέμπτης Ἄκτινος και σ' αυτήν ανήκει ό,τιδήποτε γνωρίζουμε ως επιστήμη. Το έργο της επιστήμης δεν είναι μόνον η γνώση των νόμων που κυβερνοῦν αυτόν τον κόσμο, αλλά και ο έλεγχος των δυνάμεων μέσω αυτής της γνώσεως.

Ἐπικεφαλής της πέμπτης Ἄκτινος είναι ο Διδάσκαλος Ἰλαρίων, μετενσάρκωση καθώς λέγεται του Νεοπλατωνικού φιλοσόφου Ἰάμβλιχου. Ἔργο του είναι η διεύθυνση και ο έλεγχος των δημιουργικών δυνάμεων με την επιστήμη τόσο τη σύγχρονη, όσο και την αρχαία επιστήμη του αόρατου, τη Μαγεία.

Ἡ ἕκτη Ἄκτινα ἔχει σχέση με τη διεύθυνση και τον έλεγχο της δημιουργικής Ἐνέργειας στο συναισθηματικό επίπεδο και συχνά ἀποκαλεῖται Ἄκτινα της Ἀφοσίωσης. Πολλοί ἀναρωτιοῦνται γιατί ἡ ἀφοσίωση νά είναι μία ἐκδήλωση της δυνάμεως του Ἁγίου Πνεύματος, ἀφοῦ οἱ ἐκδηλώσεις του ἔχουν πάντα μία ἐνεργητική φύση, σέ ἀντίθεση με τό παθητικό συναισθηματικό ἀφοσίωσης. Ὅμως ἡ ἀφοσίωση της ἕκτης Ἄκτινος είναι μία πύρινη και παθιασμένη ἀφοσίωση, μία ὀλοκληρωτική ἀφιέρωση στοῦ Θεοῦ.

Ἐδῶ συναντᾶμε τό μεγάλο μυστήριο της μεταμορφώσεως της ἐπιθυμίας και τοῦ συναισθήματος που μπορεί νά κάνει τόν ἄνθρωπο θεῖα δημιουργικό με τήν πνευματοποίηση της δημιουργικής ἐνέργειας. Συνεπώς, είναι ἡ Ἄκτινα της πνευματικότητας και της ἀγνότητας. Ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἀληθινά πνευματικός μόνον ὅταν ὀλοκληρῇ ἡ συναισθηματική του φύση, ὄχι μόνον τεθεῖ ὑπό ἔλεγχον, ἀλλά και μεταμορφωθεῖ, και ὁ δρόμος γι' αὐτή τή μεταμόρφωση είναι ἡ ἀγνότητα. Ἀρχηγός της ἕκτης Ἄκτινος είναι ὁ Διδάσκαλος Ἰησοῦς, ἡ ἐνσάρκωση της τέλει ἀγνότητας και της ὀλοκληρωτικής ἀφοσίωσης.

Στήν τελευταία ἄκτινα, τήν ἑβδομη, ἔχουμε τή διεύθυνση της δημιουργικής ἐνέργειας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στόν φυσικό κόσμο. Αὐτό γίνεται με πάρα πολλούς τρόπους και ὅταν ἐξετάσουμε τό έργο τοῦ Τσόχαν αὐτῆς της Ἄκτινος, τοῦ πρίγκηπα Ρακότζι, ἐκπλησσομεθα ἀπό τήν τεράστια ποικιλία του. Ἔτσι, δέν είναι μόνον ἐπικεφαλῆς κάθε τελετουργικής ἐργασίας, στενά συνδεόμενος με τά ἀγγελικά τάγματα, ἀλλά τό έργο του ἐπεκτείνεται και στήν πολιτική και τήν κουλτούρα τῶν ἔθνῶν που βρίσκονται ὑπό τήν κυριαρχία Του. Ὅταν ἀντιληφθοῦμε ὅτι τό έργο Του είναι ἡ διεύθυνση της δημιουργικής ἐνέργειας στοῦ φυσικό πεδίο βλέπουμε πῶς αὐτές οἱ φαινομενικά ἀνεξάρτητες δραστηριότητες μπορούν νά συμφιλιωθοῦν.

Τό έργο Του λοιπόν στή διεθνή πολιτική σημαίνει τέτοια προσαρμογή τῶν δημιουργικών δυνάμεων, ὥστε νά ἐπιφέρουν τις ἐπιθυμητές ἀλλαγές στοῦ ἔθνος γιά τό ὁποῖο ἐργάζεται μία δεδομένη χρονική περίοδο. Ἔτσι, ὅταν τόν 19ο αἰῶνα, ὁ Διδάσκαλος γνωστός τότε με τό ὄνομα Κό-

μης του Ἁγ. Γερμανοῦ, ταξίδευε στήν Εὐρώπη, στενά συνδεόμενος μέ ισχυρούς ἄνδρες, τό ἔργο του δέν συνίστατο μόνο στήν πολιτική μέ τήν ἔξωτερική ἔννοια τῆς λέξεως, ὅσο στή διεύθυνση τῶν δυνάμεων πού καθορίζουν τή μοῖρα τῶν ἔθνῶν. Γι' αὐτό τό λόγο, ἀκόμη ταξιδεύει πολύ καί χρησιμοποιεῖ τούς μαθητές Του στίς χώρες ὅπου χρειάζεται νά ἐκχύσει δυνάμεις.

Καθώς τά ἀγγελικά τάγματα εἶναι οἱ πράκτορες τῆς διανομῆς τῆς δημιουργικῆς ἐνέργειας σέ ὅλα τά τμήματα τοῦ φυσικοῦ κόσμου, τό ἔργο τοῦ Τσοῦχαν τῆς ἑβδομῆς Ἄκτινος εἶναι, φυσικά, στενά συνδεδεμένο μέ αὐτό τῶν Ἀγγέλων. Ὅμως, στό τελετουργικό ἔργο, στά τυπικά, εἶναι πού βρίσκουμε τήν πιό στενή συνεργασία ἀνάμεσα στόν ἄνθρωπο καί στό ἀγγελικό βασίλειο. Κατά τό τελετουργικό ἔργο, δέν βοηθοῦμε μόνο τό μεγάλο ἔργο τῆς δημιουργίας μέ τή συνεισφορά τῆς μικρῆς μας ἐνέργειας, ἀλλά καί κατεβάζουμε καί διανέμουμε τίς δυνάμεις τῆς δημιουργίας στόν φυσικό κόσμο.

Ὅταν ἀντιληφθοῦμε, λοιπόν, κάτι ἀπό τό ἔργο τῶν πέντε Ἄκτινων, πού εἶναι κάτω ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ Μαχατσόχαν, αισθανόμαστε ἕνα βαθύ σεβασμό καί δέος γιά τό τρομερό ἔργο καί τήν εὐθύνη πού βρίσκονται στά χέρια αὐτῆς τῆς μεγάλης μορφῆς, πού γιά τή Γῆ ἀποτελεῖ τήν ἐνσάρκωση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Δέν εἶναι μόνο ἐπιφορτισμένος μέ τό μεγάλο ἔργο τῆς δημιουργίας στή Γῆ, ἀλλά προΐσταται καί παντός ἔργου ἐπί τῶν πέντε Ἄκτινων τῆς ἀναπτύξεως. Δικό Του εἶναι τό ὄραμα τῆς ἀλήθειας τοῦ φιλοσόφου, δικό Του τό ἰδεώδες τῆς ὁμορφιάς τοῦ καλλιτέχνη, δική Του ἡ ὑπομονή καί αὐτοθυσία τοῦ ἐπιστήμονος, δική Του ἡ πύρινη ἀφοσίωση τοῦ ἀσκητῆ καί ἡ λαμπρότητα τοῦ Τελετουργοῦ. Ἀληθινά, ἡ ἐπιρροή τοῦ Μαχατσόχαν στήν καθημερινή μας ζωή εἶναι τεράστια καί δύσκολα θά βροῦμε ἕνα τόμει τῆς ζωῆς μας πού δέν ἔχει σχέση μέ τό ἔργο Του.

Μέσω αὐτοῦ ὁ κόσμος μας εὐεργετεῖται μέ τά ποικίλα δῶρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καί μέσω αὐτοῦ διαχέεται ἡ δημιουργική ἐνέργεια, χάρη στήν ὁποία ὑπάρχει καί συντηρεῖται ὁ κόσμος μας.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Χαρ. Μπάρακλη

Ἀπό τό βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας»

Ἕνα ἀξιόλογο βιβλίο

ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΟΦΙΑΣ

Τό βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» ἐξέδωσε ἓνα πολύτιμο βιβλίο μέ τίτλο «Γνωμικά καί Παροιμίες». Εἶναι τό τέταρτο πού ἐκδίδεται ἀπό τόν ἀνθολόγο μέ ἀνάλογο περιεχόμενο, κατά πολύ βελτιωμένο των προηγούμενων. Ἀποτελεῖ τήν πεμπτοῦσία μιᾶς προσεγμένης ἐπιλογῆς.

Τό ἔργο περιέχει 1400 περίπου γνωμικά καί ἀποφθέγματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων (κειμένο - μετάφραση), καί ἑκατοντάδες ἀπό τίς ωραιότερες καί ὠφελιμότερες λαϊκές παροιμίες. Στή πολύχρονη αὐτή ἐργασία τοῦ ὀ Χαρ. Μπάρακλης, μᾶς δίνει τίς ἰδέες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων γιά ὅλα τά θέματα πού ἐνδιαφέρουν, ὄχι μόνο κάθε σκεπτόμενο ἄνθρωπο, ἀλλά καί κάθε ἄνθρωπο πού ἔχει φιλοσοφικές ἀναζητήσεις καί ζητᾶ τήν ἀλήθεια καί τήν ἀληθινή γνώση. Τό βιβλίο στό πρῶτο μέρος του, περιέχει ὑποθήκες πού ἀφοροῦν τόν ὀρθό τρόπο πού πρέπει νά ζοῦμε καί ἀναλύει ὅλες τίς ἔννοιες, ὀπως τήν ἀρετή, τή δικαιοσύνη, τήν ἰσότητα, τήν ἐλευθερία, τή συνέπεια, τή φρόνηση, τήν ἀλήθεια κλπ.

Στό δεῦτερο μέρος προχωρεῖ στη σφαῖρα τῆς φιλοσοφίας μέ θαυμαστή μεθοδολογία. Ἀξίζει νά ἀναφέρουμε μερικές ἐνότητες τῶν θεμάτων αὐτῶν: Κοσμογονία, ἡ φύση, ἡ φύση σάν πρότυπο τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, αἰτία καί ἀναγκαιότητα, ἡ ψυχή, τό ἄφθαρτο τῆς ψυχῆς, ἀσθένειας καί ὑγιεινῆ τῆς ψυχῆς, ἡ μοῖρα, τό ἀναπότρεπτο τῆς μοῖρας, ὀ ἄνθρωπος δημιουργός τῆς μοῖρας του, ἀντιμετώπιση τῶν συμφορῶν, ὀ θάνατος, ἀντιμετώπιση τοῦ θανάτου, ἡ μετενσάρκωση, ἡ ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς, ἡ εὐδαιμονία, ἡ ψυχική γαλήνη, ἡ θεία δικαιοσύνη.

ὀ Συγγραφέας μελέτησε ὀλους τούς ἀρχαίους διανοητάς, ἄν κρίνουμε ἀπό τήν πλοσιότητα καί σπάνια βιβλιογραφία πού παραθέτει καί κατῶρθωσε νά μᾶς δώσει τό ἀπόσταγμα ὀλου αὐτοῦ τοῦ πνευματικοῦ θησαυροῦ ἀπό τήν ἀνεπανάληπτη ἐκείνη ἐποχή. Πρόκειται γιά μιᾶ πολύτιμη συλλογή πού περιέχει τή σοφία τοῦ ἔθνους μας. Ἡ μελέτη τῶν συγγραμμάτων τῶν Ἑλλήνων σοφῶν τῆς ἀρχαιότητας καί τῆς σοφίας τοῦ λαοῦ μας ἀπό τήν ἀρχαιότητα μέχρι σήμερα, δέν εἶναι ἔργο εὐκόλο. Ἀπαιτεῖ πολύχρονη καί ἐπίμονη προσπάθεια, πίστη στό ἔργο καί τήν ἀξία του, φιλοσοφική κατάρτιση καί φιλολογική εὐσυνειδησία. Ἡ πλήρωση ὀλων αὐτῶν τῶν προϋποθέσεων εἶχε ὀς ἀποτέλεσμα τήν ἐκδοσῆ τοῦ ἀξιόλογο αὐτοῦ βιβλίου, πού εἶναι καί ἓνας πολύτιμος σὺντροφος γιά ὀλες τίς στιγμές τοῦ βίου.

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἐταιρία ἐν Ἑλλάδι
Βουκουρεστίου 25, 106 71 Ἀθήνα

Συνεδριάσεις Στωῶν
μηνῶν Ὀκτωβρίου – Νοεμβρίου – Δεκεμβρίου 1989 (ὥρα 8 μ.μ.)

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

2	Δευτέρα	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου – Θεοσοφικὲς διδασκαλίες Σπύρου Νάγου
6	Παρασκευὴ	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Ἀντζακας – «Κρισναμούρτι»
10	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης – Ἐπιστολὲς Διδασκάλων
12	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γ. Σιβρὴς – Ἡ λειτουργία τῆς Σκέψεως
13	Παρασκευὴ	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Ἀντζακας – «Κρισναμούρτι»
16	Δευτέρα	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου – Θεοσοφικὲς διδασκαλίες Σπύρου Νάγου
17	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Ν. Παπαγεωργάκης – Ἐλέξις τοῦ Μυστικισμοῦ III
19	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Χρ. Καμαρωτάκης – «Ἡ ἀπόκρυφος πλευρὰ εἰς τὶς ἐργασίες τῆς Στοᾶς»
20	Παρασκευὴ	Αλκυων	Π. Ἀντζακας – «Κρισναμούρτι»
24	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Θ. Καφετζόπουλος – Σχέσεις Θεοσοφικῆς Ἐταιρείας & Ἐσωτερικῆς Ἱεραρχίας, Α. Μπέζαντ, Διάλεξις I
26	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Ἄ. Τριανταφυλλόπουλος – Ἐσωτερικὲς ἀπόψεις καὶ Πολιτισμὸς 1ο
30	Δευτέρα	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου – Θεοσοφικὲς διδασκαλίες Σπύρου Νάγου
31	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης – Ἐπιστολὲς Διδασκάλων

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

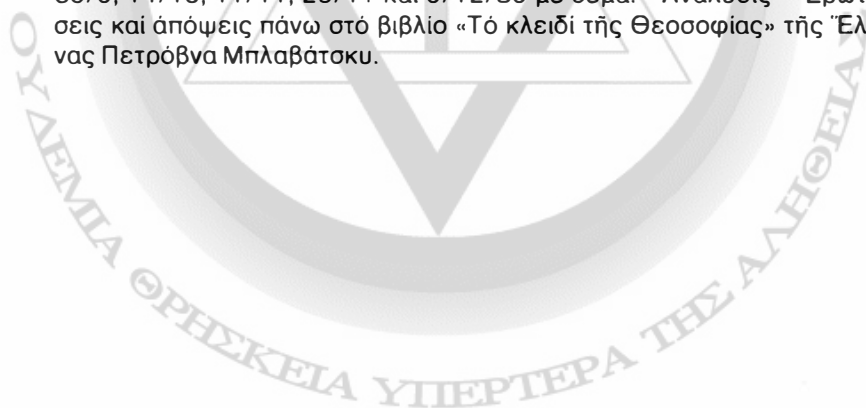
2	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Συζητήσεις γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῆς Μαθητείας
3	Παρασκευὴ	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Ἀντζακας – Κρισναμούρτι
7	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Θ. Καφετζόπουλος – Σχέσεις Θεοσοφικῆς Ἐταιρείας & Ἐσωτερικῆς Ἱεραρχίας, Α. Μπέζαντ, Διάλεξις II
9	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γ. Σιβρὴς – Ἡ λειτουργία τῆς Σκέψεως
10	Παρασκευὴ	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Ἀντζακας – «Κρισναμούρτι»
13	Δευτέρα	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Ἀναγνώστου – Θεοσοφικὲς διδασκαλίες Σπύρου Νάγου
14	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Ν. Παπαγεωργάκης – Ὑπάρχει ὑπέρτατο Ὄν;
16	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Χρ. Καμαρωτάκης – Ὁ πνευματισμὸς ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἐσωτερισμοῦ 1ο
17	Παρασκευὴ	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Ἀντζακας – Κρισναμούρτι
21	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασλιώτης – Ἐπιστολὲς Διδασκάλων
23	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Ἄ. Τριανταφυλλόπουλος – Ἐσωτερικὲς ἀπόψεις & Πολιτισμὸς 2ο

24	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Άντζακας – Κρισαναμούρτι
27	Δευτέρα	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Άναγνώστου – Θεοσοφικές διδασκαλίες Σπύρου Νάγου
28	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Ν. Παπαγεωργιάκης – Όντότητες διαφόρων τάξεων
30	Τρίτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Ή. Κίμος – Ποία ή διαφορά μεταξύ πνευματι- μοῦ καὶ Πνευματικῆς ζωῆς

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Άντζακας – Κρισαναμούρτι
5	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Θ. Καφετζόπουλος – Σχέσεις Θεοσοφικής Έταιρείας & Έσωτερικής Έραρχίας, Ά. Μπέ- ζαντ, Διάλεξις ΙΙΙ
7	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Γ. Σιβρής – Ή λειτουργία τῆς Σκέψεως
8	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Άντζακας – Κρισαναμούρτι
11	Δευτέρα	ΕΛ. ΣΚΕΨΙΣ	Π. Άναγνώστου – Θεοσοφικές διδασκαλίες Σπύρου Νάγου
12	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασιώτης – Έπιστολές Διδασκάλων
14	Πέμπτη	ΑΡΤΕΜΙΣ	Χρ. Καμαρωτάκης – Ό πνευματισμός ὑπό τό φῶς τοῦ Έσωτερισμού, 2ο
15	Παρασκευή	ΑΛΚΥΩΝ	Π. Άντζακας – Κρισαναμούρτι
19	Τρίτη	ΗΛΙΟΣ	Π. Παπασιώτης – Έπιστολές Διδασκάλων
21	Πέμπτη	ΑΠΟΛΛΩΝ	Ά. Τριανταφυλλόπουλος – Έσωτερικές ἀπό- ψεις καὶ Πολιτισμός 3ο

Ή Στοά «Έλευθερία» τοῦ ΒΟΛΟΥ θά συνεδριάσει τις ἡμερομηνίες:
30/9, 14/10, 11/11, 25/11 καὶ 9/12/89 μέ θέμα: «Άνάλυσις – Έρωτή-
σεις καὶ ἀπόψεις πάνω στό βιβλίο «Τό κλειδί τῆς Θεοσοφίας» τῆς Έλε-
νας Πετρόβνα Μπλαβάτσου.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τά Γραφεία του «Ίλισου», Βουκουρεστίου 25, α' όροφος, Κωδ. 106 71, είναι άνοικτά καθημερινώς πλὴν Σαββάτου 10 - 1.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν, ἀποστέλλετε με ταχυδρομικήν ἢ τραπεζικήν ἐπιταγήν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Πολυδεύκη Ἀντζακα, Βουκουρεστίου 25, α' ὄροφος Κωδ. 106 71, Ἀθήνας». Ἀποστολαί με τραπεζικὰς ἐντολάς μᾶς δυσκολεύουν πολὺ.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μᾶς, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον με τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνώστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθυνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Παρασκευὴ Δοῦκα

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Γ. Δεληγιάννης, Βόλος
Ἄντ. Ζιούρας, Βόλος
Μιχαλάκης Σεραφίδης, Λευκωσία-Κύπρος

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Στέλιος Βανίτας, Θεσσαλονίκη

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(Με τὴ σειρά λήψεως)

Μαρία Δαφνομήλη-Κωστοβασίλη: «Οἱ ἀδυναμίες τῶν κοινωνικῶν ἀρχῶν «ἐλευθερία - ἰσότης- ἀδελφότης» τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασεως»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Ἑλληνίδων Βόρειας Ἑλλάδας» Νο. 173
«Νέα Ἀκρόπολη» Μάιος - Αὐγουστος 1989

ΔΩΡΕΕΣ

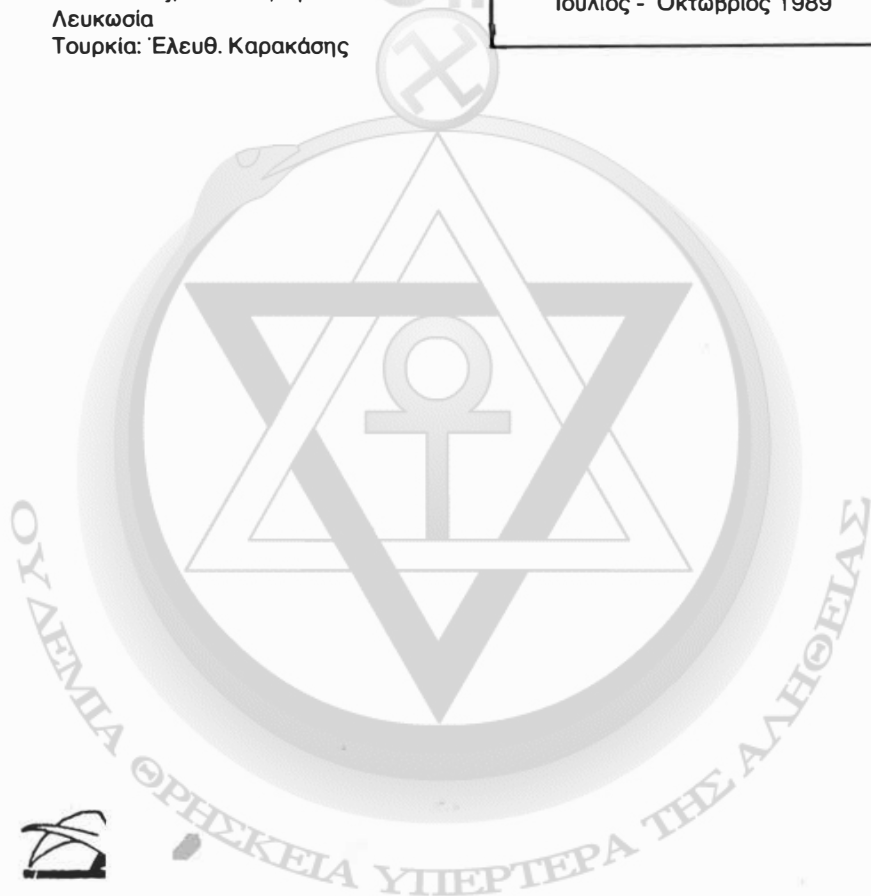
Ἐρατῶ Αἰκατερίνη Γ. Μέλλου εἰς μὴμην Γεωργίου Κ. Μέλλου δρχ. 5.000.
Γεώργιος Κακαδέλης εἰς μὴμην Κωστή Μελισσαρόπουλου δρχ. 1.000.
Κώστας Νικ. Χάγιερ-Μπουφίδης εἰς μὴμην Κωστή Μελισσαρόπουλου δρχ. 10.000.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Ἡράκλειον: Βασ. Βασιλείου
Ἰωάννινα: Μιχ. Πραπίδης
Καβάλα: Μιχ. Παράσχου
Κέρκυρα: Ἀλεξ. Λοῦβρος
Λαμία: Ἄντ. Τριανταφύλλου
Λάρισα: Ἰσ. Φελλοῦς

Μυτιλήνη: Δ. Ροδάκης
 Ξάνθη: Μάριος Κουτσουρίδης
 Πάτραι: Άθ. Κοντοσάκις
 Ρέθυμνο: Άντ. Βιστάκης
 Ρόδος: Άντ. Βεργωτής
 Σέρραι: Άνέστης Σάββας
 Σύρος: Π.Ζαραφωνίτης
 Χαλκίδα: Στ. Άλιφέρης
 Χανιά: Έμμ. Νοδαράκης
 Κύπρος: Θεοφ. Παναγιώτου,
 2 Όθωνος, Τ.Τ. 102, τηλ. 474815
 Λευκωσία
 Τουρκία: Έλευθ. Καρακάσης

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΟΣ»
 τής Θεοσοφικής Έταιρίας
 εν Έλλάδι
 Βουκουρεστίου 25- Άθήνα 106 71
 Ίδρυτής:
 † ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
 Έκδότης-Διευθυντής:
 Πολυδεύκης Άντζακας
 Τιμή τεύχους Δρχ. 200
 Ίούλιος - Όκτώβριος 1989

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σπ. Νάγου: Ὁ Διόνυσος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Παράδοσιν	σελ. 211
Παν. Δ. Ἀναγνώστου: Ὁ Δίσκος τῆς Φαιστοῦ	218
Ἐλενα Π. Μπλαβάτσου: Ἡ Μυστικὴ Διδασκαλία	220
Δημ. Α. Ἰωαννίδη: Ἐν τὸ πᾶν	233
Κωστή Ν. Μελισσαρόπουλου: Θεοσοφία	235
Ἰωάννου Α. Βασιλῆ: Τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ Μυστήρια	244
Συνοπτικὴ Ἐκθεσις τῆς Ἰνδικῆς Σχολῆς Ἐσωτερισμοῦ	248
Ἄντ. Ἀδριανόπουλου: Ἑλληνικὴ Βιοθεωρία	263
Μία ἡμέρα ζωῆς μετὰ τοὺς Γιόγκι	268
Π. Γκράβιγγερ: Περί ἐλαττώματος	273
Μ.Η. Abdi: Ἡ Ἰσλαμικὴ ἀντίληψις γιὰ τὴ Μετενσάρκωση	276
Π. Παπασλιώτη: Μαχατσόχαν, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος	280
Συνεδριάσεις Στωῶν	287
Μεταξὺ μας	289

Στό προσεχές τεύχος

Αἰμ. Ἰβου: Ἡ Ἀλχημεία

Διδῶ Καλλέργη: «Ἡ γνώση»

Π. Ἀναγνώστου: «Περί ἀκρεοφαγίας»

Δημ. Ἰωαννίδη: «Ἡ κατάσταση πρό τῆς δημιουργίας»